

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Випускна робота бакалавра

на тему «Оцінювання фінансової стійкості підприємства в кризових умовах»

Виконала: студентка 2-го курсу, групи 201-пЕФ
Спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Клочкова Я.В.
Керівник: д.е.н., професор Юрків Н.Я.
Рецензент: зав. кафедри економіки,
підприємництва та маркетингу,
к.е.н., доц., Чижевська М.Б.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із
праць інших авторів без відповідних посилань
Клочкова Я.В.

Підтверджую достовірність даних, використаних
у роботі
Клочкова Я.В.

Полтава, 2022 року

АНОТАЦІЯ

Ключкова Я.В. «Оцінювання фінансової стійкості підприємства в кризових умовах». Рукопис. Випускна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2022.

Робота містить 100 сторінок, 18 таблиць, 19 рисунків, список літератури з 84 джерел та 4 додатки.

Ключові слова: фінансова стійкість, підприємство, фінансова криза, власний капітал, позиковий капітал, фінансовий леверидж, запас фінансової стійкості.

Мета роботи – визначення теоретичних і методичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо оцінювання й зміцнення фінансової стійкості підприємства в кризових умовах.

Об'єктом дослідження є процес оцінювання фінансової стійкості підприємства в умовах кризи.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних положень щодо оцінювання фінансової стійкості підприємства та її зміцнення в кризових умовах.

У випускній роботі розглянуто комплекс питань, пов'язаних із дослідженням фінансової стійкості підприємства та критеріїв її оцінки, узагальненням методичних підходів до оцінювання фінансової стійкості, проведенням аналізу показників фінансової стійкості підприємства і визначенням типу фінансової стійкості та виявлення напрямів зміцнення фінансової стійкості підприємства в кризових умовах.

ANNOTATION

Klochkova Ya.V. "Assessment of the enterprise financial stability in crisis conditions". Manuscript. Graduation thesis for the first (bachelor's) level of higher education in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" – National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic", Poltava, 2022.

The work contains 100 pages, 18 tables, 19 figures, bibliography from 84 sources and 4 appendices.

Keywords: financial stability, enterprise, financial crisis, equity, debt capital, financial leverage, financial stability reserve.

The purpose of the work – definition of theoretical and methodical bases and development of practical recommendations on an estimation and strengthening of the enterprise financial stability in crisis conditions.

The object of study is the process of assessing the type and margin of enterprise financial stability in a crisis.

The subject of research is a set of theoretical, methodological and practical provisions for assessing and strengthening the enterprise financial stability.

The final work considers a set of issues related to the study of enterprise financial stability and its evaluation criteria, generalization of methodological approaches to assessing financial stability, analysis of enterprise financial stability and determining the type of financial stability and identifying areas for strengthening the enterprise financial stability in crisis conditions.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Сутність фінансової стійкості підприємства та чинники, що впливають на неї.....	6
1.2. Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства....	13
1.3. Значення та особливості забезпечення фінансової стійкості підприємства в кризових умовах.....	28
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПП ВТК «ЛУКАС».....	36
2.1. Дослідження формування та використання капіталу підприємства	36
2.2. Оцінювання показників і типу фінансової стійкості ПП ВТК «Лукас».....	51
2.3. Аналіз платоспроможності та рентабельності підприємства за визначеного рівня фінансової стійкості.....	57
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В КРИЗОВИХ УМОВАХ.....	71
3.1. Зміцнення фінансової стійкості підприємства через оптимізацію структури його капіталу	71
3.2. Забезпечення фінансової стійкості підприємства в кризових умовах з використанням діагностики ймовірності його банкрутства	81
ВИСНОВКИ.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	92
ДОДАТКИ.....	100

				ВР 201-пЕФ 20250			
	П. І. Б.	Підпис	Дата				
<i>Розроб.</i>	<i>Клочкова Я.В.</i>			<i>Оцінювання фінансової стійкості підприємства в кризових умовах</i>	Літ.	Арк.	Акрушів
<i>Перевір.</i>	<i>Юрків Н.Я.</i>				3	100	
<i>Н. Контр.</i>	<i>Маслій О.А.</i>				<i>Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування</i>		
<i>Затверд.</i>	<i>Птаценко Л.О.</i>						

ВСТУП

В умовах кризи, вплив якої є абсолютно небезпечним для діяльності суб'єктів господарювання, збереження фінансової стійкості підприємства є першочерговим завданням для недопущення його банкрутства. В умовах сьогодення сформований запас фінансової стійкості у докризовий період та ефективність формування і використання капіталу підприємства, його фінансових результатів у попередні періоди є фундаментальною основою фінансової стабільності підприємства та його фінансової спроможності в кризових умовах зовнішнього середовища. Саме тому актуальність оцінювання фінансової стійкості підприємства з метою формування напрямів її забезпечення є беззаперечною в кризових умовах сьогодення.

Значний внесок у вивчення проблем оцінювання та забезпечення фінансової стійкості підприємства зробили зарубіжні та українські науковці, зокрема, І.О. Бланк, В.О. Подольська, Г.О. Крамаренко, А.М. Поддєрьогін, В.М. Кремень, Л. А. Лахтіонова, М.А. Федотова, І.І. Приймак, В.М. Родіонова, М. Д. Білик, Н.А. Мамонтова, О. В. Павловська та інші. Проте у науковій літературі існують суттєві розбіжності у підходах до трактування сутності фінансової стійкості, методичних підходах до її оцінювання, а формування напрямів забезпечення фінансової стійкості в сучасних кризових умовах потребують окремих досліджень.

Метою випускної роботи є визначення теоретичних і методичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо оцінювання й зміцнення фінансової стійкості підприємства в кризових умовах.

Поставлена мета роботи зумовила необхідність вирішення наступних завдань:

- визначити сутність фінансової стійкості підприємства та чинники, що впливають на неї;
- систематизувати методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства;
- розкрити значення та особливості забезпечення фінансової стійкості

підприємства в кризових умовах;

- дослідити формування та використання капіталу ПП ВТК «Лукас»;
- оцінити показники і визначити тип фінансової стійкості ПП ВТК «Лукас»;
- проаналізувати платоспроможність та рентабельність ПП ВТК «Лукас» за визначеного рівня фінансової стійкості;
- обґрунтувати напрями зміцнення фінансової стійкості підприємства в кризових умовах шляхом оптимізації структури його капіталу та з використанням діагностики ймовірності банкрутства.

Об'єктом дослідження є процес оцінювання фінансової стійкості підприємства в умовах кризи.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних і практичних положень щодо оцінювання фінансової стійкості підприємства та її зміцнення в кризових умовах.

У процесі дослідження використовувалися наступні загальнонаукові та спеціальні методи: аналізу й синтезу, наукової абстракції та узагальнення, порівняння, групування, табличний, графічний, коефіцієнтний, горизонтальний та вертикальний методи аналізу.

Інформаційною базою дослідження є теоретичні напрацювання, присвячені дослідженню проблем оцінювання та забезпечення фінансової стійкості підприємств, а саме: монографії, навчальні посібники, наукові періодичні видання, нормативно-правові акти тощо. Основне джерело аналітичних розрахунків та формування рекомендацій – фінансова звітність Приватного підприємства «Виробничо-торгова компанія «Лукас» за 2018 – 2020 роки.

Структура роботи обумовлена темою, актуальністю та окресленими завданнями дослідження. Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність фінансової стійкості підприємства та чинники, що впливають на неї

У сучасних кризових умовах, що зумовлені розгортанням війни на території України та введенням воєнного стану, діяльність суб'єктів бізнесу надзвичайно ускладнена, через що велика їх кількість вимушено припиняє функціонування. Передумовою сталої діяльності та основою фінансової стабільності підприємства в сучасних умовах є його фінансова стійкість. Саме тому проблема оцінювання фінансової стійкості підприємства в кризових умовах є гостро актуальною задля обґрунтування необхідності та доцільності заходів антикризового управління.

Питання оцінювання фінансової стійкості підприємства постійно розглядається у працях різних науковців, але саме в кризових, посткризових чи нестійких умовах господарювання дослідження проблематики фінансової стійкості підприємства зазвичай активізується. Необхідність дослідження теоретичних основ фінансової стійкості підприємства викликана переважно потребою інформаційного, методологічного та організаційного забезпечення обґрунтування та прийняття управлінських фінансових рішень в умовах фінансової нестабільності зовнішнього середовища.

Фінансова стійкість є однією з основних характеристик стабільного фінансового стану підприємства, що свідчить про забезпеченість підприємства власними фінансовими ресурсами, рівень їх використання та напрями розміщення. Вона має тісний зв'язок з ефективністю виробництва, а також із кінцевими результатами діяльності підприємства. Зменшення обсягів виробництва, збиткова діяльність, висока собівартість продукції спричиняють втрату фінансової стійкості.

За результатами систематизації наукових досліджень за обраною проблематикою варто зазначити, що єдиного підходу до трактування суності фінансової стійкості підприємства немає. Узагальнення поглядів науковців на зміст поняття «фінансова стійкість» наведено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Визначення сутності поняття «фінансова стійкості підприємства»

Автор	Визначення
І. Бланк	Фінансова стійкість – характеристика стабільного фінансового стану підприємства, що забезпечується високою часткою власного капіталу в загальній сумі наявних фінансових ресурсів.
Н. Мамонтова	Економічний стан підприємства, за якого забезпечуються стабільна фінансова діяльність постійне перевищення доходів над витратами, вільний обіг грошових коштів, ефективне управління фінансовими ресурсами, безперервний процес виробництва і реалізації продукції, розширення та оновлення виробництва.
О. Філімоненков	Фінансова стійкість – це стан підприємства, при якому розмір його майна (активів) достатній для погашення зобов'язань, тобто підприємство є платоспроможним.
Л. Лахтіонова	Фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес виробничо-торговельної діяльності, а також затрати на його розширення і оновлення.
Г. Савицька	Фінансова стійкість – це здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися, зберігаючи рівновагу своїх активів і пасивів в мінливому внутрішньому та зовнішньому середовищі, що гарантує його постійну платоспроможність і інвестиційну привабливість в умовах допустимого рівня ризику.
В. Бочаров	Фінансова стійкість – це ефективне формування і використання грошових ресурсів, необхідних для нормальної виробничо-комерційної діяльності.
Г. Крамаренко	Фінансова стійкість – це платоспроможність у часі з дотриманням умови фінансової рівноваги між власним і позиковим капіталами.
О. Стоянова	Фінансова стійкість передбачає збіг чотирьох сприятливих характеристик: платоспроможності; ліквідності балансу; кредитоспроможності; високої рентабельності.
В. Родіонова, М. Федотова, Г. Лиференко	Це такий стан фінансових ресурсів підприємства, їх розподілу та використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку за збереження платоспроможності і кредитоспроможності в умовах допустимого ризику.
О. Павловська, Н. Притуляк	Фінансова стійкість – це спроможність підприємства за рахунок власних коштів забезпечувати запаси і витрати, не допускати невиправданої дебіторської і кредиторської заборгованості та своєчасно розраховуватися за зобов'язаннями.

Таким чином, узагальнюючи підходи, щодо визначення економічної сутності фінансової стійкості, можна дійти до висновку, що це поняття трактується з різних позицій:

по-перше – як довготривалу платоспроможність;

по-друге – як раціональну структуру та склад оборотних активів, їх використання;

по-третє – як стабільність діяльності підприємства у довгостроковій перспективі, що визначається співвідношенням власних і позикових ресурсів та їх ефективним використанням.

Проаналізувавши тлумачення економічної сутності фінансової стійкості підприємства, схилиємося до думки, що фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів, їх розподіл і використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику. У більш широкому значенні фінансова стійкість – це здатність підприємства стабільно розвиватися, зберігаючи свою фінансову безпеку в умовах ризикового внутрішнього і зовнішнього середовища з метою максимізації фінансових результатів і забезпечення розширеного відтворення.

Виходячи з цього, фінансову стійкість можна розглядати як узагальнюючу характеристику підприємства. Тому найважливішою формою стійкості підприємства є його спроможність розвиватися в умовах внутрішнього і зовнішнього середовища, що забезпечується гнучкою структурою фінансових ресурсів і здатністю залучення позикових коштів будучи кредитоспроможним.

Поняття «стійкість» є динамічною характеристикою об'єкта. Деякі науковці вважають стійкість характеристикою стану, тому під час аналізу фінансового стану оцінюють і фінансову стійкість. Інші вважають більш узагальнюючою характеристикою саме фінансову стійкість організації, а фінансовий стан лише складовою, проявом стійкості. Але об'єднує ці підходи те, що оцінка фінансової стійкості дає змогу виявити слабкі сторони підприємства і

визначити стабільність його положення. Аналіз стійкості фінансового стану підприємства дозволяє оцінити наскільки правильно підприємство керувало фінансовими ресурсами.

Фінансова стійкість характеризується певними пропорціями між окремими групами активів і пасивів, а також можливістю поступального розвитку організації без загрози виникнення кризових ситуацій. Це стабільність фінансового стану підприємства, яка забезпечується достатньою часткою власного капіталу в складі джерел фінансування. Достатня частка власного капіталу означає, що зовнішні джерела фінансування використовуються підприємством лише в тих межах, у яких воно здатне забезпечити своєчасне їх повернення. У такому разі короткострокові зобов'язання не повинні перевищувати розмір ліквідних активів.

Узагальнивши основні характеристики фінансової стійкості підприємства, варто виділити її основні ознаки, що відображено на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Ознаки фінансової стійкості підприємства

Таким чиним, важливо, щоб стан фінансових ресурсів відповідав потребам розвитку підприємства, та вимогам ринку, оскільки недостатня фінансова стійкість може привести до неплатоспроможності підприємства і відсут-

ності в нього засобів для розвитку виробництва, а надлишкова – перешкоджати розвиткові, обтяжуючи витрати підприємства зайвими запасами і резервами. Отже, сутність фінансової стійкості визначається ефективним формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів.

У сучасних умовах особливого значення набуває здатність підприємств протистояти негативним наслідкам впливу викликів і загроз на результати їх діяльності. На фінансову стійкість, як узагальнюючу характеристику діяльності підприємства, впливає низка факторів і чинників, класифікація яких відображена на рис. 1.2.

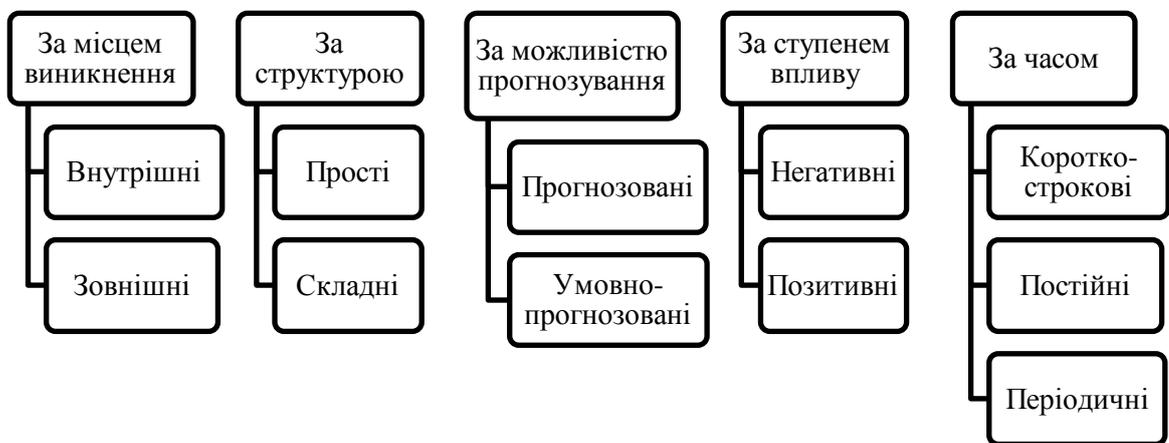

Рис. 1.2. Класифікація чинників, що впливають на фінансову стійкість підприємства

Найбільш поширеним поділом ризикоутворюючих чинників є поділ їх на зовнішні та внутрішні. Зовнішні чинники не залежать від волі підприємства, а внутрішні – залежать від організації роботи підприємства та його фінансового менеджменту. Основні зовнішні та внутрішні чинники фінансової стійкості підприємства згруповано за різними ознаками та наведено на рис. 1.3.

Зазвичай найвагомішими за впливом є чинники економічного характеру, оскільки саме вони створюють передумови для ведення бізнесу. Найвпливовішими та найбільш значимими чинниками з цієї групи прийнято вважати інфляцію, кон'юнктуру ринку, податкову та монетарну політику держави.

ЗОВНІШНІ ЧИННИКИ	Загально-економічні чинники	<ul style="list-style-type: none"> • Спад обсягу національного доходу; • Зростання інфляції; • Уповільнення платіжного обороту; • Нестабільність податкової системи; • Нестабільність регулюючого законодавства; • Зниження рівня реальних доходів населення; • Зростання безробіття.
	Ринкові чинники	<ul style="list-style-type: none"> • Зниження ємності внутрішнього ринку; • Зростання інфляції; • Посилення монополізму на ринку; • Істотне зниження попиту; • Зниження активності фондового ринку; • Нестабільність валютного ринку;
	Природні чинники	<ul style="list-style-type: none"> • Кліматичні умови; • Ґрунтовий горизонт; • Гідрогеологічні умови; • Рельєф.
	Інші чинники	<ul style="list-style-type: none"> • Військові дії; • Політична нестабільність; • Негативні демографічні тенденції; • Погіршення криміногенної ситуації.
ВНУТРІШНІ ЧИННИКИ	Операційні чинники	<ul style="list-style-type: none"> • Неефективний маркетинг; • Неефективна структура поточних витрат; • Низький рівень використання основних засобів; • Високий розмір сезонних запасів; • Недостатньо диверсифікований асортимент продукції; • Неефективний виробничий менеджмент.
	Інвестиційні чинники	<ul style="list-style-type: none"> • Неефективний фондовий портфель; • Висока перевитрата інвестиційних ресурсів; • Недосягнення запланованих розмірів прибутку за реалізованими реальними проектами; • Неефективний інвестиційний портфель
	Фінансові чинники	<ul style="list-style-type: none"> • Неефективна фінансова стратегія; • Неефективна структура активів; • Надмірна частка позикового капіталу; • Висока частка короткострокових джерел залучення позикового капіталу; • Зростання дебіторської заборгованості; • Висока вартість капіталу; • Перевищення допустимих рівнів заборгованості.

Рис. 1.3. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства

Проте в умовах сьогодення каталізатором перелічених негативних загальноекономічних чинників фінансової стійкості є безумовно воєнний стан та ведення бойових дій в Україні. Для прикладу, саме цей чинник провокує виникнення інфляції, вплив якої безпосередньо проявляється через зменшення платоспроможного попиту населення, зміну вартості основних елементів формування прибутку і ведення підприємницької діяльності (статутного капіталу, резервів та активів), що призводить до зменшення фінансової стійкості підприємства.

Внутрішні чинники впливу на фінансову стійкість підприємства поділяють на фінансові та нефінансові, які зображено на рис. 1.4.

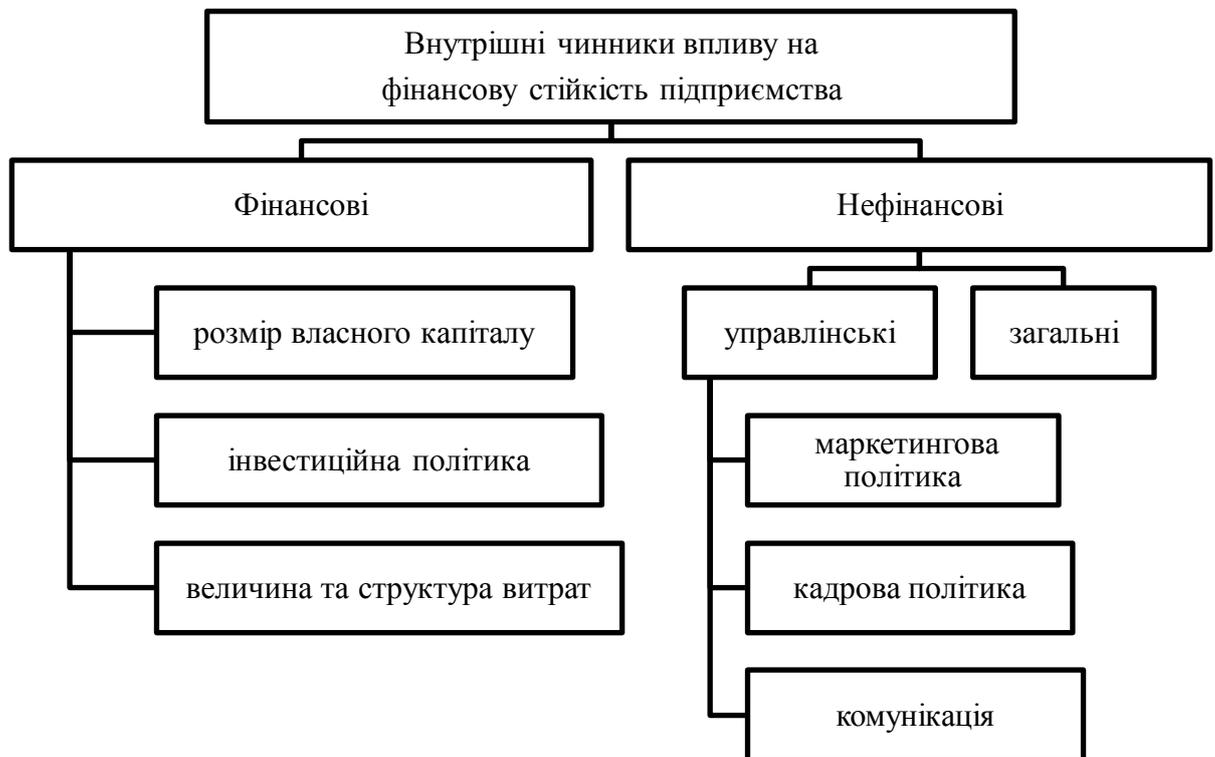

Рис. 1.4. Класифікація внутрішніх чинників впливу на фінансову стійкість підприємства

Як видно з рис. 4, основними ризиками фінансової стійкості підприємств є саме фінансові чинники, серед яких, наприклад, розмір власного капіталу забезпечує підприємству так звану «фінансову подушку безпеки» та його здатність виконувати поточні зобов'язання. Розумна інвестиційна

політика є необхідною умовою для забезпечення належного рівня фінансової стійкості підприємства, адже саме від вміння розпоряджатися вільними грошовими коштами залежить величина додатково генерованого прибутку.

Що ж до внутрішніх нефінансових чинників фінансової стійкості, то варто виділити управлінські фактори, які поєднують кадрову та маркетингову політику, а також загальні чинники, до котрих відносяться людські та суспільні фактори. Так, кадрова політика безпосередньо впливає на працівників компанії через систему мотивації праці, штрафів та заохочення до роботи. Маркетингова політика спрямована на зовнішні людські ресурси, зокрема, на приваблення потенційних клієнтів через різні системи заохочення, знижок та пропозицій.

Розглянуті чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства, формують необхідну інформаційну базу для оцінювання стійкості фінансового стану підприємства та формування ефективної політики її зміцнення.

1.2. Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства

Для оцінювання фінансової стійкості підприємства використовують різні методичні підходи. Різні показники оцінки фінансового стану і стали причиною існування різних підходів до оцінювання фінансової стійкості підприємства з використанням абсолютних і відносних показників.

Основне завдання аналізу фінансової стійкості полягає у визначенні спроможності підприємства протистояти негативній дії різних факторів (зовнішніх, внутрішніх та непередбачуваних), що впливають на його фінансовий стан. Результатом такого аналізу повинен бути висновок щодо його спроможності здійснювати господарську діяльність, отримувати прибуток в умовах економічної самостійності, а також вірогідність збереження такого стану підприємства [36].

Аналіз фінансової стійкості повинен показати наявність або відсутність у підприємства можливостей із залучення додаткових позикових коштів, здат-

ність погасити поточні зобов'язання за рахунок активів різного ступеня ліквідності. Найбільш повно фінансова стійкість може бути розкрита на основі вивчення рівноваги між статтями активу і пасиву балансу. При врівноваженості активів і пасивів за термінами використання і по циклах забезпечується збалансованість припливу і відтоку грошових коштів, а отже, платоспроможність підприємства і його фінансова стійкість. Звідси випливає, що аналіз фінансової рівноваги активів і пасивів балансу є основою оцінки фінансової стійкості підприємства, його ліквідності та платоспроможності.

Однією із проблем оцінки і аналізу фінансової стійкості підприємства є розмежування фінансової стійкості з іншими характеристиками фінансового стану підприємства. Необхідність розмежування обумовлена тим, що при проведенні комплексної оцінки фінансового стану підприємства одні й ті самі показники під різними назвами зараховуються різними науковцями як до групи коефіцієнтів фінансової стійкості, так і до інших груп. Так, наприклад, окремі вчені визначають фінансову стійкість як довгострокову ліквідність фірми або ототожнюють із платоспроможністю [9].

Слід зазначити, що основним джерелом інформації для аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства є фінансова звітність, яка являє собою сукупність форм звітності, складених на основі даних фінансового обліку з метою представлення користувачем узагальненої інформації про фінансове становище і діяльність підприємства, а також зміни у його фінансовому становищі за звітний період у встановленій формі для прийняття цими користувачами визначених ділових рішень [13].

Узагальнений перелік підходів до оцінки фінансової стійкості підприємства подають Калишенко В.О. та Москалець К.М. (табл. 1.2). Найбільш поширеним серед них є агрегатний, коефіцієнтний, маржинальний та інтегральний підхід, зміст яких полягає у розрахунку абсолютних, відносних показників, порогу рентабельності та інтегрального трикомпонентного показника фінансової стійкості відповідно.

Таблиця 1.2

Підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства

Назва підходу	Сутність	Результат оцінювання
Агрегатний підхід	аналіз абсолютних показників фінансової стійкості	визначення типу фінансової стійкості
Коефіцієнтний підхід	аналіз відносних показників фінансової стійкості та їх порівняння з нормативними значеннями	визначення реального фінансового стану, слабких і сильних сторін діяльності підприємства
Маржинальний підхід	розрахунок порогу рентабельності за допомогою поділу затрат на постійні і змінні та використання показника маржинального доходу	визначення запасу фінансової стійкості
Бальний підхід	додавання коефіцієнтів ліквідності до складу показників у бальній оцінці фінансової стійкості	визначення класу фінансової стійкості
Балансовий підхід	використання балансової моделі	оцінка фінансової стійкості виходячи зі ступеня покриття запасів та основних засобів джерелами фінансування
Інтегральний підхід	інтегральна оцінка ступеня фінансової стійкості з використанням узагальнюючого показника зміни фінансової стійкості	визначення ступеню фінансової стійкості та виявлення її динаміки
Факторний підхід	проведення факторного аналізу фінансової стійкості, який включає в себе побудову ланцюга показників та аналіз їх темпів зростання	визначення рангу показників, який дозволить сформулювати висновок про фінансовий стан підприємства
Матричний підхід	складання матричних балансів	розрахунок структури й визначення якості активів балансу та достатності джерел їх фінансування

* джерело: за даними [14]

Переважає більшість науковців пропонує оцінювати фінансову стійкість підприємства на основі системи абсолютних (узагальнюючих) та відносних (часткових) показників. Найвні методики аналізу фінансової стійкості підприємства передбачають проведення дослідження у декілька етапів:

- 1) загальна оцінка фінансової стійкості;
- 2) розрахунок абсолютних показників, які характеризують забезпеченість запасів джерелами формування за даними балансу і дають можливість визначити відповідний тип фінансової стійкості підприємства;
- 3) розрахунок відносних показників фінансової стійкості за даними балансу;

4) розрахунок порогу рентабельності і запасу фінансової стійкості за даними звіту про фінансові результати .

Схематично оцінювання фінансової стійкості підприємства наведено на рис. 1.5.

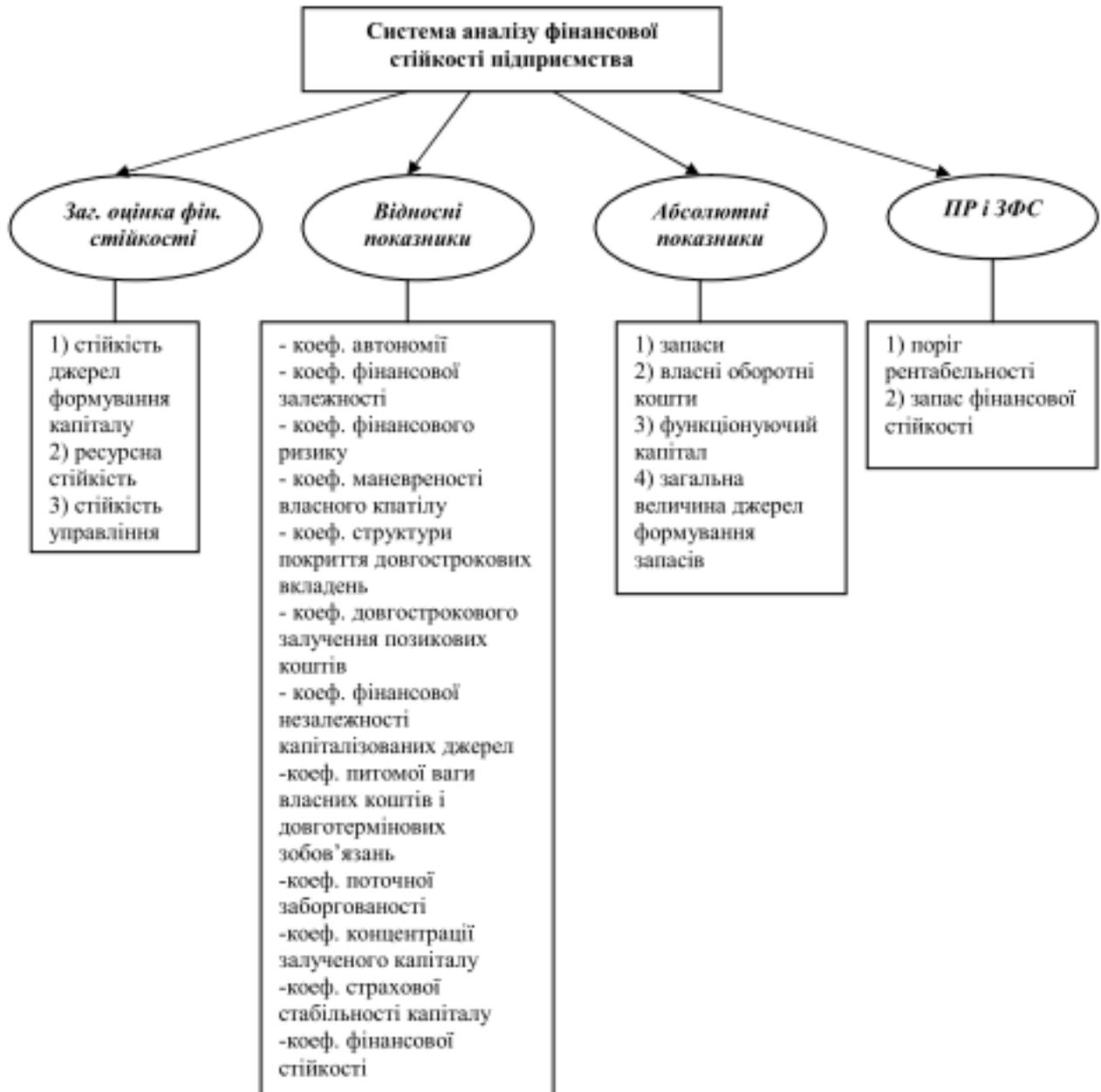

Рис. 1.5. Комплексна методика оцінювання фінансової стійкості підприємства

На першому етапі розраховуються узагальнюючі абсолютні показники фінансової стійкості підприємства, котрі представлено на рис. 1.6.

Рис. 1.6. Узагальнюючі абсолютні показники фінансової стійкості підприємства

За абсолютний показник фінансової стійкості приймають наявність власних оборотних коштів. Це розрахунковий показник і визначається за формулою:

$$\text{ВОК} = \text{ВК} - \text{НА}, \quad (1.1)$$

де ВОК – власний оборотний капітал; ВК – власний капітал; НА – необоротні активи.

Цей показник показує, яка сума необоротних активів сформована за рахунок власного капіталу.

Джерелами формування довгострокових активів є власний капітал та довгострокові зобов'язання, але вони можуть формуватись і за рахунок короткострокових кредитів. Поточні активи формуються за рахунок власного капіталу та короткострокових зобов'язань. Наявність власного оборотного капіталу буде

характеризувати фінансову залежність підприємства та його фінансовий стан [42].

Фінансова стійкість підприємства, незалежно від форми його власності, насамперед є тісно пов'язана із перспективною платоспроможністю. Саме аналіз стійкості дає змогу визначити фінансові можливості підприємства на майбутнє. Відповідно до показника забезпечення запасів і витрат власними та позиковими коштами можна назвати такі типи фінансової стійкості підприємства: абсолютна стійкість фінансового стану, нормальна стійкість фінансового стану, нестійкий фінансовий стан та кризовий фінансовий стан.

Для визначення типу фінансової стійкості розраховують такі абсолютні показники:

– надлишок (+) чи нестача (–) власних оборотних коштів для формування запасів, який визначається за формулою:

$$\Phi^B = \text{ВОК} - З, \quad (1.2)$$

де З – запаси і витрати;

– надлишок (+) чи нестача (–) власних і довгострокових джерел формування запасів, що визначається за формулою:

$$\Phi^{Bд} = \text{ВОК} + \text{ДсЗ} - З, \quad (1.3)$$

де ДсЗ – довгострокові зобов'язання;

– надлишок (+) чи нестача (–) загальної величини основних джерел формування запасів:

$$\Phi^{Зк} = \text{ВОК} + \text{ДсЗ} + \text{КсЗ} - З, \quad (1.4)$$

де КсЗ – короткострокові зобов'язання.

Для визначення типу фінансової стійкості використовують трикомпонентний показник:

$$S_{(\Phi)} = \{S_1(\pm\Phi^B), S_2(\pm\Phi^{BД}), S_3(\pm\Phi^{ЗК})\}, \quad (1.5)$$

де функція визначається так:

$$S_{(\Phi)} = \begin{cases} 1, & \text{якщо } \Phi \geq 0 \\ 0, & \text{якщо } \Phi < 0. \end{cases} \quad (1.6)$$

В залежності від значення цих показників відносно нуля, виділяють чотири типи фінансової стійкості: абсолютна фінансова стійкість, нормальна фінансова стійкість, нестійкий фінансовий стан та критичний фінансовий стан [38].

Абсолютна фінансова стійкість характеризується тим, що підприємство має високий рівень фінансової незалежності. Приблизно 80% майна формується за рахунок власних засобів. Підприємством не використовуються довгострокові позикові засоби, розширення виробництва здійснюється за рахунок власних ресурсів. У цьому випадку, абсолютні показники фінансової стійкості повинні мати такі значення:

$$S = \{1,1,1\}; \quad (1.7)$$

$$B > 3П.$$

Нормальна фінансова стійкість характеризується порушеннями в пропорціях фінансування оборотних активів. Рівень стійкості знаходиться в допустимих межах, проте в структурі заборгованості переважає кредиторська заборгованість. Незважаючи на те, що підприємство випробовує дефіцит довгострокових джерел формування оборотних коштів, автономність підприємства знаходиться на рівні, що дозволяє використовувати кредитні ресурси при виникненні невідновленого фінансового потоку. Абсолютні показники за даного типу фінансової стійкості мають такі значення:

$$S = \{0,1,1\}; \quad (1.8)$$

$$З_{п} = В + ДЗ.$$

Нестійкий фінансовий стан характеризується дефіцитом основних джерел формування оборотних активів. Товарно-матеріальні запаси, в основному, формуються за рахунок кредиторської заборгованості, що приводить при невчасному погашенні дебіторської заборгованості до значного зростання короткострокових пасивів, підвищення рівня зовнішньої залежності. При такому становищі абсолютні показники мають значення:

$$S = \{0,0,1\}; \quad (1.9)$$

$$З_{п} = В + ДЗ + КК.$$

При критичному фінансовому стані підприємство не в змозі формувати всі запаси і витрати за рахунок нормальних джерел фінансування і знаходиться на межі банкрутства [47]. У такому разі, значення всіх абсолютних показників будуть менше нуля.

$$S = \{0,0,0\}; \quad (1.10)$$

$$З_{п} > В + ДЗ + КК.$$

За результатами розрахунків визначають тип фінансової стійкості підприємства за допомогою зведеної таблиці показників (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Зведена таблиця показників за типами фінансової стійкості

Показник	Тип фінансової стійкості			
	Абсолютна стійкість	Нормальна стійкість	Нестійке становище	Кризове становище
$\Phi^B = В - З_{п}$	$\Phi^B > 0$	$\Phi^B < 0$	$\Phi^B < 0$	$\Phi^B < 0$
$\Phi^{ВД} = ВД - З_{п}$	$\Phi^{ВД} > 0$	$\Phi^{ВД} > 0$	$\Phi^{ВД} < 0$	$\Phi^{ВД} < 0$
$\Phi^{ЗК} = ЗК - З_{п}$	$\Phi^{ЗК} > 0$	$\Phi^{ЗК} > 0$	$\Phi^{ЗК} > 0$	$\Phi^{ЗК} < 0$

Крім абсолютних, фінансову стійкість можна проаналізувати за допомогою комплексу відносних показників, які надають всебічний аналіз діяльності підприємства. Основою такого аналізу є коефіцієнтний метод. Методичні підходи до визначення фінансової стійкості за допомогою фінансових коефіцієнтів є найбільш поширеними. При використанні даного методу кількість фінансових коефіцієнтів коливається від одного до шістнадцяти і більше [23]. Ці показники дозволяють більш детально оцінити фінансовий стан підприємства. При цьому фінансовий стан вважається незадовільним, якщо значення коефіцієнтів нижче або вище нормативних (рекомендованих) значень (в залежності від показника) [26].

Коефіцієнт автономії характеризує частку власного капіталу в загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{авт}} = \text{ВК} \div \text{А}, \quad (1.11)$$

де ВК – власний капітал; А – активи.

Чим вище його значення, тим більш фінансово стійким і незалежним від зовнішніх кредиторів є підприємство. Загальна сума заборгованості не повинна перевищувати суму власних джерел фінансування, тобто джерела фінансування підприємства мають бути хоча б на 50 % сформовані за рахунок власних коштів. Отже, оптимальне значення коефіцієнта автономії має становити 0,5-0,7.

Коефіцієнт фінансування показує співвідношення власного та позикового капіталу (формула 1.15):

$$K_{\text{фін}} = \text{ВК} \div \text{ПК}, \quad (1.12)$$

де ВК – власний капітал; ПК – позиковий капітал.

Даний коефіцієнт вказує на можливість покриття власним капіталом вартості позикових коштів. Значення коефіцієнта повинно бути більше 1 [41].

Коефіцієнт фінансового важелю показує, скільки одиниць залучених коштів припадає на кожен одиницю власних і розраховується за формулою:

$$K_{ф.в.} = ПК \div ВК, \quad (1.13)$$

За цим коефіцієнтом здійснюють найбільш загальну оцінку фінансової стійкості. Зростання значення коефіцієнта у динаміці призведе до підвищення фінансового ризику, посилення залежності підприємства від зовнішніх кредиторів та зниження його фінансової незалежності і фінансової стійкості. Але в той же час таке зростання сприяє і зростанню прибутковості власного капіталу. Таким чином, для підприємства важливо досягти оптимального співвідношення між позиковим і власним капіталом. Оптимальним є значення коефіцієнта фінансового важелю $\leq 0,7$. Критичне значення – 1.

Коефіцієнт покриття інвестицій характеризує частку власного капіталу та довгострокових зобов'язань в загальній сумі активів підприємства та розраховується за формулою:

$$K_{пі} = (ВК + ДсЗ) \div А, \quad (1.14)$$

де ВК – власний капітал; ДсЗ – довгострокові зобов'язання; А – активи.

Нормативне значення даного коефіцієнта – 0,9, критичним вважається зниження значення показника до 0,75 [29].

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів обчислюють за формулою:

$$K_{дсз} = ДсЗ \div (ВК + ДсЗ), \quad (1.15)$$

Зростання коефіцієнта $K_{дсз}$ у динаміці є негативною тенденцією і означає, що з позиції довгострокової перспективи підприємство все більше й більше залежить від зовнішніх кредиторів.

Коефіцієнт короткострокової заборгованості відображає частку короткострокових зобов'язань у загальній сумі власного капіталу підприємства і розраховується за формулою:

$$K_{\text{кз}} = \text{КсЗ} \div \text{ВК}, \quad (1.16)$$

Збільшення значення даного коефіцієнта підвищує залежність підприємства від короткострокових джерел фінансування, потребує підвищення ліквідності активів для забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Значення показника повинно складати $\geq 0,5$ [29].

Коефіцієнт кредиторської заборгованості характеризує частку кредиторської заборгованості в загальній сумі зобов'язань підприємства.

$$K_{\text{кз}} = \text{КЗ} \div (\text{ДсЗ} + \text{КсЗ}), \quad (1.17)$$

де КЗ – кредиторська заборгованість.

Коефіцієнт мобільних та іммобілізованих коштів показує, скільки оборотних активів припадає на кожну одиницю необоротних активів підприємства, і розраховується за формулою:

$$K_{\text{мік}} = \text{ОА} \div \text{НА}, \quad (1.18)$$

де ОА – оборотні активи; НА – необоротні активи.

Чим вище значення даного показника, тим більше коштів авансується у оборотні активи підприємства [46].

Коефіцієнт постійного активу показує, яка частка власного капіталу спрямовується на покриття вартості необоротних активів підприємства (формула 1.19):

$$K_{\text{па}} = \text{НА} \div \text{ВК}, \quad (1.19)$$

де НА – необоротні активи; ВК – власний капітал.

Нормативне значення даного показника складає 0,5-0,8.

Коефіцієнт реальної вартості майна показує, яку частку у вартості майна підприємства складають засоби виробництва.

$$K_{pvm} = (OЗ + ВЗ + НВ + МШП) \div A, \quad (1.20)$$

де ОЗ – основні засоби; ВЗ – виробничі запаси; НВ – незавершене виробництво; МШП – малоцінні та швидкозношувані предмети.

Даний показник відображає рівень виробничого потенціалу підприємства та забезпеченість засобами виробництва основної діяльності і виробничого процесу. Значення цього коефіцієнта повинно бути $\geq 0,5$ [22].

Коефіцієнт вартості основних засобів характеризує частку основних засобів у загальній сумі майна підприємства і розраховується за формулою 1.21.

$$K_{voz} = OЗ \div A, \quad (1.21)$$

де ОЗ – основні засоби; А – активи.

Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами показує, яка частка оборотних активів сформована за рахунок власних джерел і розраховується за формулою 1.22.

$$K_{звок} = ВOK \div OA, \quad (1.22)$$

Нормативне значення складає $\geq 0,1$. Чим вище значення даного показника, тим більше у підприємства можливостей у проведенні незалежної фінансової політики.

Коефіцієнт забезпечення запасів власними оборотними коштами показує, в якій мірі запаси підприємства сформовані за рахунок власних джерел і не по-

требують у залученні позикових джерел (формула 1.23). Нормативне значення $\geq 0,5$.

$$K_{звок} = \text{ВОК} \div 3, \quad (1.23)$$

де 3 – запаси; ВОК – власний оборотний капітал.

Коефіцієнт співвідношення запасів і власних оборотних коштів є оберненим до попереднього показника і розраховується за формулою 1.24.

$$K_{сзвок} = 3 \div \text{ВОК}, \quad (1.24)$$

Нормативне значення цього показника складає ≥ 1 . Значне перевищення цього значення свідчить про погіршення фінансового становища підприємства, так як значна частка капіталу вкладена у вартість запасів [70].

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частка власного оборотного капіталу знаходиться в обороті, тобто у формі, яка дає змогу вільно ними маневрувати, а яка капіталізована (формула 1.25).

$$K_{мвк} = \text{ВОК} \div \text{ВК}, \quad (1.25)$$

Для забезпечення ефективності використання власного капіталу підприємства необхідно, щоб коефіцієнт маневреності за своїм значенням був досить високим. Для визначення його оптимального значення потрібно цей показник по підприємству порівняти із середнім його значенням по галузі або у підприємств-конкурентів. Чим більш значення показника наближено до 1, тим більш підприємство фінансово стійке.

Коефіцієнт маневреності функціонального капіталу характеризує ту частку власного оборотного капіталу, яка знаходиться у формі оборотних активів, які мають максимальну ліквідність. Розраховується за формулою 1.26.

$$K_{mfk} = (ГК + ПФІ) \div ВОК, \quad (1.26)$$

де ГК – грошові кошти; ПФІ – поточні фінансові інвестиції.

Значення цього показника повинно знаходитись в межах (0;1).

Коефіцієнт вартості матеріальних оборотних коштів у майні показує частку оборотних коштів у загальній вартості майна підприємства (формула 1.27).

$$K_{мок} = ОА \div А, \quad (1.27)$$

Дане співвідношення повинно бути таким, щоб частка оборотних активів забезпечувала безперервність виробництва та, у разі необхідності, свою швидку ліквідність [18].

Також поряд з коефіцієнтним методом аналізу фінансової стійкості підприємства використовується інтегральний метод.

Інтегральний метод дає змогу дати інтегровану оцінку рівню фінансової стійкості. Його можна застосовувати в умовах економічної кризи, коли зв'язки підприємства з контрагентами порушені і відбувається процес налагодження ним нових зв'язків з партнерами, зацікавлених у достатній фінансовій стійкості [63].

Показники фінансової стійкості за цього підходу характеризують стан і структуру активів підприємства та забезпеченість їх джерелами фінансування.

Крім того, для загальної оцінки фінансового стану за цим підходом використовують узагальнюючий показник зміни фінансової стійкості підприємства (ФС), який розраховується за формулою 1.28.

$$\Phi_c = \frac{1+2 \cdot K_{дсз}^1 + K_{ззвок}^1 + 1 \div K_{фв}^1 + K_{рвм}^1 + K_{па}^1}{1+2 \cdot K_{дсз}^0 + K_{ззвок}^0 + 1 \div K_{фв}^0 + K_{рвм}^0 + K_{па}^0}, \quad (1.28)$$

де $K_{дсз}^1$, $K_{дсз}^0$ – коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів у звітному та попередньому періодах;

$K_{\text{ЗЗВОК}}^1, K_{\text{ЗЗВОК}}^0$ – коефіцієнт забезпечення запасів власним оборотним капіталом у звітному та попередньому періодах;

$K_{\text{ФВ}}^1, K_{\text{ФВ}}^0$ – коефіцієнт фінансового важелю у звітному та попередньому періодах;

$K_{\text{РВМ}}^1, K_{\text{РВМ}}^0$ – коефіцієнт реальної вартості майна у звітному та попередньому періодах;

$K_{\text{Па}}^1, K_{\text{Па}}^0$ – коефіцієнт постійного активу у звітному та попередньому періодах.

Цей підхід цікавий тим, що на відміну від усіх охарактеризованих вище, в процесі його здійснення кожний з показників розглядається у взаємозв'язку з іншими показниками.

Критерії оцінки узагальнюючий показник зміни фінансової стійкості підприємства такі:

- якщо $\text{ФС} > 0$, то рівень фінансової стійкості підприємства збільшився;
- якщо $\text{ФС} < 0$, то рівень фінансової стійкості підприємства знизився.

Основною перевагою цього підходу є можливість своєчасного виявлення негативних тенденцій зміни фінансової стійкості та усунення або нейтралізація причин такої ситуації [19].

Фінансово стійким можна вважати таке підприємство, яке за рахунок власних коштів спроможне забезпечити запаси й витрати, не допустити невиправданої кредиторської заборгованості, своєчасно розрахуватись за своїми зобов'язаннями.

Оцінювання фінансової стійкості підприємства необхідно не тільки для внутрішніх користувачів інформації про стан підприємства, тобто для самих підприємств та організацій, але й для зовнішніх користувачів – партнерів підприємств та організацій, які беруть безпосередню участь у їх діяльності.

Під час аналізу показників фінансової стійкості легко визначити проблемні моменти у діяльності окремого підприємства для їх швидкого усунення. Тому ці показники становлять інтерес не лише для власників підприємства, а й для його потенційних кредиторів та інвесторів, адже вони є індикатором надійності підприємства у якості позичальника. Підприємства, які досягли постійного рівня фінансової стійкості, не залежать від коливань ринкової кон'юнктури і значно знижують ризик банкрутства. Тому на кожному підприємстві необхідно формувати ефективну систему управління фінансовою стійкістю та основними факторами, які впливають на її рівень.

1.3. Значення та особливості забезпечення фінансової стійкості підприємства в кризових умовах

Одним із визначальних критеріїв успішної діяльності підприємства в кризових умовах є фінансова стійкість. Фінансова стійкість відображає стабільність фінансового становища підприємства, його здатність до досягнення балансу між власними і позиковими засобами і їх використання в тих межах часу, в яких воно має можливість своєчасного повернення цих коштів. Найчастіше причинами кризи і нерідко банкрутства більшості підприємств є недостатність джерел фінансування та відсутність у них необхідного кількості капіталу і активів для подолання кризових ситуацій або виплати своїх зобов'язань [91]. Ці недоліки у діяльності спричиняють порушення фінансової стійкості і, як наслідок, конкурентоспроможності, коли підприємство не може функціонувати безперебійно і розвиватися в кризових умовах зовнішнього середовища, а також вкладати додаткові кошти для розробки і вдосконалення своїх продуктів і послуг, щоб не поступатися конкурентам.

Тенденція переважання запозичення над заходами щодо збільшення власного капіталу, у тому числі перевага придбання позикових коштів у нефінансової формі характерна для більшості вітчизняних підприємств практично будь-якої галузі економіки. Саме тому підприємствам досить складно отримати кре-

дити на свою діяльність, так як багато банків просто не довіряють платоспроможності підприємств. З першої проблеми випливає друга, яка полягає в наявності тривалої простроченої заборгованості постачальникам, банкам, персоналу, бюджету, позабюджетних фондів і іншим кредиторам, що призводить до погіршення співвідношення між кредиторської та дебіторської заборгованістю. Прострочена кредиторська заборгованість в цілому по промисловості становить половину заборгованості цього типу. Найвище зростання простроченої заборгованості в економічному плані означає настільки ж швидке і значне скорочення фінансових джерел відновлення промисловості, її галузевої структури, нормального відтворення.

В умовах ринкової економіки, а також при нестабільному зовнішньому середовищі як для нових, так і для досвідчених підприємств найважливішою умовою успішного здійснення своєї діяльності є фінансова стійкість. В сучасних умовах стрімко зростає вплив кризових явищ, періодично відбуваються в світовому масштабі: вони «різко підвищують невизначеність в розвитку загальної економіки». Коло проблем складається з складності забезпечення фінансової стійкості підприємства, а також з унікальності методів оцінки для різних компаній. З метою підвищення фінансової стійкості підприємствам важливо стежити не тільки за наявністю прибутку, але також відстежувати рух грошових потоків.

Рівень фінансової стійкості підприємства залежить від, обраної стратегії діяльності та управління, галузі господарювання підприємства, стадії його життєвого циклу, а також від загального рівня економічного розвитку країни, обраної внутрішньої та зовнішньої політики та інших соціально-політичних та економічних факторів.

Підприємства, які досягли постійного рівня фінансової стійкості, не залежать від коливань ринкової кон'юнктури і значно знижують ризик банкрутства. Тому на кожному підприємстві необхідно формувати ефективну систему забезпечення фінансової стійкості.

Забезпечення фінансової стійкості підприємства – досить складне й комплексне завдання, оскільки фінансова стійкість підлягає впливу багатьох факторів як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. У процесі забезпечення фінансової стійкості підприємства, головна увага має бути спрямована на мінімізацію ризиків пов'язаних саме з зовнішніми чинниками, адже підприємець своїми діями не здатний чинити вплив на події та чинники зовнішнього середовища.

Зазвичай, з цією метою розробляється комплекс заходів із забезпечення фінансової стійкості в умовах кризи для підтримки платоспроможності підприємства. Основою фінансової стійкості будь-якого підприємства є його господарська незалежність. Тому з цієї позиції можна виділити два принципово відмінні підходи до фінансування, економічного розвитку і забезпечення фінансової стійкості суб'єкта господарювання:

1) підприємство функціонує виключно за рахунок власних коштів, не залучаючи кредитні ресурси. В такому разі, фінансова стійкість буде високою, адже підприємство ніяким чином не залежить від кредитних ресурсів та зобов'язань, пов'язаних з їх виконанням. Однак, у той самий час така незалежність стає причиною втрати підприємством можливості до динамічного розширення та розвитку;

2) використання у значному розмірі позикових коштів. В даному випадку підприємство відкриває для себе можливості до швидкого розвитку, утім це несе у собі ряд загроз. По-перше, це підриває фінансову стабільність підприємства, а по-друге, у разі якщо підприємство виявиться нерентабельним, це призведе до великого обсягу збитків.

Нерідко проблемою підвищення і забезпечення фінансової стійкості підприємства є проблема неправильного балансу власних і позикових коштів, які підприємство вкладає в забезпечення своєї діяльності [92]. Прояву цього слугить ефект фінансового важеля, коли підприємства для збільшення прибутку використовують позикові кошти, при цьому прагнучи в найближчому майбутньому повернути ці позикові кошти своїм кредиторам. Однак в умовах не-

стабільного зовнішнього середовища відсутність балансу між власними і позиковими засобами піддає підприємство великому ризику, і при недостатності запасів така компанія має ризик не розплатитися за своїми зобов'язаннями і збанкрутувати.

З метою вирішення цієї проблеми підприємство має підтримувати фінансову рівновагу, не збільшуючи кількість позикових коштів в структурі своїх операційних коштів, і більш раціонально вкладати власні накопичені кошти в розвиток, так як при наявності позикових коштів у підприємства також з'являється необхідність виплачувати відсотки по ним, що також забирає частину прибутку, яку компанія могла б використовувати для збільшення своїх оборотних коштів.

Проблеми підвищення фінансової стійкості можуть виникати у підприємств, які активно користуються кредитними ресурсами, не збільшуючи при цьому реальний власний капітал за рахунок коштів засновників підприємства, особливо для фірм та компаній, які мають кількість зобов'язань, яке вони не зможуть покрити в разі нестабільності зовнішнього середовища [93].

Для збільшення оборотних коштів при вирішенні проблеми підвищення фінансової стійкості підприємства рішенням може стати переоцінка вкладення коштів шляхом оцінки результатів від їх вкладень, тобто контроль за ефективністю вкладень підприємства у різні проекти. Контроль вкладень коштів і моніторинг минулих і справжніх результатів зможе також допомогти вирішити проблему підвищення фінансової стійкості і допоможе збільшити доходи від діяльності компанії. Рішенням проблеми підвищення фінансової стійкості також може стати більш раціональне розпорядження своїм прибутком, тобто використання його з метою збільшення оборотного капіталу для розвитку масштабів своєї діяльності, а не для особистого доходу.

Для більшості підприємств існує проблема максимізації прибутку. Низький рівень рентабельності знижує фінансову стійкість. Однією із значущих проблем є переважання запозичення над заходами щодо збільшення власного капіталу. На думку Грачова А.В., підприємству потрібна така платоспро-

можність, яка зберігається протягом тривалого часу, що, по суті, і є фінансовою стійкістю [94].

Зазвичай вважається, що, якщо позикові кошти складають більше половини коштів підприємства, то це не дуже добра ознака для фінансової стійкості. Чим більше у підприємства власних фінансових коштів, перш за все, прибутку, тим спокійніше вона може себе почувати на ринку. Наявність позикових коштів, з одного боку, знижує фінансову стійкість підприємства, що можна простежити по безлічі абсолютних і відносних показників фінансового стану. Але з іншого боку, позикові кошти дозволяють збільшити обсяги діяльності, вийти на нові ринки, освоїти нові види діяльності, що, в свою чергу, сприяє приросту прибутку. Власники підприємств допускають помірне зростання частки позикового капіталу, в той час як кредитори вважають за краще підприємства з високою часткою власного капіталу, так як це знижує їх ризики. У зв'язку з цим необхідно вирішити проблему, пов'язану з оптимізацією структури капіталу. Необхідно домогтися того, щоб купувати позикові кошти в оптимальному розмірі і їх необхідно ефективно використовувати. Основним критерієм оцінки доцільності використання позикових коштів є показник ефекту фінансового важеля, сутність якого полягає в тому, що якщо ціна за використання позикових коштів нижче рентабельності розміщеного капіталу, то залучати ці позикові кошти можливо. Інакше відбудеться не збільшення рентабельності власного капіталу, а навпаки витрачання коштів, які були раніше накопичені. Тому, потрібно врахувати, що при безконтрольному збільшенні позикових коштів, навіть якщо буде позитивний ефект фінансового важеля, це буде неефективно, тому що при зростанні позикового капіталу, відбудеться зростання суми процентних витрат, що спричинить зниження прибутку, за допомогою чого і поповнюється власний капітал підприємства.

Для більшості вітчизняних підприємств на сьогодні характерна наявність тривалої простроченої заборгованості постачальникам, банкам, персоналу, бюджету, позабюджетних фондів і іншим кредиторам. Погіршується співвідношення між кредиторської та дебіторської заборгованістю. У результаті

відбувається різке падіння обсягів виробництва, яке супроводжується скороченням власних джерел фінансування виробництва. Це може призвести до значного зниження платоспроможності і фінансової стійкості підприємства, а також до порушення зв'язків з постачальниками, інвесторами, кредиторами, так як таке підприємство буде вважатися ненадійним партнером.

Ще один негативний момент залучення позикових коштів підприємства є потреба регулярних виплат відсотків по ним, що забирає частину прибутку підприємства, яку можна було б використовувати в якості оборотних коштів [95]. Така проблема, як брак оборотного капіталу може виникнути з різних причин. Одна з них – нераціональне ведення бізнесу, вкладення коштів в неефективні проекти і т.п., що призводить до низьких доходах підприємства. Іншою причиною може бути нераціональний розподіл одержуваного прибутку. Доцільно, особливо на початковому етапі діяльності підприємства, основну частину прибутку використовувати в якості оборотного капіталу, а не особистого доходу.

Ще однією ключовою проблемою, яка обумовлює зниження поточної фінансової стійкості підприємств є дефіцит грошових оборотних коштів, необхідних для забезпечення поточного виробництва. Відсутність вільних грошових коштів на розрахункових, валютних та інших рахунках в банках негативно позначається на фінансовій стійкості підприємства і практично означає його банкрутство.

Проблемою забезпечення і зміцнення фінансової стійкості підприємства виступають і зовнішні чинники, серед яких слід виділити наступні: широкомасштабна війна на території України; етап економічного циклу, в якому перебуває економіка країни; кредитна, податкова політики країни; інфляція; заходи щодо захисту споживачів і підприємців [92].

З метою забезпечення та зміцнення фінансової стійкості в кризових умовах, підприємствам необхідно мати стратегію своїх дій на даний час і в майбутньому. Фінансова стратегія є важливим компонентом в економічній стратегії організації, так як грошові кошти є координатором в її системі управління

[94]. Найчастіше проблемами підвищення і управління фінансовою стійкістю у організацій є відсутність даних стратегій, через що вони не можуть зважено управляти своїми фінансовими ресурсами, а також недостатньо ефективно розпоряджаються грошовими потоками. Варто зазначити, що фінансові ресурси мають переваги перед іншими ресурсами у компанії, так як саме вони можуть швидше за все в разі потреби трансформуватися в інші. Фінансова стратегія для підприємства передбачає вирішення різних за масштабом задач для її майбутнього розвитку, а також мінімізації ризиків погіршення її стійкості [96].

Перераховані проблеми в тій чи іншій мірі характерні для більшості українських підприємств. Для того, щоб підвищити фінансову стійкість підприємства, необхідно позбутися від вище перелічених негативних факторів за допомогою впровадження системи антикризових заходів.

Отже, фінансова стійкість підприємства є однією із найважливіших характеристик фінансового стану підприємства. Підсумовуючи різні підходи, можна зробити висновок, що фінансова стійкість – це такий його фінансовий стан, при якому досягається фінансова незалежність підприємства від зовнішніх позикових джерел фінансування, забезпечується його платоспроможність та довгострокова перспектива розвитку діяльності підприємства. Це узагальнююча характеристика фінансово-господарського стану підприємства, що знаходиться під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів. Рівень їх комплексного впливу на фінансову стійкість підприємства залежить від, обраної стратегії діяльності та управління, галузі господарювання підприємства, стадії життєвого циклу, а також від загального рівня економічного розвитку країни, обраної внутрішньої та зовнішньої політики та інших факторів.

Значна кількість чинників впливу на фінансову стійкість підприємства обумовлює відсутність в економічній літературі єдиного підходу до її визначення та оцінки. В основному, фінансову стійкість підприємства оцінюють за допомогою абсолютних і відносних показників. В залежності від значення аб-

солютних показників відносно нуля, виділяють чотири типи фінансової стійкості: абсолютна, нормальна фінансова стійкість, нестійкий фінансовий стан та критичний фінансовий стан.

Також для визначення фінансового стану підприємства використовується низка коефіцієнтів, які об'єднуються у три групи: показники ступеню фінансової залежності; показники стану основних засобів; показники стану оборотних засобів. Поряд з коефіцієнтним методом аналізу фінансової стійкості підприємства можна використовувати інтегральний метод, який дає змогу дати інтегровану оцінку рівню фінансової стійкості.

Фінансова стійкість є основним компонентом загальної стійкості підприємства, розглядається як стабільність фінансового стану, можливість виконувати зобов'язання перед кредиторами, бюджетом та власниками за рахунок збалансування власних фінансових ресурсів та позик, а її аналіз є важливою складовою ефективною діяльністю підприємства в нестійких чи кризових умовах зовнішнього середовища, адже фінансова стійкість – це здатність підприємства протистояти операційним труднощам. Тому будь-який суб'єкт господарювання має прагнути до такого стану, коли отриманий прибуток забезпечує самофінансування та незалежність підприємства від зовнішніх залучених джерел формування активів.

Умови загострення кризи та погіршення фінансового стану значної частини підприємств потребують постійних досліджень фінансової стійкості підприємства та відповідних пропозицій з урахуванням оперативного контролю та аналізу показників фінансової звітності, що потребують відповідного удосконалення до вимог часу, а також адаптування системи показників оцінки фінансової стійкості, їх перегляд та звуження відповідно до вдосконалення існуючих методичних підходів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПП ВТК «ЛУКАС»

2.1. Дослідження формування та використання капіталу підприємства

Здатність кожного підприємства функціонувати в кризових умовах визначається в першу чергу наявністю та ефективністю використання капіталу, від величини та структури якого залежить фінансова стійкість суб'єкта господарювання. Для проведення аналізу та оцінювання фінансової стійкості було обрано приватне підприємство Виробничо-торгова компанія «Лукас», яке знаходиться у м. Кременчук Полтавської області, де не проходять активні бойові дії в умовах воєнного стану, введеного в Україні 24.02.2022 року, що дозволило підприємству продовжувати виробничо-господарську діяльність.

ПП «ВТК «Лукас»» трансформувався від невеликого цеху з випуску пісочного печива, продуктивністю 100 кг за зміну (на етапі його створення у 1995 році як сімейного бізнесу), до великого виробничого підприємства, виробничою потужністю 2,5 тисячі тонн кондитерських виробів на місяць. Особливим моментом в історії компанії стало відкриття другого виробничого майданчика та впровадження на ньому нового напрямку діяльності – виробництва виробів з листового тіста. На сьогоднішній день компанія «Лукас» – це сучасне підприємство, що динамічно розвивається, провідний виробник солодких виробів, яке входить в число кращих кондитерських підприємств України. Асортимент продукції нараховує понад 100 найменувань, серед них – вироби з листового, пісочного тіста, цукерки та торти.

Аналізуючи історію розвитку підприємства варто зазначити, що мале приватне підприємство «Лукас» було зареєстровано 16 листопада 1995 року, у 1997 році було відкрито перший в місті його кондитерський магазин, у 1999 році відбулася зміна напрямків діяльності підприємства з торгової на виробничо-торгову, відкрито перший кондитерський цех і 6 листопада 1999 року

– випущений перший кілограм продукції. Протягом 2001-2002 років було орендовано нове виробниче приміщення, закуплено та встановлено газові печі «Муссон» і «Зіммер». Підприємство працювало цілодобово у дві зміни та розпочало реалізацію продукції оптовим покупцям. У 2003 році придбано будівлю та обладнання для розширення виробництва, завдяки чому продуктивність підприємства досягла об'єму 1000 кг за зміну. У 2004 році було створено власну виробничу лабораторію. У 2005 році було взято курс на автоматизацію виробництва: придбано першу відсадочну машину «Eurodop», введено у дію пакувальну лінію Flow-pack на ділянці виробництва цукерок. Асортимент продукції поповнився новинками, створено ділянку виробництва тортів. З цього часу ТМ «Лукас» – безперечний лідер серед виробників тортів на регіональному ринку.

Протягом 2006-2008 років було створено власне будівельно-монтажне управління, що має весь спектр ліцензій і сертифікатів, необхідних для виконання робіт. Придбано територію, побудовано і введено в дію нові виробничі та адміністративні корпуси. Запущено виробництво на новій виробничій ділянці компанії. Встановлено 2 напівавтоматичні лінії, продуктивністю до 4 т. на добу. Дистриб'юторська мережа компанії переходить кордон України: у 2007 році ТМ «Лукас» виходить на ринок Молдови. У Компанії розроблено та впроваджено систему управління якістю ISO 9001:2001. Розширено структуру компанії: створено відділ регіонального розвитку, відділ транспортної та складської логістики та ін. Також, було відкрито два нових фірмових магазини «Лукас» та дитячий світ «Лукастик». У 2009 році система управління безпечністю харчових продуктів була сертифікована на відповідність міжнародному стандарту ДСТУ ISO 22000:2007. Проведено повне технічне переозброєння та реконструкцію виробництва №1.

Протягом 2010-2011 років приріст виробництва складав більше 80%. Було побудовано та введено в дію новий склад логістики. Вантажний автопарк Компанії налічував 56 одиниць власного вантажного автотранспорту. У 2012 році було освоєно новітні технології. Компанія була одним з трьох підприємств в

Україні, які мають ліцензійне італійське обладнання, що дозволяє створювати фототорти. ТМ «Лукас» зміцнила присутність на українському ринку.

Протягом 2013-2014 років було побудовано і введено в експлуатацію сучасний логістик-центр компанії, загальною площею близько 2000 квадратних метрів. Відкрито Музей історії Компанії, створено власне бюро декларування митних вантажів і товарів. Компанія придбала статус митного брокера. Збудовано та введено в експлуатацію сучасну адміністративну будівлю європейського рівня. У 2015 році «Лукас» брав участь у 45 міжнародній кондитерській виставці ISM, яка щороку проходить у Кельні (Німеччина). Також, проведено перший етап модернізації виробництва, в ході якого встановлено дві пакувальні і глазурувальні машини.

У 2016 створено власну ділянку з виготовлення обладнання. Розпочато ребрендинг упаковки ТМ Lukas. У 2017 році відбулося відкриття Кондитерського Дому Lukas Кременчук – першого об'єкта бренду LUKAS LAND – «Країна солодощів». Відкрито нові країни для експорту продукції Lukas: Англія, Саудівська Аравія, Марокко, Німеччина, Казахстан.

У 2018 році було відкрито нові країни для експорту товарів: Франція, Індія, Болгарія, Угорщина, Катар, Афганістан, Сирія, ОАЕ – всього 42 країни світу. Якість і безпека продукції «Лукас» підтвердив міжнародний аудит FSSC 22000. У 2019 році була відкрита нова країна експорту – США. У 2020 році кондитерська компанія «Лукас» став спонсором Національного Євробачення 2020. Відбулося відкриття інтернет-магазину «Лукас». Також, відкрита нова країна для експорту – Китай, наразі кількість країн-експортерів – 53 (додаток А).

В умовах сьогодення підприємство випереджає по 10 економічним показникам понад 350 подібних виробників України. Засновник і керівник компанії Олександр Лукацький цілеспрямовано і наполегливо розвиває сімейний бізнес, згуртовуючи навколо себе колектив однодумців. Бізнес він веде за принципом чесної конкуренції: компанія заробляла і заробляє гроші не на ціні своєї продукції, а на обсягах реалізації.

Приватне підприємство «Виробничо-торгова компанія «Лукас» відповідальний партнер місцевих органів влади. Забезпечуючи стабільні податкові відрахування, вносить значний вклад у розвиток економічного потенціалу країни, поліпшення якості життя споживачів. За 2018 рік компанією було сплачено податків на суму 69,2 млн. грн та за 2019 рік – 85,7 млн. грн. У компанії накопичено значний досвід зі створення сприятливих умов праці, охорони безпеки, рівня заробітної плати, організації та проведення дозвілля. Важливою складовою діяльності є реалізація проектів у соціальній сфері. Усвідомлюючи важливість підтримки молоді, компанія бере участь в освітніх проектах і програмах та виділяє кошти для міських шкіл. ПП ВТК «Лукас» активно розвиває власні соціальні ініціативи, виступає меценатом багатьох соціальних проектів. Розвинена інфраструктура, сучасні технології, професійне кондитерське обладнання від всесвітньо відомих компаній, власні розробки та висока кваліфікація фахівців – складові успіху «Лукас».

Забезпечення економічного зростання ПП ВТК «Лукас» відбувається завдяки вдалому інвестуванню фінансових ресурсів, формування і використання яких відображено в агрегованому балансі підприємства в таблиці 2.1.

За результатами проведеного аналізу структури та динаміки майна ПП «ВТК «Лукас» за 2018-2020 роки можна зробити висновок, що розмір активів підприємства склав: у 2018 році – 351964 тис. грн, у 2019 році – 362815 тис. грн та у 2020 році – 380894 тис. грн. Помітна динаміка до збільшення: у 2019 році порівняно з 2018 роком – на 10851 тис. грн, а у 2020 році порівняно з 2019 роком – на 18079 тис. грн. Це свідчить про розширення виробництва підприємства. Зміни в необоротних активах відбувалися за рахунок змін вартості основних засобів та нематеріальних активів та їх розмір склав: у 2018 році – 149026 тис. грн, у 2019 році – 131679 тис. грн та у 2020 році – 133159 тис. грн. Сума оборотних активів склала: у 2018 році – 202938 тис. грн, у 2019 році – 231136 тис. грн та у 2020 році – 247735 тис. грн. Помітна динаміка до збільшення, це відбулося за рахунок збільшення суми дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги.

Таблиця 2.1

Агрегований баланс ПП ВТК «Лукас» за 2018-2020 роки

Актив	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Відхилення (+,-) 2019/2018		Темп зростання 2019/ 2018, %	Відхилення (+,-) 2020/2019		Темп зростання 2020/ 2019, %
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	в сумі, тис. грн.	в пи- томій вазі, %		в сумі, тис. грн.	в пи- томій вазі, %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Необоротні активи	149026	42,34	131679	36,29	133159	34,96	-17347	-6,05	88,36	1480	-1,33	101,12
1.1. Основні засоби і нематеріальні активи	148953	42,32	131679	36,29	133159	34,96	-17274	-6,03	88,40	1480	-1,33	101,12
1.2. Довгострокові фінансові інвестиції	73	0,02	0	0,00	0	0,00	-73	-0,02	0,00	0	0,00	-
1.3. Відстрочені податкові активи	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
1.4. Інші необоротні активи і довгострокова дебіторська заборгованість	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
2. Оборотні активи	202938	57,66	231136	63,71	247735	65,04	28198	6,05	113,89	16599	1,33	107,18
2.1. Запаси	103961	29,54	100757	27,77	71274	18,71	-3204	-1,77	96,92	-29483	-9,06	70,74
2.2. Дебіторська заборгованість	94581	26,87	128916	35,53	144202	37,86	34335	8,66	136,30	15286	2,33	111,86
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти	3740	1,06	974	0,27	31844	8,36	-2766	-0,79	26,04	30870	8,09	3269,40
2.4. Витрати майбутніх періодів	328	0,09	233	0,06	235	0,06	-95	-0,03	71,04	2	0,00	100,86
2.5. Інші оборотні активи	328	0,09	256	0,07	180	0,05	-72	-0,02	78,05	-76	-0,02	70,31
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
Всього майна	351964	100,00	362815	100,00	380894	100,00	10851	0,00	103,08	18079	0,00	104,98

Продовження таблиці 2.1

Пасив	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Відхилення (+,-) 2019/2018		Темп зростання 2019/ 2018, %	Відхилення (+,-) 2020/2019		Темп зростання 2020/ 2019, %
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	в сумі, тис. грн.	в пи- томій вазі, %		в сумі, тис. грн.	в пи- томій вазі, %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Власний капітал	214936	61,07	219669	60,55	221821	58,24	4733	-0,52	102,20	2152	-2,31	100,98
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	27150	7,71	34674	9,56	7431	1,95	7524	1,84	127,71	-27243	-7,61	21,43
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	109878	31,22	108472	29,90	151642	39,81	-1406	-1,32	98,72	43170	9,91	139,80
3.1. Короткострокові кредити банків	20280	5,76	7105	1,96	46705	12,26	-13175	-3,80	35,03	39600	10,30	657,35
3.2. Кредиторська заборгованість	87415	24,84	98605	27,18	102410	26,89	11190	2,34	112,80	3805	-0,29	103,86
3.3. Інші поточні зобов'язання	2183	0,62	2762	0,76	2527	0,66	579	0,14	126,52	-235	-0,10	91,49
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
5. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
Всього капіталу	351964	100,00	362815	100,00	380894	100,00	10851	0,00	103,08	18079		104,98

Так як ПП «ВТК «Лукас» спеціалізується на виготовленні кондитерських виробів, то запаси повинні переважати у структурі оборотних активів, як було у 2018 році: питома вага запасів склала 29,54%, але з 2019 року відбулося поступове зменшення на 1,77 в.п., а у 2020 році – на 9,06 в.п. порівняно з минулим роком. Розмір запасів склав: у 2018 році –103961 тис. грн, у 2019 році – 100757 тис. грн та у 2020 році –71274 тис. грн (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Структура активу балансу ПП «ВТК «Лукас»» протягом 2018-2020 років, %

У 2019 та 2020 роках більшу частку у структурі оборотних активів займає сума дебіторської заборгованості, яка склала 35,53% та 37,86% відповідно. Це є негативною динамікою, адже розмір дебіторської заборгованості не має перевищувати 40%, оскільки може виникнути резерв сумнівних боргів та загроза неплатоспроможності, тому потрібно приділити цьому особливу увагу. Також, помітно різке збільшення суми грошових коштів та їх еквівалентів у 2020 році в порівнянні з 2019 роком – на 30870 тис. грн, що відобразилося в структурі майна, а саме – частка грошових коштів збільшилась з 0,27% до 8,36%, це свідчить про те, що гроші не задіяні і не використовуються у операційній, інвестиційній чи фінансовій діяльності.

У структурі активів значну частку замають: основні засоби і нематеріальні активи, їх частка складає: у 2018 році - 42,32%, у 2019 році - 36,29% та у 2020 році – 34,96%; частка запасів складає: у 2018 році – 29,54%, у 2019

році – 27,77% та у 2020 році - 18,71%; частка дебіторської заборгованості у 2018 році складає 26,87%, у 2019 році збільшилась на 8,66 в.п. та у 2020 році – на 2,33 в.п. Грошові кошти та їх еквіваленти у 2018 році займали 1,06%, у 2019 році – 0,27% та у 2020 році – 8,36%.

Також, було проаналізовано структуру та динаміку пасиву балансу, адже він є джерелом формування активів, в якому найбільша частка припадає на власний капітал. Розмір власного капіталу складає: у 2018 році – 214936 тис. грн, у 2019 році – 219669 тис. грн та у 2020 році – 221821 тис. грн. Помітна тенденція до збільшення: у 2019 році порівняно з 2018 роком – на 4733 тис. грн, а у 2020 році в порівнянні з 2019 роком – на 2152 тис. грн (рис. 1.3).

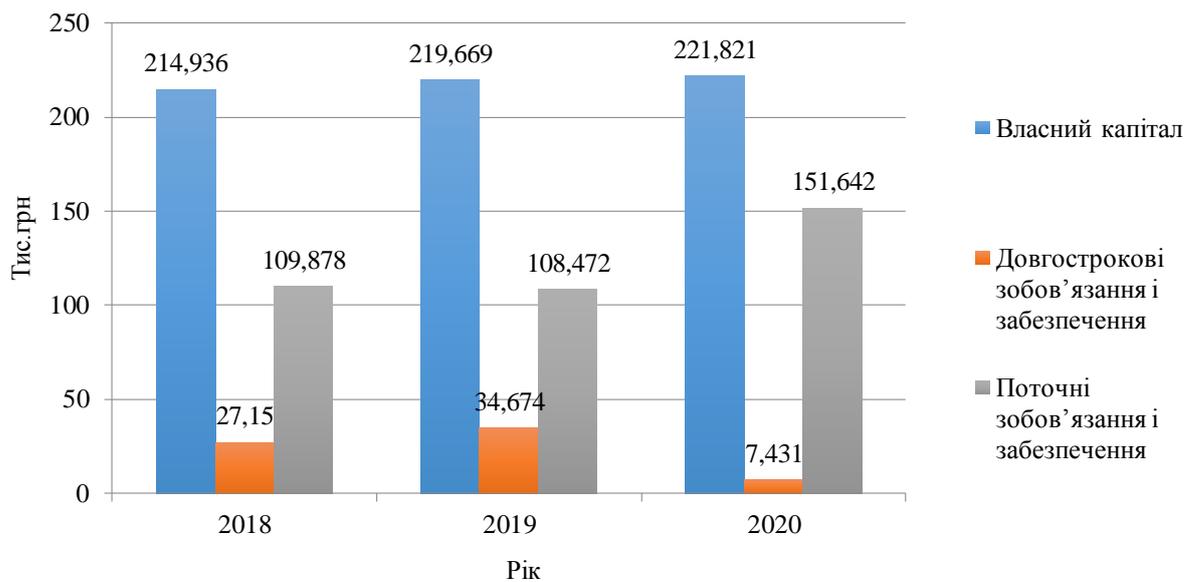

Рис. 2.2. Структура пасиву балансу ПП «ВТК «Лукас»» протягом 2018-2020 років

Сума довгострокових зобов'язань у 2019 році збільшилась на 7524 тис. грн в порівнянні з 2018 роком, а у 2020 році порівняно з 2019 роком зменшилась на 27243 тис. грн, що пов'язано із зменшенням величини довгострокових кредитів банків. Сума поточних зобов'язань у 2019 році зменшилась на 1406 тис. грн, це сталося за рахунок зменшення суми короткостроко-

вих кредитів банків на 13175 тис. грн та збільшення суми кредиторської заборгованості на 11190 тис. грн. У 2020 році сума поточних зобов'язань збільшилась на 43170 тис. грн. у порівнянні з попереднім роком, це сталося внаслідок вагомого збільшення суми короткострокових кредитів на 39600 тис. грн та кредиторської заборгованості на 3805 тис. грн.

У структурі пасивів найбільшу частку займає власний капітал, яка складає: у 2018 році – 61,07%, у 2019 році – 60,55% та у 2020 році – 58,24%. Частка довгострокових зобов'язань та забезпечень у 2018 році склала 7,71%, у 2019 році збільшилася на 1,84%, а у 2020 році зменшилася на 7,61%. Частка поточних зобов'язань та забезпечень у 2018 році склала 31,22%, у 2019 році зменшилася на 1,32 в.п., а у 2020 році збільшилася на 9,91 в.п.. Таке переважання поточних зобов'язань та забезпечень над довгостроковими зумовлено великим розміром кредиторської заборгованості, зокрема, за товари, роботи та послуги, що є нормальним для підприємства з виготовлення кондитерських виробів. Її частка протягом досліджуваного періоду майже не змінювалася і склала: у 2018 році – 24,84%, у 2019 році – 27,18% та у 2020 році – 26,89%.

Стабільність фінансового положення підприємства в значній мірі залежить від того наскільки раціонально та правильно підприємство вкладає свої фінансові ресурси в активи. В процесі функціонування підприємства і величина активів і їх структура постійно зазнають якісь зміни. Найбільш загальне уявлення про зміни, які мають місце в структурі засобів та їх джерел, а також динаміку цих змін можна отримати за допомогою вертикального і горизонтального аналізу звітності.

Проаналізуємо структуру і динаміку власного й позикового капіталу ПП ВТК «Лукас» протягом 2018-2020 років більш детально у таблиці 2.2.

За результатами проведеного аналізу структури і динаміки власного й позикового капіталу ПП «ВТК «Лукас»» за 2018–2020 роки можна зробити висновок, що у джерелах формування майна переважає власний капітал над позиковим капіталом (рис. 2.3).

Таблиця 2.2

Аналіз структури і динаміки власного й позикового капіталу ПП «ВТК «Лукас»» протягом 2018–2020 років

Найменування статей	2018 р.		2019 р.		2020 р.		Відхилення (+,-) 2/1 в			Відхилення (+,-) 3/2 в		
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	пито- ма вага, %	Δ	%	темп зрос- тання, %	Δ	%	темп зрос- тання, %
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	214936	61,07	219669	60,55	221821	58,24	4733	-0,52	102,20	2152	-2,31
1. Зареєстрований (пайовий) капітал	18000	5,11	18000	4,96	18000	4,73	0	-0,15	100,00	0	-0,24	100,00
2. Капітал у дооцінках	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
3. Додатковий капітал	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
Всього інвестований капітал	18000	5,11	18000	4,96	18000	4,73	0	-0,15	100,00	0	-0,24	100,00
4. Резервний капітал	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
5. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	196936	55,95	201669	55,58	203821	53,51	4733	-0,37	102,40	2152	-2,07	101,07
Всього накопичений капітал	214936	61,07	219669	60,55	221821	58,24	4733	-0,52	102,20	2152	-2,31	100,98
6. Неоплачений капітал	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
7. Вилучений капітал	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
Всього капітал у розпорядженні	214936	61,07	219669	60,55	221821	58,24	4733	-0,52	102,20	2152	-2,31	100,98
8. Інші резерви	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
ПОЗИКОВИЙ КАПІТАЛ	137028	38,93	143146	39,45	159073	41,76	6118	0,52	104,46	15927	2,31	111,13
1. Довгострокові зобов'язання	27150	7,71	34674	9,56	7431	1,95	7524	1,84	127,71	-27243	-7,61	21,43
1.1. Довгострокові кредити банків	21182	6,02	27236	7,51	400	0,11	6054	1,49	128,58	-26836	-7,40	1,47
1.2. Відстрочені податкові зобов'язання	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
1.3. Цільове фінансування	0	0,00	0	0,00	1	0,00	0	0,00	-	1	0,00	-
1.4. Страхові резерви	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
1.5. Інші довгострокові зобов'язання та забезпечення	5968	1,70	7438	2,05	7030	1,85	1470	0,35	-	-408	-0,20	-
2. Поточні зобов'язання	109878	31,22	108472	29,90	151642	39,81	-1406	-1,32	98,72	43170	9,91	139,80
2.1. Короткострокові кредити банків	20280	5,76	7105	1,96	46705	12,26	-13175	-3,80	35,03	39600	10,30	657,35
2.2. Заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
2.3. Векселі видані	0	0,00	0	0,00	1516	0,40	0	0,00	-	1516	0,40	-
2.4. Заборгованість за товари, роботи, послуги	65362	18,57	78380	21,60	84148	22,09	13018	3,03	119,92	5768	0,49	107,36
2.5. Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками	22053	6,27	20225	5,57	16746	4,40	-1828	-0,69	91,71	-3479	-1,18	82,80
2.6. Доходи майбутніх періодів	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
2.7. Інші поточні зобов'язання та забезпечення	2183	0,62	2762	0,76	2527	0,66	579	0,14	126,52	-235	-0,10	91,49
СУКУПНИЙ КАПІТАЛ	351964	100	362815	100	380894	100	10851	—	103,08	18079	—	104,98

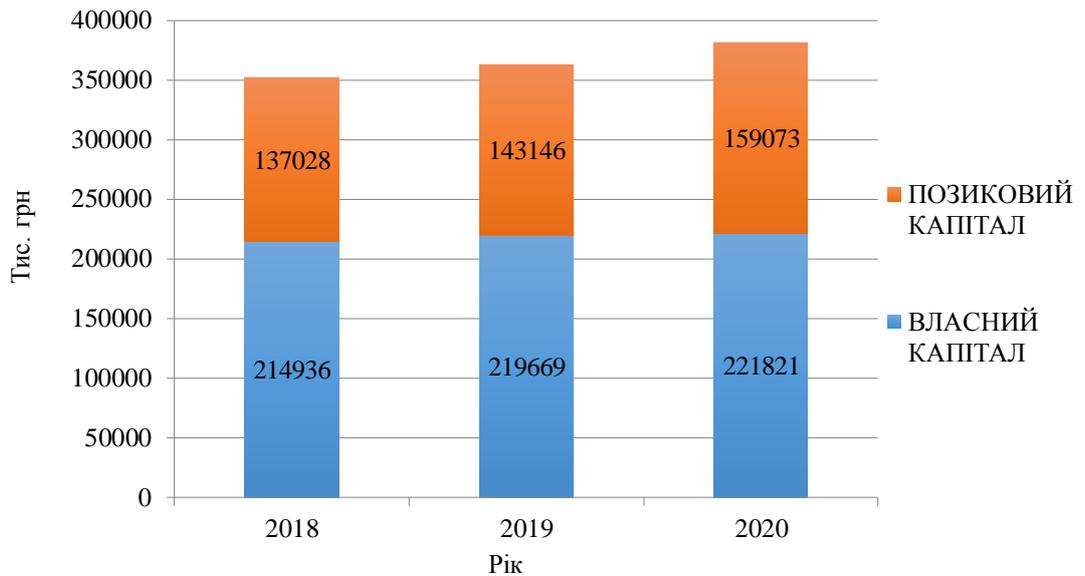

Рис. 2.3. Співвідношення власного і позикового капіталу ПП ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років

У 2018 році частка власного капіталу у структурі пасивів склала 61,07%, у 2019 році незначно зменшилась на 0,52 в.п. і склала 60,55%, а у 2020 році зменшилась на 2,31 в.п., що становить 58,24%. Така структура джерел формування майна підприємства є ознакою нормальної фінансової стійкості. Зокрема, слід зазначити, що оцінка змін, що виникли в структурі капіталу, може бути різною з позицій інвестора і підприємства. Для банків і інших інвесторів більш надійно, якщо частка власного капіталу в клієнта більш висока – це виключає фінансовий ризик. Підприємства, як правило, зацікавлені в залученні позикових засобів. Одержавши позикові кошти під менший відсоток, чим економічна рентабельність підприємства, можна розширити виробництво і підвищити прибутковість власного капіталу підприємства.

За даними у таблиці 2.2 частка зареєстрованого капіталу у 2019 році зменшилася на 0,15 в.п., а у 2020 – на 0,24 в.п.. Частка нерозподіленого прибутку також поступово зменшувалась: у 2019 році – на 0,37 в.п., у 2020 році – на 2,07 в.п., що може свідчити про падіння ділової активності підприємства. Сума інвестованого капіталу протягом досліджуваного періоду не змінювалась і склала 18000 тис. грн..

У структурі позикового капіталу більша частка припадає на поточні зобов'язання: у 2018 році – 31,22%, у 2019 році – 29,9%, а у 2020 році помітне збільшення до 39,81%, це відбулося за рахунок збільшення суми короткострокових кредитів банків на 39600 тис. грн.

Серед поточних зобов'язань найбільшу частку складає заборгованість за товари роботи та послуги: у 2018 році – 65362 тис. грн, у 2019 році – 78380 тис. грн та 84148 тис. грн у 2020 році. Серед довгострокових зобов'язань найбільшу частку займають довгострокові кредити банків: у 2018 році їх сума склала 21182 тис. грн, у 2019 році – 27236 тис. грн, а у 2020 році помітне різке зменшення до 400 тис. грн.

Залучення довгострокових кредитів для формування майна підприємства свідчить про продуману фінансову стратегію підприємства. Позитивний ефект при цьому підсилюється, якщо рентабельність підприємства перевищує ставку відсотків по банківському кредиті.

Таким чином, збільшення джерел формування майна підприємства відбулося за рахунок збільшення суми власного капіталу на 0,98% та збільшення суми позикового капіталу на 11,13%. Такі зміни є в цілому позитивними, адже спостерігається ріст власного капіталу. Крім того, підприємство зуміло залучити довгострокові та короткострокові кредити банків, що може сприяти тимчасовому поліпшенню фінансового стану, за умови, що притягнуті засоби не будуть заморожені на тривалий час в обороті.

Дебіторська та кредиторська заборгованість є складовими бухгалтерського балансу підприємства, які виникають у результаті розбіжності дати появи зобов'язань з датою платежів по них. На фінансовий стан підприємства впливають розміри балансових залишків дебіторської та кредиторської заборгованості. Якщо дебіторська заборгованість більше кредиторської, це є можливим фактором забезпечення високого рівня коефіцієнта загальної ліквідності. Одночасно це може свідчити про більш швидку оборотність кредиторської заборгованості порівняно з оборотністю дебіторської заборгованості. У такому випадку протягом певного періоду борги дебіторів перетворюються на

грошові кошти, через більш тривалі часові інтервали, ніж інтервали, коли підприємству необхідні грошові кошти для своєчасної сплати боргів кредиторам. Відповідно виникає нестача грошових коштів в обороті, що супроводжується необхідністю залучення додаткових джерел фінансування. Останні можуть приймати форму простроченої кредиторської заборгованості або банківських кредитів.

Дебіторська заборгованість має значну питому вагу в складі поточних активів і впливає на фінансовий стан підприємства. Для зовнішніх користувачів інформації також дуже важливий стан дебіторської заборгованості підприємства, так як її зростання завжди свідчить про фінансову нестабільність та погіршення платоспроможності підприємства, внаслідок недоотримання грошових коштів. Внаслідок дії цих факторів може збільшуватися кредиторська заборгованість підприємства перед своїми постачальниками.

Проаналізуємо співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості ПП ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості
ПП ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років

Найменування статей	На кінець року		Найменування статей	На кінець року		Співвідношення ДЗ і КЗ	
	абсолютне значення, тис. грн	питома вага, %		абсолютне значення, тис. грн	питома вага, %	Δ	%
1	2	3	4	5	6	7	8
2018 р.							
Дебіторська заборгованість, усього	94581	100,00	Кредиторська заборгованість, усього	87415	100,00	1,08	100,00
У тому числі:			У тому числі:				
1. За товари, роботи, послуги	80534	85,15	1. За товари, роботи, послуги	65362	74,77	1,23	113,88
2. По розрахунках	11406	12,06	2. По розрахунках	10556	12,08	1,08	99,87
3. Інша дебіторська заборгованість	2641	2,79	3. Інша кредиторська заборгованість	11497	13,15	0,23	21,23
2019 р.							
Дебіторська заборгованість, усього	128916	100,00	Кредиторська заборгованість, усього	98605	100	1,31	100,00
У тому числі:			У тому числі:				
1. За товари, роботи, послуги	108685	84,31	1. За товари, роботи, послуги	78380	79,49	1,39	106,06
2. По розрахунках	19999	15,51	2. По розрахунках	12234	12,41	1,63	125,04
3. Інша дебіторська заборгованість	232	0,18	3. Інша кредиторська заборгованість	7991	8,10	0,03	2,22

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8
2020 р.							
Дебіторська заборгованість, усього	144202	100	Кредиторська заборгованість, усього	100894	100	1,43	100,00
У тому числі:			У тому числі:				
1. За товари, роботи, послуги	126698	87,86	1. За товари, роботи, послуги	84148	83,40	1,51	105,35
2. По розрахунках	17177	11,91	2. По розрахунках	16621	16,47	1,03	72,31
3. Інша дебіторська заборгованість	327	0,23	3. Інша кредиторська заборгованість	125	0,12	2,62	183,03

Проаналізувавши співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості ПП ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років можна зробити висновок, що дебіторська заборгованість переважає над кредиторською: у 2018 році – на 8%, у 2019 році – на 31%, а у 2020 році – на 43% (рис. 2.4).

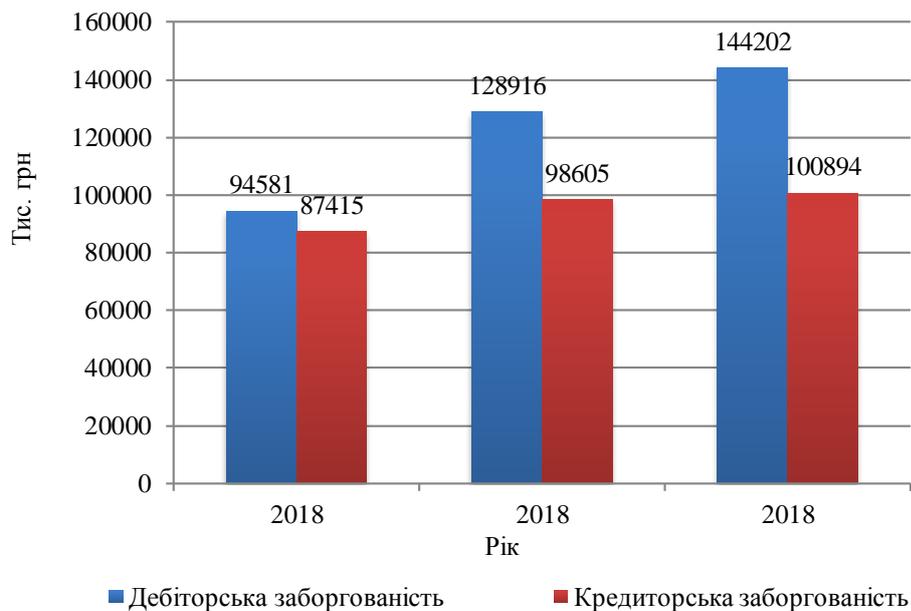

Рис. 2.4. Динаміка співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості ПП ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років

Перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською означає відволікання коштів з господарського обороту і в подальшому може призвести до необхідності залучення дорогих кредитів банку і позик для забезпечення поточної виробничо-господарської діяльності підприємства. Зростання дебіторської заборгованості та її частки в оборотних активах може свідчити про

неефективну кредитну політику підприємства до покупців, збільшення обсягів реалізації та неплатоспроможність частини покупців.

У структурі дебіторської та кредиторської заборгованості значну частку становить заборгованість за товари, роботи та послуги, що є нормою для підприємства з виготовлення кондитерських виробів, адже якщо у підприємства та постачальників немає коштів для негайного розрахунку, то використовуються дані види відстрочення платежів. Протягом 2018-2020 років розмір дебіторської та кредиторської заборгованості поступово збільшувався, що може свідчити про збільшення обсягів виробництва.

Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованостей характеризує здатність розрахуватися з кредиторами за рахунок дебіторів і розраховується як співвідношення поточної дебіторської заборгованості до поточної кредиторської заборгованості. Мінімальне теоретичне значення показника – не менше 0,8, а оптимальне – 1,0. Даний показник більше нормативного майже по всіх позиціях, це означає, що підприємство може погашати свою кредиторську заборгованість цілком за рахунок дебіторської, не залучаючи власні кошти.

За результатами аналізу структури і динаміку власного й позикового капіталу ПП ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років визначено, що у джерелах формування майна переважає власний капітал над позиковим капіталом. У 2019 році його частка у структурі пасивів склала 61,07%, у 2019 році незначно зменшилась на 0,52% і склала 60,55%, а у 2020 році зменшилась на 2,31%, що становить 58,24%. Така структура джерел формування майна підприємства є ознакою нормальної фінансової стійкості. Частка зареєстрованого капіталу у 2019 році зменшилася на 0,15 в.п., а у 2020 році – на 0,24 в.п.. Частка нерозподіленого прибутку також поступово зменшувалась: у 2019 році – на 0,37 в.п., у 2020 році – на 2,07 в.п., що може свідчити про падіння ділової активності підприємства. У структурі позикового капіталу більша частка припадає на поточні зобов'язання: у 2018 році – 31,22%, у 2019 році – 29,9%, а у 2020 році помітне збільшення до 39,81%. Серед поточних зобов'язань найбі-

льшу частку складає заборгованість за товари роботи та послуги: у 2018 році – 65362 тис. грн, у 2019 році – 78380 тис. грн та 84148 тис. грн у 2020 році. Серед довгострокових зобов'язань найбільшу частку займають довгострокові кредити банків: у 2018 році їх сума склала 21182 тис. грн, у 2019 році – 27236 тис. грн, а у 2020 році помітне різке зменшення до 400 тис. грн.

За результатами аналізу співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості ПП ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років визначено, що дебіторська заборгованість переважає над кредиторською: у 2018 році – на 8%, у 2019 році – на 31%, а у 2020 році – на 43%. У структурі дебіторської та кредиторської заборгованості значну частку становить заборгованість за товари, роботи та послуги, що є нормою для підприємства з виготовлення кондитерських виробів. Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованостей більше нормативного майже по всіх позиціям, це означає, що підприємство може погашати свою кредиторську заборгованість цілком за рахунок дебіторської, не залучаючи власні кошти.

2.2. Оцінювання показників і типу фінансової стійкості ПП ВТК «Лукас»

На фінансову стійкість підприємств істотно впливає фаза економічного циклу, в якій перебуває економіка держави. У період кризи існує відставання темпів реалізації продукції від темпів її виробництва, що спостерігається сьогодні в Україні. Зменшуються інвестиції в товарні запаси, що ще більше скорочує збут. Зменшуються також доходи суб'єктів господарської діяльності та обсяги прибутку. Все це зумовлює зниження ліквідності підприємств, їх платоспроможності та формує передумови для банкрутств.

Досягнення стійкого фінансового стану можливе за достатності власного капіталу, при ефективному використанні активів, достатньому рівні рентабельності з урахуванням операційного і фінансового ризиків, при достатній ліквідності, стабільних доходах і широких можливостях залучення позикових

коштів. Для забезпечення фінансової стійкості у підприємства має бути гнучка структура капіталу, вміння організувати його рух у такий спосіб, щоб забезпечити постійне перевищення доходів над витратами з метою збереження платоспроможності і створення умов для самофінансування.

Стійкість фінансового стану підприємства залежить від оптимальної структури джерел капіталу (від співвідношення власних і позикових коштів), від структури активів підприємства і насамперед від співвідношення основних і оборотних коштів, а також від рівноваги активів і пасивів підприємства за функціональною ознакою.

Аналіз фінансової стійкості можна розподілити на два етапи:

I. Оцінювання фінансової стійкості – розрахунок абсолютних і відносних показників, що ґрунтуються на порівнянні активів та їх джерел фінансування.

II. Оцінювання запасу фінансової стійкості – аналіз критичного обсягу реалізації, операційного та фінансового левериджу.

Проведемо аналіз основних показників фінансової стійкості ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Показники фінансової стійкості ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки

Показник	2018 р.	2019 р.	2020р.	Відхилення	
				2019-2018	2020-2019
Наявність власних коштів підприємства в обороті	65910	87990	88662	22080,00	672,00
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,69	0,70	0,60	0,01	-0,10
Коефіцієнт автономії	0,61	0,61	0,58	-0,01	-0,02
Коефіцієнт фінансової залежності	1,64	1,65	1,72	0,01	0,07
Коефіцієнт фінансового ризику	0,64	0,65	0,72	0,01	0,07
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,43	0,56	0,43	0,13	-0,13
Коефіцієнт покриття запасів	0,90	1,22	1,35	0,32	0,13
Коефіцієнт загальної заборгованості	0,51	0,49	0,68	-0,02	0,19
Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу	1,57	1,53	1,39	-0,03	-0,14

Проаналізувавши показники фінансової стійкості ПП ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років можна зробити висновок, що кількість власних оборотних коштів в обороті поступово збільшується: у 2019 році – на 22080 тис.грн, у 2020 році – на 672 тис. грн, це зумовлює зменшення величини залученого капіталу і посилення фінансової незалежності.

Коефіцієнт фінансової стійкості характеризує частку тих джерел фінансування, які підприємство може використовувати у своїй діяльності тривалий час, тобто більше одного року. Нормативне значення даного показника – 1 грн/грн, але розраховані коефіцієнти фінансової стійкості є меншими, що свідчить про не стабільний фінансовий стан підприємства та високий рівень фінансових ризиків.

Коефіцієнт автономії характеризує незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування його господарської діяльності. Він показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі джерел фінансування майна підприємства. Чим більша частка власного капіталу, тим більша можливість подолати несприятливі ситуації щодо фінансового забезпечення господарської діяльності. Мінімальне критичне значення даного коефіцієнта – 0,5 грн/грн. Розраховані коефіцієнти автономії підприємства ВТК «Лукас» мають значення 0,61 грн/грн у 2018 та 2019 роках і 0,58 грн/грн у 2020 році, що є більшим мінімального критичного значення, це свідчить про те, що за несприятливих обставин підприємство може всі свої зобов'язання покрити за рахунок власних джерел. Зменшення даного показника у 2020 році на 0,03 грн/грн свідчить про те, що підприємство стало менш автономним, тобто здійснював свою діяльність за допомогою залучення додаткових коштів.

Коефіцієнт фінансової залежності показує яка частка всього капіталу підприємства припадає на 1 грн власного капіталу. Рекомендоване значення цього показника >1 грн/грн. Розраховані коефіцієнти фінансової залежності відповідають рекомендованому значенню і у 2018 році становить 1,64 грн/грн, у 2019 році – 1,65 грн/грн, а у 2020 році – 1,72 грн/грн, це значить, що при використанні 1 грн власних коштів підприємство використовує 0,64 грн, 0,65 грн та 0,72 грн залучених коштів.

Коефіцієнт фінансового ризику характеризує кількість залученого капіталу в розрахунку на 1 грн власного капіталу. Критичним значенням є 0,5 грн/грн. Розраховані коефіцієнти фінансового ризику поступово збільшуються: у 2018 році він становив 0,64 грн/грн, у 2019 році – 0,65 грн/грн, у 2020 році – 0,72 грн/грн, це свідчить про підвищення залежності від залучених джерел та втрату фінансової автономії.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу характеризує ступінь мобільності власного капіталу щодо можливого вільного маневрування. Нормативне значення даного показника коливається від 0,4 до 0,6 грн/грн. Розраховані коефіцієнти маневреності власного капіталу знаходяться в межах нормативного значення: у 2018 та 2020 роках – 0,43 грн/грн та 0,56 грн/грн у 2019 році, тобто саме така частина власного капіталу перебуває в обороті в тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими засобами.

Коефіцієнт покриття запасів визначає ступінь залежності покриття потреби запасів від залученого капіталу, зміна даного коефіцієнта визначає фінансовий стан, враховуючи те, що власними джерелами повинні покриватися необхідна величина запасів і витрат. Нормальним вважається фінансовий стан, коли значення даного коефіцієнта становить 0,8 грн/грн. Розраховані коефіцієнти покриття запасів є більшими норми: у 2018 році – 0,9 грн/грн, у 2019 році – 1,22 грн/грн та у 2020 році – 1,35 грн/грн.

Коефіцієнт загальної заборгованості показує частку позикового капіталу у загальному обсязі капіталу підприємства. Розраховані показники за 2018–2020 роки становлять 0,51 грн/грн, 0,49 грн/грн та 0,68 грн/грн відповідно, що знаходяться в межах рекомендованого значення показника <1 грн/грн.

Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу є найбільш загальною оцінкою фінансової стійкості підприємства. Значення даного показника становить 1,57 грн/грн у 2018 році, у 2019 році – 1,53 грн/грн та у 2020 році – 1,39 грн/грн. Зменшення даного коефіцієнта свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів, тобто про деяке зниження фінансової стійкості (рис. 2.5).

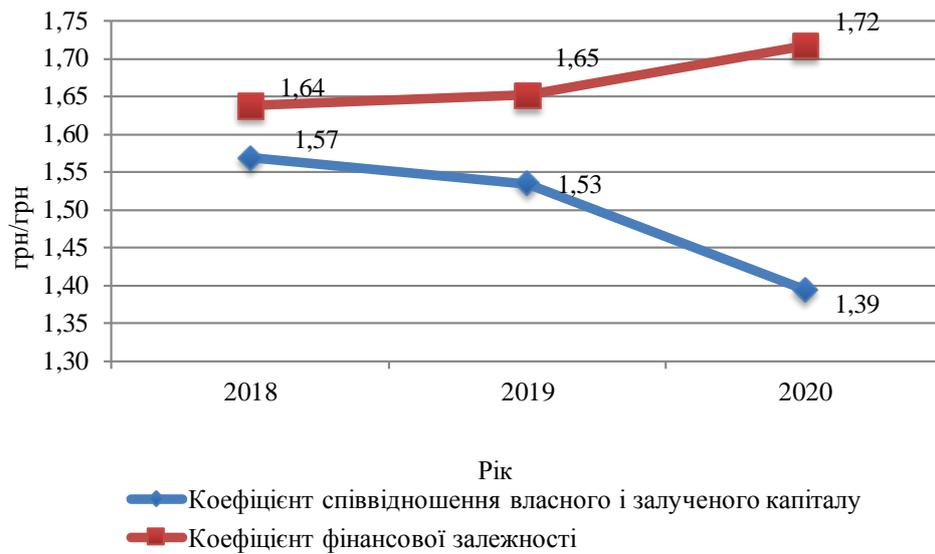

Рис. 2.5. Динаміка коефіцієнтів фінансової залежності та співвідношення власного і залученого капіталу ПП ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років

За наявності джерел фінансування запасів розрахуємо трикомпонентний показник фінансової стійкості ПП ВТК «Лукас» у 2018-2020 рр. у таблиці 2.5

Таблиця 2.5

Класифікація типу фінансової стійкості ПП ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років

Показник	2018	2019	2020	Відхилення 2019/2018		Відхилення 2020/2019	
				у сумі, тис. грн	темп зростання, %	у сумі, тис. грн	темп зростання, %
Загальна величина запасів	103961	100757	71274	-3204	96,92	-29483	70,74
Наявність власних коштів	65910	87990	88662	22080	133,50	672	100,76
Наявність власних та довгострокових позикових коштів (робочий капітал)	93060	122664	96093	29604	131,81	-26571	78,34
Наявність загальних коштів	113340	129769	142798	16429	114,50	13029	110,04
Фв=В-Зп	-38051	-12767	17388	25284	33,55	30155	-136,19
Фвд = ВД-Зп	-10901	21907	24819	32808	-200,96	2912	113,29
Фзк=ЗК-Зп	9379	29012	71524	19633	309,33	42512	246,53
Трикомпонентний показник фінансової стійкості $S(\Phi) = \{S1(\pm\PhiВ), S2(\pm\PhiВД), S3(\pm\PhiЗК)\}$	{0,0,1}	{0,1,1}	{1,1,1}	-	-	-	-

Отже, дослідивши фінансову стійкість ПП ВТК «Лукас», можна зробити висновок про те, що у 2018 році підприємство мало нестійке (передкризове) фінансове становище (рис. 2.6).

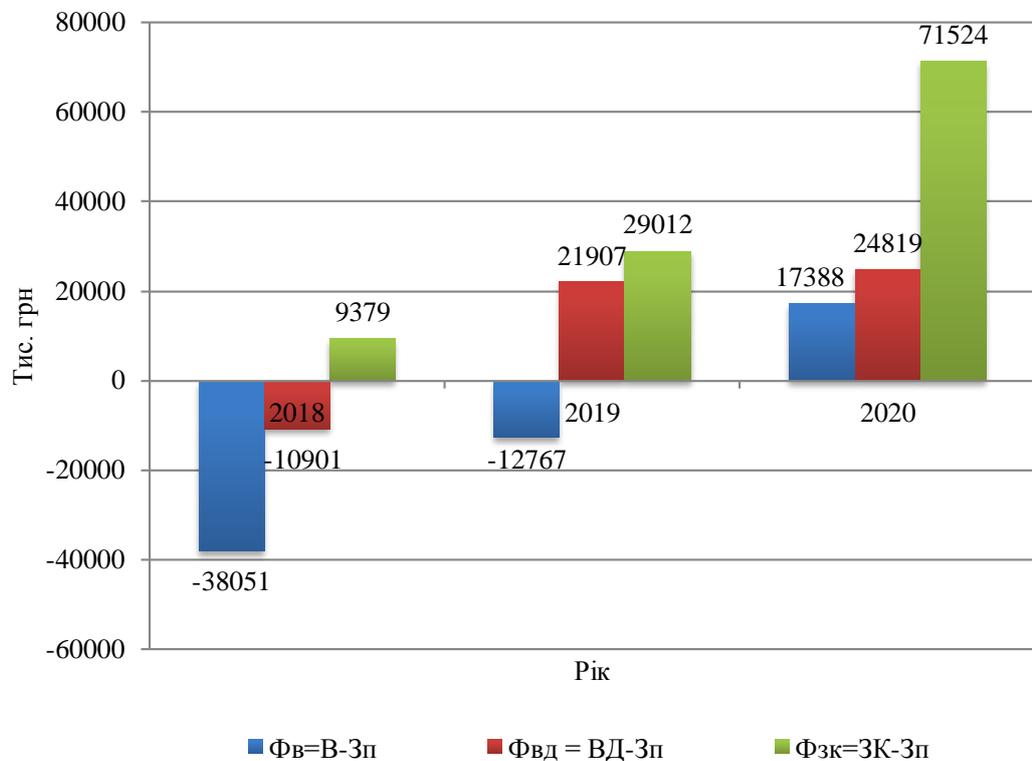

Рис. 2.6. Динаміка показників забезпеченості запасів ПП ВТК «Лукас» джерелами їхнього фінансування за 2018–2020 роки

Спостерігається порушення платоспроможності, але зберігається можливість відновлення рівноваги внаслідок поповнення джерел власних коштів, скорочення дебіторської заборгованості та прискорення оборотності запасів. Протягом 2019 року підприємство покращило свою фінансову стійкість до нормальної за рахунок збільшення розміру власних та довгострокових позикових коштів. У цій ситуації підприємство використовує для покриття запасів власні і довгострокові позикові кошти. Такий тип фінансування запасів є «нормальним» із точки зору фінансового менеджменту. Такі зміни відбулися внаслідок зменшення необоротних активів та запасів, збільшення власного капіталу та довгострокових зобов'язань і забезпечень. У 2020 році підприємству

вдалося досягнути абсолютної фінансової стійкості за рахунок зменшення розміру запасів. Такий тип фінансової стійкості характеризується тим, що всі запаси підприємства покриваються власними коштами, тобто підприємство не залежить від зовнішніх кредиторів, що трапляється вкрай рідко. Такі зміни відбулися внаслідок збільшення власних коштів та значного зменшення запасів.

Отже, проведено аналіз та визначення типу фінансової стійкості ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки, внаслідок якого визначено, що у 2018 році підприємство мало нестійке (передкризове) фінансове становище. Протягом 2019 року підприємство покращило свою фінансову стійкість до нормальної за рахунок збільшення розміру власних та довгострокових позикових коштів. У 2020 році підприємству вдалося досягнути абсолютної фінансової стійкості за рахунок зменшення розміру запасів.

2.3. Аналіз платоспроможності та рентабельності підприємства за визначеного рівня фінансової стійкості

Фінансовий стан підприємства оцінюється показниками ліквідності й платоспроможності, що в загальному вигляді характеризують його здатність вчасно і в повному обсязі здійснювати розрахунки за короткостроковими зобов'язаннями з контрагентами. З метою оцінки ефективності обраної стратегії фінансування підприємства за визначеного рівня фінансової стійкості складемо та проаналізуємо баланс ліквідності ПП ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років у таблиці 2.6.

Отже, як свідчить аналіз даних таблиці 2.6, баланс досліджуваного підприємства ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років не є абсолютно ліквідним, оскільки не виконується перше співвідношення ($A1 \geq P1$). У 2018 році найліквідніші активи не покривають найбільш термінові зобов'язання на суму 85858 тис. грн, у 2019 році – на 100393 тис. грн, а у 2020 році – на 73093 тис. грн (рис. 2.7). Помітно покращення стану ліквідності у 2020 році за рахунок збільшення грошових коштів, але цього недостатньо для покриття

найбільш термінових зобов'язань. Однак, решта співвідношень свідчать про наявність оборотних активів у такому обсязі, який дозволяє підприємству підтримувати певну фінансову стійкість.

Таблиця 2.6

Баланс ліквідності ПП ВТК «Лукас» протягом 2018-2020 років

Актив	2018	2019	2020	Пасив	2018	2019	2020	Платіжний надлишок +/-		
								2018	2019	2020
Група А1 Грошові кошти	3740	974	31844	Група П1 Поточні зобов'язання, Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги	89598	101367	104937	-85858	-100393	-73093
Група А2 Дебіторська за боргованість, Готова продукція	94581	128916	144202	Група П2 Короткострокові кредити банку	20280	7105	46705	74301	121811	97497
Група А3 Виробничі запаси, Незавершене виробництво	104690	101246	71689	Група П3 Довгострокові зобов'язання	27150	34674	7431	77540	66572	64258
Група А4 Необоротні активи	148953	131679	133159	Група П4 Власний капітал	214936	219669	221821	-65983	-87990	-88662
Баланс	351964	362815	380894	Баланс	351964	362815	380894	0	0	0

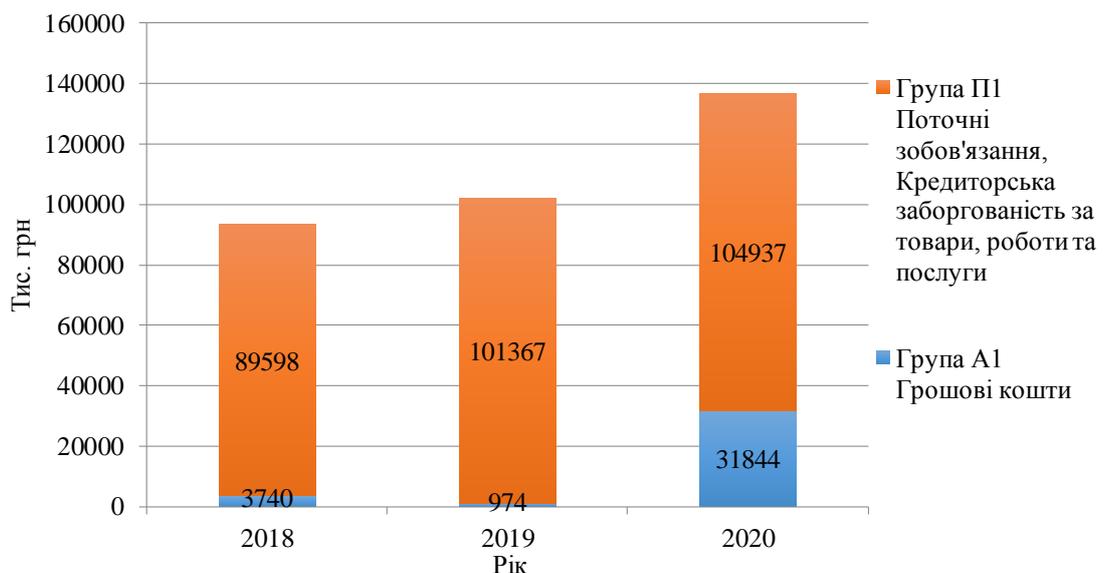

Рис. 2.7. Співвідношення найліквідніших активів та найбільш термінових зобов'язань ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки

Активи, що швидко реалізуються, перевищують короткострокові кредити банків у 2018 році у 4,7 рази, у 2019 році – у 18 разів та у 2020 році у 3 рази, таке різке збільшення у 2019 році відбулося через значне зменшення короткострокових кредитів банків (на 13175 тис. грн у порівнянні з 2018 роком), але у 2020 році підприємство знову потребувало додаткових коштів, зокрема кредитів банків.

Активи, що повільно реалізуються перевищили довгострокові зобов'язання у 2018 році майже у 4 рази, у 2019 році – у 3 рази та у 2020 році – у 9,7 разів. Таке значне збільшення відбулося внаслідок зменшення довгострокових кредитів банків на 27243 тис. грн порівняно з попереднім роком.

Постійні пасиви, тобто власний капітал, перевищує активи, що важко реалізуються у 1,5 рази протягом всього досліджуваного періоду.

Кожна частина оборотного капіталу підприємства має власну ліквідність, тобто здатність перетворюватися за визначений термін у грошову форму, при відношенні до суми короткострокових зобов'язань показує, яку частку короткострокових зобов'язань підприємство може покрити. Аналіз ліквідності та платоспроможності передбачає розрахунок і аналіз основних показників у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Коефіцієнти ліквідності та платоспроможності ПП ВТК «Лукас» у 2018–2020 рр.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Темп зростання, %	
				2019/2018	2020/2019
Власний оборотний капітал	93060	122664	96093	131,81	78,34
Загальний коефіцієнт ліквідності (покриття)	1,85	2,13	1,63	115,37	76,67
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,998	1,305	1,292	130,78	99,02
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,03	0,01	0,21	26,38	2338,66
Коефіцієнт ліквідності товарно- матеріальних цінностей	0,95	0,93	0,47	97,96	50,65
Коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості	0,86	1,19	0,95	138,07	80,01
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	0,46	0,53	0,39	115,73	73,09
Коефіцієнт загальної платоспроможності підприємства	2,57	2,53	2,39	98,68	94,47
Коефіцієнт фінансового лівериджу	0,13	0,16	0,03	124,96	21,22
Коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності	0,89	1,14	0,75	127,25	66,41
Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі й дебіторської заборгованості	0,245	0,260	0,275	105,98	105,91
Коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами	0,3066	0,4006	0,3997	130,62	99,79

Отже, після проведених розрахунків коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності ПП ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років можна зробити висновок, що загальний коефіцієнт ліквідності у 2018 році складає 1,85 грн/грн, що є меншим нормативного значення ≥ 2 грн/грн, у 2019 році помітно покращення до 2,13 грн/грн та у 2020 році даний показник зменшився до 1,63 грн/грн, це значить, що поточні зобов'язання забезпечуються поточними активами не у повній мірі (рис. 2.8).

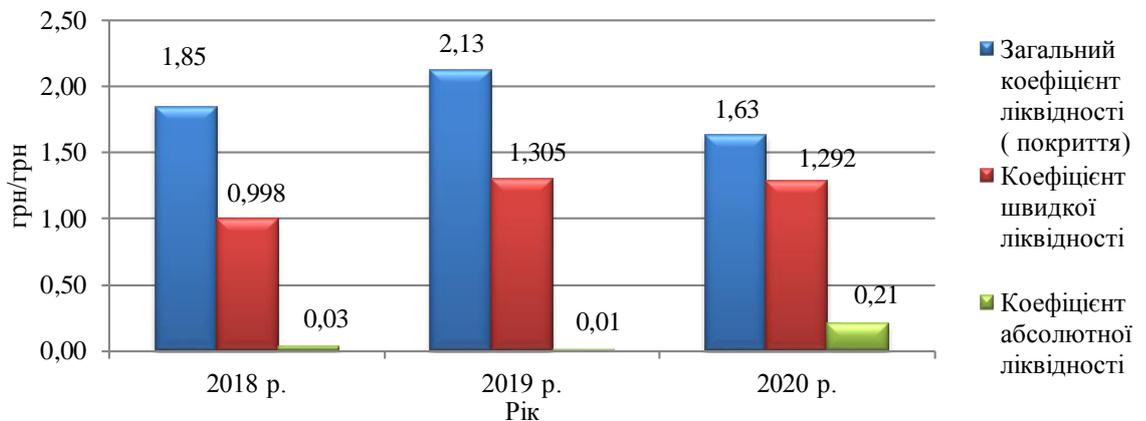

Рис. 2.8. Динаміка основних показників ліквідності ПП ВТК «Лукас» протягом 2018–2020 років

Коефіцієнт швидкої ліквідності протягом усього досліджуваного періоду має значення більше нормативного, це значить, що короткострокові зобов'язання підприємства можуть бути погашені найближчим часом за рахунок наявних коштів та можливих надходжень.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2018-2019 роках має значення менше нормативного, але у 2020 році помітно покращення до 0,21 грн/грн, це значить, що підприємство може погасити негайно 21% своїх поточних зобов'язань.

Коефіцієнт ліквідності товарно–матеріальних цінностей показує якою мірою поточні зобов'язання покриваються запасами. Найкраще поточні зобов'язання покриваються запасами у 2018 році і ця частка становить

0,95 грн/грн. Помітно поступове зменшення даного коефіцієнта через зменшення суми виробничих запасів та незавершеного виробництва.

Коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості показує, якою мірою очікувані надходження від дебіторів будуть використані для погашення короткострокових зобов'язань. Найбільше короткострокові зобов'язання погашаються у 2019 році за рахунок очікуваних надходжень від дебіторів і становить 1,19 грн/грн. У 2018 та 2020 році даний показник є дещо гіршим та складає 0,86 грн/грн та 0,95 грн/грн відповідно.

Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами у 2018 році становить 0,46 грн/грн, що є меншим нормативного значення $\geq 0,5$ грн/грн, у 2019 році помітно покращення до 0,53 грн/грн та у 2020 році знову відбулося зменшення до 0,39 грн/грн. Це значить, що забезпеченість оборотних коштів власними активами є низькою.

Коефіцієнт загальної платоспроможності підприємства, який визначає здатність покрити всі свої зобов'язання (короткострокові і довгострокові) наявними активами, у 2018 році складає 2,57 грн/грн, у 2019 році – 2,53 грн/грн та 2,39 грн/грн у 2020 році. Поступове зменшення пов'язане з тим, що приріст зобов'язань перевищує приріст суми активів.

Коефіцієнт фінансового левериджу розраховується для оцінки довготермінової платоспроможності, характеризує можливість погашення довготермінових позик і здатність підприємства функціонувати тривалий час. Значення даного показника у 2018 році становить 0,13 грн/грн, у 2019 році – 0,16 грн/грн, у 2020 році помітно зменшення до 0,03 грн/грн. Це відбулося внаслідок значного зменшення суми довгострокових зобов'язань, що є позитивним, адже це означає, що дане підприємство свої зобов'язання погашає за коротший термін та має менше довготермінових зобов'язань.

Коефіцієнт втрати платоспроможності у 2018 році становить 0,89 та у 2020 році – 0,75. Коефіцієнт відновлення платоспроможності у 2019 році складає 1,14, це значить, що підприємство має реальну можливість протягом 6 місяців відновити свою платоспроможність.

Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі й дебіторської заборгованості протягом 2018–2020 років поступово зростає: 0,25 грн/грн, 0,26 грн та 0,28 грн/грн відповідно, що є негативною динамікою, але власний капітал у більшій частині формується за рахунок власних коштів, а не запозичених, що є позитивною тенденцією.

Коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами протягом усього досліджуваного періоду знаходиться в межах 0,3–0,4 грн/грн.

Узагальнюючим фінансовим показником діяльності підприємства є його прибуток, який формується як фінансовий результат за всіма видами його діяльності: операційній, інвестиційній, фінансовій. Операції формування та розподілу прибутку підприємства відображаються у звіті про фінансові результати підприємства (форма №2).

Динаміку проведення операцій формування і розподілу прибутку ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки проаналізуємо в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз формування та розподілу прибутку ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 рр.

№ з/п	Показник	2018	2019	2020	Абс. відх. (5–4)	Абс. відх. (6–5)
1	2	4	5	6	7	8
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	929023	884819	982781	–44204	97962
2	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	808571	748841	779641	–59730	30800
3	Валовий прибуток	120452	135978	203140	15526	67162
4	Інші операційні доходи	15135	17806	28437	2671	10631
5	Сумарні операційні доходи	944158	902625	1011218	–41533	108593
6	Адміністративні витрати	33587	50183	75241	16596	25058
7	Витрати на збут	72210	75744	101248	3534	25504
8	Інші операційні витрати	20394	16603	31630	–3791	15027
9	Сумарні операційні витрати	934762	891371	987760	–43391	96389
10	Прибуток від операційної діяльності	9396	11254	23458	1858	12204
11	Дохід від інвестиційної та фінансової діяльності	206	125	299	–81	174

Продовження таблиці 2.8

1	2	4	5	6	7	8
12	Витрати від інвестиційної і фінансової діяльності	2690	4190	2565	1500	-1625
13	Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	6912	7189	21192	277	14003
14	Витрати з податку на прибуток	1479	1340	3862	-139	2522
15	Чистий фінансовий результат: прибуток	5433	5849	17330	416	11481
16	Інший сукупний дохід після оподаткування	0	0	0	0	0
17	Сукупний дохід	5433	5849	17330	416	11481

Проаналізувавши формування та розподіл прибутку ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки можна зробити висновок, що чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2019 році зменшився на 44204 тис. грн, що, більш за все, пов'язано з коронакризою, але у 2020 році помітно збільшення на 97962 тис. грн (рис. 2.9). Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) також у 2019 році зменшилась на 59730 тис. грн та збільшилась у 2020 році на 30800 тис. грн. Внаслідок цього валовий прибуток склав: у 2018 році – 120452 тис. грн, у 2019 році – 135978 тис. грн та 2020 році – 203140 тис. грн.

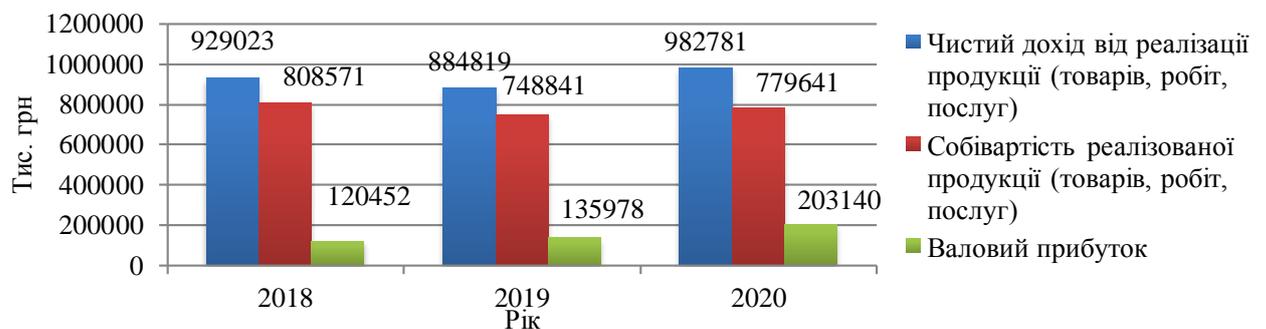

Рис. 2.9. Динаміка чистого доходу, собівартості та валового прибутку ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки

Інші операційні доходи збільшувались протягом досліджуваного періоду: у 2019 році – на 2671 тис. грн, у 2020 році – на 10631 тис. грн. Сумарні операційні доходи у 2019 році зменшились на 41533 тис. грн, а у 2020 році збільшились на 108593 тис. грн. Такі коливання пов'язані із змінами чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Адміністративні витрати та витрати на збут поступово збільшувались, а інші операційні витрати у 2019 році зменшились на 3791 тис. грн, але у 2020 році помітне збільшення на 15027 тис. грн. Сумарні операційні витрати у 2019 році зменшились на 43391 тис. грн за рахунок зменшення собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), але у 2020 році відбулося збільшення собівартості та витрат, внаслідок чого сумарні операційні витрати збільшились на 96389 тис. грн.

Прибуток від операційної діяльності у 2018 році склав 9396 тис. грн, у 2019 році – 11254 тис. грн, у 2020 році – 23458 тис. грн, помітна динаміка до зростання, що є позитивною тенденцією (рис. 2.10).

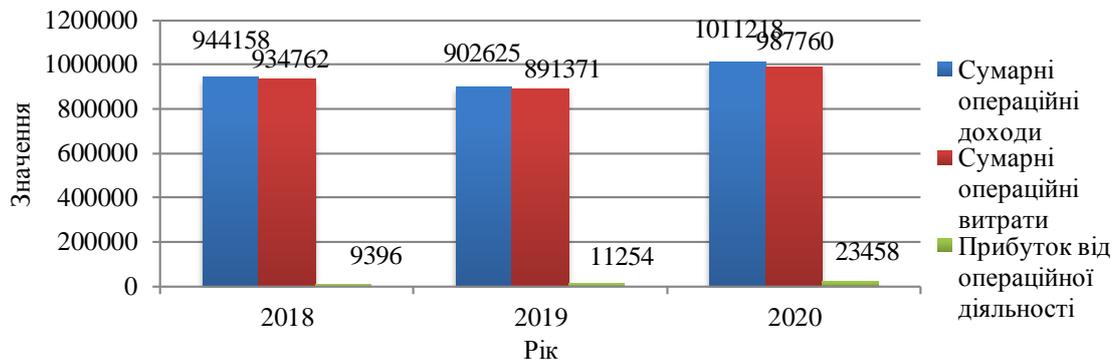

Рис. 2.10. Динаміка сумарних операційних доходів і витрат та прибутку від операційної діяльності на ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки.

Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування також поступово збільшується: у 2019 році – на 277 тис. грн, у 2020 році – на 14003 тис. грн. Витрати з податку на прибуток склали: у 2018 році – 1479 тис. грн, у 2019 році – 1340 тис. грн, у 2020 році – 3862 тис. грн. Зменшення суми податку відбулося за рахунок зменшення прибутку. Внаслідок цього чистий фінансовий результат та сукупний дохід становить: у 2018 році – 5433 тис. грн, у 2019 році – 5849 тис. грн та 17330 тис. грн у 2020 році.

Величину фінансового результату діяльності підприємства безпосередньо визначає загальний обсяг доходів та витрат підприємства, аналіз яких здійснюється в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Аналіз складу, структури та динаміки доходів і витрат ПП ВТК «Лукас» за 2018 –2020 роки

Показник	Рядок Ф№2	2018 р.		2019 р.		2020 р.		Відхилення 2019/2018 в:			Відхилення 2020/2019 в:		
		Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	у сумі, тис. грн	у пито- мій вазі, %	темп зро- стання, %	у сумі, тис. грн	у пито- мій вазі, %	темп зро- стання, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ДОХОДИ		947007	100,00	906940	100,00	1014082	100,00	-40067	0,00	95,77	107142	0,00	111,81
Чистий дохід від реалізації (товарів, робіт, послуг)	2000	929023	98,10	884819	97,56	982781	96,91	-44204	-0,54	95,24	97962	-0,65	111,07
Інші операційні доходи	2120	15135	1,60	17806	1,96	28437	2,80	2671	0,37	117,65	10631	0,84	159,70
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
Інші фінансові доходи	2220	206	0,02	125	0,01	299	0,03	-81	-0,01	60,68	174	0,02	239,20
Інші доходи	2240	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	2643	0,28	4190	0,46	2565	0,25	1547	0,18	158,53	-1625	-0,21	61,22
ВИТРАТИ		938931	100,00	1032879	100,00	1197327	100,00	93948	0	110,01	164448	0,00	115,92
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	808571	86,12	884819	85,67	982781	82,08	76248	-0,450815	109,43	97962	-3,58	111,07
Адміністративні витрати	2130	33587	3,58	50183	4,86	75241	6,28	16596	1,281402	149,41	25058	1,43	149,93
Витрати на збут	2150	72210	7,69	75744	7,33	101248	8,46	3534	-0,357372	104,89	25504	1,12	133,67
Інші операційні витрати	2180	20394	2,17	16603	1,61	31630	2,64	-3791	-0,564596	81,41	15027	1,03	190,51
Фінансові витрати	2250	2643	0,28	4190	0,41	2565	0,21	1547	0,124172	158,53	-1625	-0,19	61,22
Витрати від участі в капіталі	2255	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0	-	0	0,00	-
Інші витрати	2270	47	0,01	0	0,00	0	0,00	-47	-0,005006	0,00	0	0,00	-
Витрати з податку на прибуток	2300	1479	0,16	1340	0,13	3862	0,32	-139	-0,027785	90,60	2522	0,19	288,21
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0	-	0	0,00	-

Після проведеного аналізу складу, структури та динаміки доходів і витрат ПП ВТК «Лукас» за 2018-2020 роки можна сказати, що доходи у 2018 році становили 947007 тис. грн, у 2019 році зменшились до 906940 тис. грн, а у 2020 році збільшились до 1014082 тис. грн (рис. 2.11).

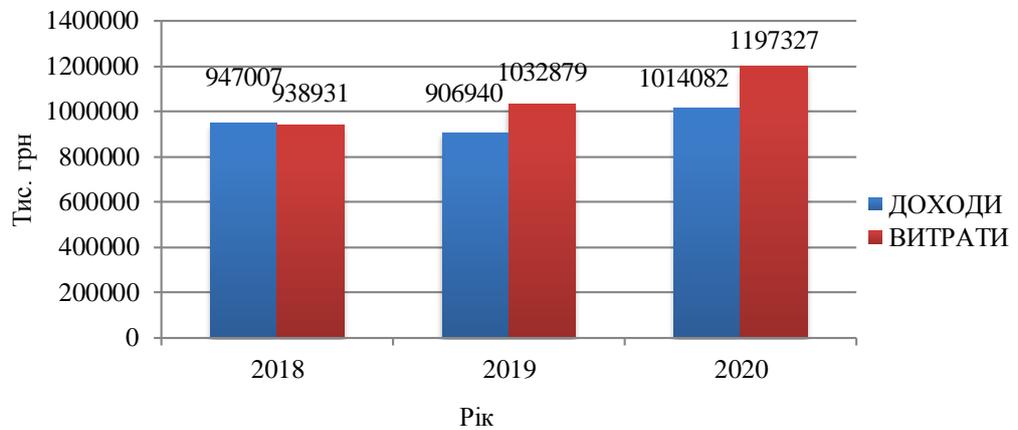

Рис. 2.11. Доходи і витрати ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки

Такі зміни відбувалися, насамперед, за рахунок коливання суми чистого доходу від реалізації (товарів, робіт, послуг): у 2019 році помітно зменшення на 44204 тис. грн, а у 2020 році – збільшення на 97962 тис. грн (рис. 2.12).

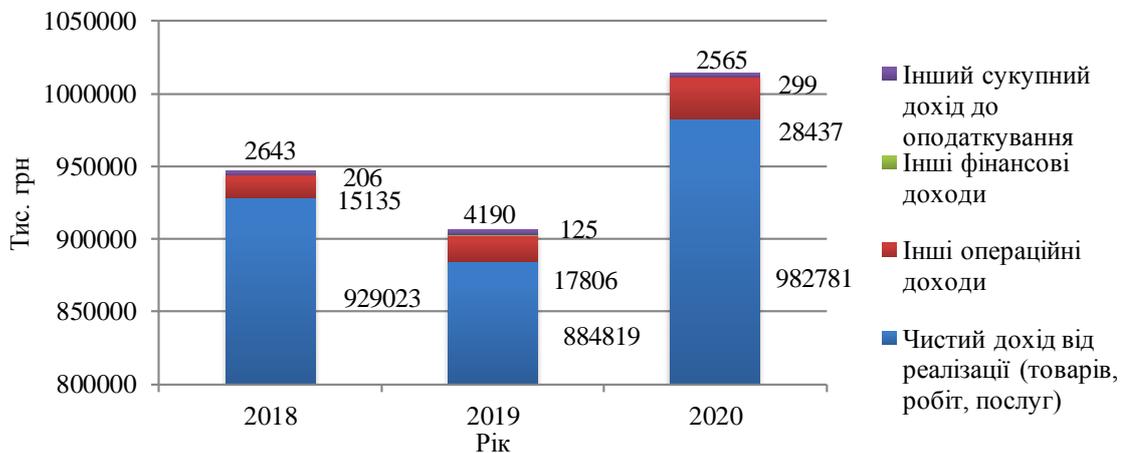

Рис. 2.12. Структура доходів ПП ВТК «Лукас» за 2018-2020 роки

Інші операційні доходи поступово збільшувались: у 2019 році на 2671 тис. грн та на 10631 тис. грн у 2020 році. Інші фінансові доходи склали: у 2018 році – 206 тис. грн, у 2019 році зменшились до 125 тис. грн, а у 2020 році збільшились до 299 тис. грн. Так як питома вага інших фінансових доходів

складає лише 0,01-0,03% від усіх доходів, то дана стаття не має значного впливу на загальну суму доходів. Інший сукупний дохід до оподаткування у 2018 році становить 2643 тис. грн, у 2019 році – 4190 тис. грн та 2565 тис. грн у 2020 році.

Сума витрат збільшувалась протягом всього досліджуваного періоду і склала: 2018 році – 938931 тис. грн, у 2019 році – 1032879 тис. грн, у 2020 році – 1197327 тис. грн (рис. 2.10). Найбільшу частку у питомій вазі витрат займає собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), яка також поступово збільшується: у 2019 році – на 76248 тис. грн, у 2020 році – на 97962 тис. грн (рис. 2.13).

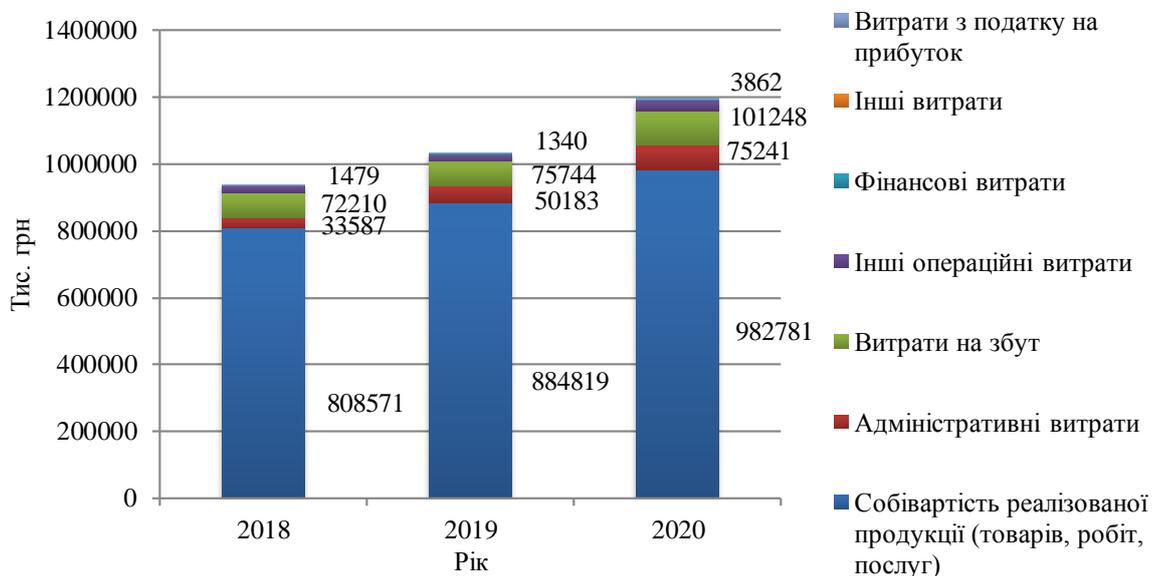

Рис. 2.13. Структура витрат ПП ВТК «Лукас» за 2018-2020 роки

Адміністративні витрати протягом 2018–2020 років склали 33587 тис. грн, 50183 тис. грн та 75241 тис. грн відповідно. Витрати на збут поступово збільшувались: у 2019 році – на 3534 тис. грн, у 2020 році – на 25504 тис. грн. Інші операційні витрати у 2019 році зменшилися на 3791 тис. грн, а у 2020 році – збільшилися на 15027 тис. грн. Фінансові витрати у 2019 році збільшилися на 1547 тис. грн, а 2020 році – зменшилися на 1625 тис. грн. Інші витрати склали 47 тис. грн у 2018 році. Витрати з податку на прибуток склали: у 2018 році – 1479 тис. грн, у 2019 році – 1340 тис. грн, у 2020 році – 3862 тис. грн. Зменшення суми податку відбулося за рахунок зменшення прибутку.

Проаналізуємо динаміку окремих показників доходів і витрат ПП ВТК «Лукас» за 2018-2020 роки у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз динаміки показників дослідження доходів і витрат ПП ВТК «Лукас» за 2018 –2020 роки

Показник	2018 тис.грн	2019 тис.грн	2020 тис.грн	Відхилення 2019/2018		Відхилення 2020/2019	
				+, – тис.грн.	темп росту, %	+, – тис.грн.	темп росту, %
1. Доходи	947007	906940	1014082	–40067	95,77	107142	111,8135709
2. Витрати	938931	1032879	1197327	93948	110,01	164448	115,9213228
3. Прибуток (збиток) від звичайної діяльності	8076	–125939	–183245	–134015	–1559,42	–57306	145,50
4. Середньорічна вартість активів	320446	357390	371854,5	36943,5	111,53	14465	104,05
5. Чистий дохід від реалізації (товарів, робіт, послуг)	929023	884819	982781	–44204	95,24	97962	111,07
6. Рентабельність активів, %	2,52	–35,24	–49,28	–37,76	–1398,22	–14,04	139,84
7. Рентабельність продаж, %	0,87	–14,23	–18,65	–15,10	–1637,33	–4,41	131,00
8. Рентабельність витрат, %	0,86	–12,19	–15,30	–13,05	–1417,58	–3,11	125,52
9. Виручка від реалізації в 1 грн. доходів	0,98	0,98	0,97	–0,01	99,45	–0,01	99,34
10. Доходи на 1 грн. активів	2,96	2,54	2,73	–0,42	85,87	0,19	107,46
11. Доходи на 1 грн. витрат	1,01	0,88	0,85	–0,13	87,06	–0,03	96,46

Провівши аналіз динаміки показників дослідження доходів і витрат ПП ВТК «Лукас» за 2018 –2020 роки можна сказати, що доходи у 2018 році становили 947007 тис. грн, у 2019 році зменшились до 906940 тис. грн, а у 2020 році збільшились до 1014082 тис. грн. Сума витрат збільшувалась протягом всього досліджуваного періоду і склала: 2018 році – 938931 тис. грн, у 2019 році – 1032879 тис. грн, у 2020 році – 1197327 тис. грн. Внаслідок цього підприємство у 2018 році отримало прибуток від звичайної діяльності у розмірі 8076 тис. грн, а у 2019 та 2020 роках – збиток у розмірі 125939 тис. грн та 183245 тис. грн відповідно.

Середньорічна вартість активів поступово зростала: у 2019 році – на 11,53%, у 2020 році – на 4,05%. Чистий дохід від реалізації (товарів, робіт, послуг) склав у 2018 році 929023 тис. грн, у 2019 році помітно зменшення на 44204 тис. грн, а у 2020 році – збільшення на 97962 тис. грн.

Аналізуючи показники рентабельності, можна зробити висновки лише за 2018 рік так як у 2019 та 2020 році підприємство мало збитки від звичайної діяльності. Рентабельність активів склала 2,52%, продаж – 0,87% та витрат – 0,86%.

Виручка від реалізації в 1 грн доходів протягом досліджуваного періоду має однакове значення – 0,98 грн/грн. Доходи на 1 грн активів становлять: у 2018 році – 2,96 грн/грн, у 2019 році – 2,54 грн/грн та 2,73 грн/грн у 2020 році. Доходи на 1 грн витрат протягом 2018–2020 років поступово зменшуються і складають 1,01 грн/грн, 0,88 грн/грн та 0,85 грн/грн відповідно. Така тенденція є негативною, адже доходи повинні перевищувати витрати задля отримання прибутку, що є основною метою діяльності підприємства.

Отже, проведено аналіз фінансової стійкості підприємства на матеріалах ПП ВТК «Лукас», визначено та надано оцінку коефіцієнтам і типу фінансової стійкості підприємства.

Досліджено формування та використання капіталу підприємства, в результаті чого виявлено, що у джерелах формування майна ПП ВТК «Лукас» переважає власний капітал над позиковим капіталом. Збільшення величини капіталу у аналізованому періоді відбулося за рахунок зростання суми власного капіталу та залучення довгострокових і короткострокових кредитів банків, що може сприяти тимчасовому поліпшенню фінансового стану, за умови, що ці засоби не будуть заморожені на тривалий час в обороті.

Проведено оцінювання показників фінансової стійкості ПП ВТК «Лукас», динаміка і фактичні значення яких вказують на зростання фінансової незалежності підприємства у 2020 році, оскільки кількість власних оборотних коштів в обороті поступово збільшується. Це досягнуто за рахунок змін в структурі фінансових ресурсів підприємства та збільшення власного капіталу ПП ВТК «Лукас».

За результатами оцінки типу фінансової стійкості ПП ВТК «Лукас» виявлено, що у 2018 році підприємство мало нестійке (передкризове) фінансове становище, але протягом 2019 року підприємство покращило свою фінансову стійкість до нормальної за рахунок збільшення розміру власних та довгострокових позикових коштів. У 2020 році підприємству вдалося досягнути абсолютної фінансової стійкості за рахунок зменшення розміру запасів.

Встановлено, що за визначеного рівня фінансової стійкості ПП ВТК «Лукас» є ліквідним і платоспроможним. При цьому абсолютна ліквідність підприємства у 2020 році суттєво підвищилася. Але у зв'язку з перевищенням темпів зростання витрат над темпами зростання доходів у 2019-2020 рр. діяльність ПП ВТК «Лукас» була збитковою. Тому для збереження фінансової стійкості підприємства у 2022 році в умовах кризи необхідно вжити комплекс антикризових заходів, направлених на зростання фінансових результатів його діяльності.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В КРИЗОВИХ УМОВАХ

3.1. Зміцнення фінансової стійкості підприємства через оптимізацію структури його капіталу

У сучасних кризових економічних умовах суб'єкти господарювання самостійно планують і здійснюють фінансово-економічну діяльність. При цьому найбільша увага приділяють забезпеченню і прогнозуванню можливостей економічного зростання, що є неможливим без визначення таких базових характеристик, як платоспроможність або фінансова стійкість.

За результатами проведеного аналізу фінансової стійкості підприємств платоспроможності, його платоспроможності та рентабельності можна оцінити майбутні позитивні та негативні риси у функціонуванні підприємства, виявити можливі переваги та загрози у майбутньому, при цьому позитивно адаптовуючись до майбутніх змін. Забезпечення фінансової стійкості у цьому контексті в сучасних умовах передбачає використання антикризових заходів. При цьому варто виходити з того, що фінансова стійкість підприємства безпосередньо формується в залежності від структури капіталу підприємства. Якщо раніше у розвинутих країнах світу частка позикового капіталу на рівні 40-50 % вважалася досить високою, то в сучасних умовах прийнятним є відповідний показник на рівні 60-70 %. При цьому більшість зарубіжних економістів стверджує, що залучені ресурси є дешевшими і тому вигіднішими, в порівнянні з власними.

Існує три принципових підходи щодо фінансування оборотних активів підприємства, від яких залежить рівень фінансового ризику і відповідно рівень фінансової стійкості, а саме: консервативний, помірний (компромісний) і агресивний.

Консервативний підхід щодо фінансування оборотних активів припускає, що за рахунок власного й довгострокового позикового капіталу повинні фінансуватися постійна частина оборотних активів і приблизно половина змінної їх час-

тини. Інша половина змінної частини оборотних активів повинна фінансуватися за рахунок короткострокового позикового капіталу. Така модель фінансування оборотних активів забезпечує високий рівень фінансової стійкості підприємства (за рахунок мінімального обсягу використання короткострокових позикових засобів), проте збільшує витрати власного капіталу на їх фінансування, що за інших рівних умов призводить до зниження рівня його рентабельності.

Помірний (компромісний) підхід до фінансування оборотних активів припускає, що за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу повинна фінансуватися постійна частина оборотних активів, у той час як за рахунок короткострокового позикового капіталу – весь обсяг змінної їх частини. Така модель фінансування оборотних активів забезпечує прийнятний рівень фінансової стійкості підприємства та рентабельність використання власного капіталу, наближену до середньоринкової норми прибутку на капітал.

Агресивний підхід щодо фінансування оборотних активів передбачає фінансування за рахунок власного й довгострокового позикового капіталу лише невеликої частки постійної їх частини (не більш ніж 50 %), у той час як за рахунок короткострокового позикового капіталу – переважна частина постійної і вся змінна частина оборотних активів. Така модель створює проблеми в забезпеченні поточної платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Водночас вона дозволяє здійснювати операційну діяльність із мінімальною потребою у власному капіталі, а отже, забезпечувати за інших рівних умов найбільш високий рівень його рентабельності.

Яка модель фінансування обрана, відображає коефіцієнт чистих оборотних активів. Мінімальне його значення характеризує здійснення підприємством політики агресивного підходу, у той час як достатньо високе його значення (прагне до одиниці) – політики консервативного підходу [35].

Формування відповідних принципів фінансування оборотних активів в остаточному підсумку визначає співвідношення між рівнем рентабельності використання власного капіталу й рівнем ризику зниження фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Доцільним є активне використання позикових коштів на початкових етапах функціонування підприємства, що ресурсно забезпечить розширення матеріально-технічної бази та її подальший розвиток, а у більш пізні періоди краще спиратися на власний капітал, що буде запорукою фінансової стійкості організації у кризові періоди в економіці. Найбільшим ризиком, що виникає внаслідок використання позичкових коштів є ризик недостатньої забезпеченості грошовими коштами для розрахунків за зобов'язаннями у несприятливих економічних умовах. Таким чином наявність грошових коштів, достатніх для розрахунку за борговими зобов'язаннями забезпечує зменшення ризику і в свою чергу, є умовою фінансової стійкості [80, с. 297].

Разом із цим найбільш поширеною і економічно обґрунтованою є стратегія диверсифікації джерел фінансування, що підвищує гнучкість підприємства у мінливому економічному середовищі, а також максимізація прибутку як надійного власного джерела фінансування, що підвищує фінансову стійкість господарюючого суб'єкта.

Фінансова стійкість підприємства залежить від ефективного управління фінансовими ресурсами і визначається оптимальною структурою активів, оптимальним співвідношенням власних і позикових коштів, оптимальним співвідношенням активів та джерел їх фінансування.

Оптимальну структуру капіталу, тобто співвідношення між позиковими коштами і власним капіталом, можна визначити, користуючись ефектом фінансового важеля. Якщо підприємство у своїх інвестиціях використовує як власні, так і позикові кошти, то рентабельність інвестування власних коштів може бути збільшена. Підвищення рентабельності власних коштів називають ефектом фінансового левериджу, тобто фінансовий леверидж характеризує ефективність використання позикових коштів, що впливає на рівень рентабельності власного капіталу.

Позика коштів зобов'язує підприємство виплатити відсотки, а в майбутньому – погасити усю суму боргу. Але чим більше боргів у підприємства в

структурі капіталу, тим більше у ній фіксованих видатків і тим більший ризик не покриття цих платежів. Якщо борги зростають, збільшується й платежі за відсотками, але зростає ризик, що відсотки за борги стануть дуже високими до суми доходів. Особливо це небезпечно у період економічних спадів, оскільки це збільшує можливість несплати боргу за рахунок прибутку підприємства. Отже, фінансовий леверидж може бути ефективним у період підйомів і принести збитки у період спадів. Рентабельність власних коштів (фінансовий важіль) розраховується за формулою:

$$\text{ЕФЛ} = (1 - C_{\text{пн}}) \times (\text{КВРа} - \text{ПК}) \times \frac{\text{ЗК}}{\text{ВК}} \quad (3.1)$$

де ЕФЛ – ефект фінансового левериджу, який полягає у прирості коефіцієнта рентабельності власного капіталу, %;

$C_{\text{пн}}$ – ставка податку на прибуток, що виражена десятковим дробом;

КВРа – коефіцієнт валової рентабельності активів (відношення валового прибутку до середньої вартості активів), %;

ПК – середній розмір процентів за кредит, що сплачує підприємство за використання позикового капіталу, % ;

ЗК – середня сума позиченого капіталу, що використовується підприємством;

ВК – середня сума власного капіталу підприємства.

У наведеній формулі можна виділити три основні складові:

1. Податковий коректор фінансового левериджу $(1 - C_{\text{пн}})$, що показує, якою мірою проявляється ефект фінансового левериджу у зв'язку з різним рівнем оподаткування прибутку.

Податковий коректор фінансового левериджу практично не залежить від діяльності підприємства, оскільки ставка податку на прибуток установлюється законодавством. Разом з тим, у процесі управління фінансовим левериджем диференціал податкового коректора може бути використаний у таких випадках:

1) якщо за різними видами діяльності підприємствам установлені диференційовані ставки оподаткування прибутку;

2) якщо за окремими видами діяльності підприємство використовує податкові пільги на прибуток;

3) якщо окремі дочірні фірми підприємства здійснюють свою діяльність у вільних економічних зонах своєї країни, де діє пільговий режим оподаткування на прибуток;

4) якщо окремі дочірні фірми підприємства здійснюють свою діяльність у державах з більш низьким рівнем оподаткування на прибуток.

У цих випадках, впливаючи на галузеву або регіональну структуру виробництва (а відповідно, і на склад прибутку за рівнем її оподаткування), можна знизити середню ставку оподаткування прибутку, тобто підвищити вплив податкового коректора фінансового левериджу на його ефект (при інших рівних умовах).

2. Диференціал фінансового левериджу (КВРа – ПК), що характеризує різницю між коефіцієнтом валової рентабельності активів і середнім розміром відсотка за кредит.

Диференціал фінансового левериджу є головною умовою, що формує позитивний ефект фінансового левериджу. Ефект виявляється тільки в тому випадку, коли рівень валового прибутку, що створюється активами підприємства, перевищує середній розмір процента за кредит, який використовує підприємство (включаючи не тільки його пряму ставку, але й інші витрати, що пов'язані із його залученням, страхуванням, обслуговуванням), тобто якщо диференціал фінансового левериджу є позитивною величиною. Чим більше позитивне значення диференціала фінансового левериджу, тим кращий буде його ефект [61].

У зв'язку з високою динамічністю цього показника він потребує постійного моніторингу у процесі управління ефектом фінансового левериджу. Цей динамізм обумовлений впливом деяких факторів.

По-перше, в період погіршення кон'юнктури фінансового ринку вартість позикових засобів може різко вирости і перевищити рівень валового прибутку, який створюється активами підприємства.

По-друге, зниження фінансової стійкості підприємства позичкового капіталу, що використовується підприємством, призводить до збільшення ризику його банкрутства, а це змушує кредиторів підвищувати рівень ставки процента за кредит, враховуючи в неї премії за додатковий фінансовий ризик. При певному рівні цього диференціал фінансового левериджу може дорівнювати нулю, тому що використання позикового капіталу не призведе до приросту рентабельності власного капіталу, а навпаки, рентабельність власного капіталу знизиться, оскільки частина чистого прибутку, що створюється власним капіталом, буде йти на обслуговування позиченого капіталу за високими ставками процента.

По-третє, в період погіршення кон'юнктури товарного ринку зменшується обсяг реалізації продукції, тобто зменшується і розмір валового прибутку підприємства від операційної діяльності. У таких умовах від'ємна величина диференціала фінансового левериджу формується навіть при незмінних ставках процента за кредит за рахунок зниження коефіцієнта валової рентабельності активів.

В усіх цих випадках використання підприємством позиченого капіталу призводить до негативного (від'ємного) ефекту.

3. Коефіцієнт фінансового левериджу, що характеризує суму позиченого капіталу, який використовує підприємство, із розрахунку на одиницю власного капіталу.

Коефіцієнт фінансового левериджу – це важіль, що вказує на позитивний або негативний ефект, який отримується за рахунок відповідного значення його диференціалу. При позитивному значенні диференціала приріст коефіцієнта фінансового левериджу буде позитивно впливати на підвищення приросту коефіцієнта рентабельності власного капіталу і, навпаки, при негативному значенні

диференціалу приріст коефіцієнта фінансового левєриджу збільшить темп зниження коефіцієнта рентабельності власного капіталу [57].

Виділення цих складових дозволяє цілеспрямовано керувати ефектом фінансового левєриджу у процесі фінансової діяльності підприємства.

Отже, сила дії фінансового важеля показує, у скільки разів темпи зміни чистого прибутку підприємства перевищують темпи приросту його операційного прибутку. Таке перевищення забезпечується за рахунок так званого ефекту фінансового важеля. Ефект фінансового важеля показує, на скільки відсотків підвищується рентабельність власного капіталу підприємства за рахунок залучення в господарський оборот позикового капіталу, незважаючи на його платний характер. Нарощення фінансової рентабельності (тобто рентабельності власного капіталу) може мати місце лише у випадку, коли економічна рентабельність використання всього інвестованого капіталу більша від середнього рівня фінансових витрат, пов'язаних із залученням позикових коштів. Фінансовий левєридж як показник переваги рентабельності власного капіталу над рентабельністю всіх активів у нас майже не застосовується через дуже нестабільну і мало гнучку кредитну політику. Недоступність для більшості приватних підприємств банківських кредитів і їх дорожнеча, а також відсутність кредитних взаємовідносин між самими суб'єктами господарювання (постачальники не зобов'язують своїх покупців платити відсотки за наданими їм відстрочками) зводять нанівець зацікавленість показником фінансового левєриджу.

Кожному суб'єкту і без того зрозуміло, що в сучасний кризових умовах набагато вигідніше використовувати власні фінансові ресурси, ніж вдаватися до позик. Як і в будь-якому випадку треба пам'ятати, що висока питома вага позикових коштів підвищує ризик банкрутства, тому не слід до краю використовувати можливості залучення позикових коштів. Отже, завдання фінансового менеджера – слідкувати за оптимальним співвідношенням між позиковим і власним капіталом, що дозволить піддержувати кредитну репутацію підприємства і використовувати позитивний ефект фінансового левєриджу.

Ефект фінансового важеля – це збільшення до рентабельності власних коштів, одержуване завдяки використанню кредиту, незважаючи на платність останнього. Диференціал – це різниця між економічною рентабельністю активів і середньою розрахунковою ставкою відсотка по позиковим коштам.

Плече фінансового важеля – характеризує чинність впливу фінансового важеля – це співвідношення між позиковими й власними коштами. Якщо нове запозичення приносить підприємству збільшення рівня ефекту фінансового важеля, то таке запозичення вигідно. Але при цьому необхідно уважно стежити за станом диференціала: при нарощуванні плеча фінансового важеля банкір схильний компенсувати зростання свого ризику підвищенням ціни кредиту. Ризик кредитора виражений величиною диференціала: чим більше диференціал, тим менше ризик; чим менше диференціал, тим більше ризик.

Широта практичного застосування механізму фінансового левериджу також обумовлюється тим, що цей показник можна розрахувати не тільки в цілому, за всім обсягом позикового капіталу, але і в розрізі кожного з його джерел (короткостроковим і довгостроковим кредитам і т.п.).

Необхідно відзначити, що західні економісти вважають оптимальним його значення на рівні 30 – 50%. На їх думку, якщо кредит приносить менше 30% додаткового прибутку, то залучення таких кредитів не є оптимальним рішенням. В той же час при значенні більше 50% – у підприємства підвищуються фінансові ризики [62].

Для розрахунку ефекту фінансового левериджу необхідно провести допоміжні розрахунки складових елементів:

$$КВР_a = \frac{ВП}{\bar{A}} = \frac{\Phi_2 p_{2090}}{\frac{\Phi_1(p_{1300} гр3 + p_{1300} гр4)}{2}}, \quad (3.2)$$

де ВП – валовий прибуток; \bar{A} – середня сума активів.

$$КВР_a^{2020} = \frac{203140}{\frac{362815+380894}{2}} = 0,5463 \text{ або } 54,63\%.$$

$$ПК = \frac{\Phi1(p1595+p1695)гр3+\Phi1(p1595+p1695)гр4}{2} \quad (3.3)$$

$$ПК^{2020} = \frac{(34674+108472)+(7431+151642)}{2} = 151109,5 \text{ (тис. грн.)}$$

$$ВК = \frac{\Phi1(p1495 гр3+p1495гр4)}{2} \quad (3.4)$$

$$ВК^{2020} = \frac{(219669+221821)}{2} = 220745 \text{ (тис. грн.)}$$

Таким чином, розрахувавши необхідні елементи можемо визначити ефект фінансового левериджу ПП ВТК «Лукас» за формулою 3.1.

$$ЕФЛ^{2020} = (1 - 0,18) \times (0,5463 - 0,13) \times \frac{151109,5}{220745} = 23,37\%$$

Отже, значення фінансового левериджу ПП ВТК «Лукас» у 2020 році має додатнє значення, оскільки рентабельність активів досить висока і становить 54,63 % при середньому розмірі процентів за кредит – 13 %. На основі проведених розрахунків можна зробити висновок, що ПП ВТК «Лукас» у 2020 році активно використовує прибуток, так як значення ефекту фінансового левериджу є досить високим завдяки достатнім обсягам рентабельності активів, що в свою чергу означає, що активи підприємства формують достатні обсяги валового прибутку.

Таким чином, після проведених розрахунків можна зробити наступний висновок, оскільки показник ефекту фінансового важеля додатній, то залученні кошти використовуються ефективно, адже на кожні витрачені 100 грн ресурсів підприємство генерувало у 2020 році 23,37 грн прибутку. Зважаючи на різке зростання облікової ставки НБУ у червні 2022 року з 10% до 25%, вартість кредитних ресурсів підвищиться, а рентабельність прогнозовано знизиться, в результаті чого диференціал фінансового левериджу буде від'ємним через перевищення кредитних ставок над валовою рентабельністю активів. Тому в умовах воєнного стану є доцільним здійснити оптимізацію структури капіталу підпри-

ємства шляхом збільшення частки власних фінансових ресурсів, адже наявний запас фінансової стійкості дозволяє здійснити відповідне коригування більш ніж на 20%.

Тобто було доведено, що подальше збільшення позикових фінансових ресурсів ПП ВТК «Лукас» є недоречним. Підприємству для покращення ситуації потрібно збільшувати значення коефіцієнта валової рентабельності активів, це можна зробити після впровадження заходів щодо нарощення обсягів валового прибутку. Формування відповідних принципів фінансування оборотних активів в остаточному підсумку визначає співвідношення між рівнем рентабельності використання власного капіталу й рівнем ризику зниження фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

ПП ВТК «Лукас» використовує консервативний підхід фінансування, що є виправданим в умовах кризи, так як власний й довгостроковий позиковий капітал переважає позиковий і за рахунок власного й довгострокового позикового капіталу фінансується постійна частина оборотних активів і приблизно половина змінної їх частини. Інша половина змінної частини оборотних активів фінансується за рахунок короткострокового позикового капіталу. Така модель фінансування оборотних активів забезпечує високий рівень фінансової стійкості підприємства (за рахунок мінімального обсягу використання короткострокових позикових засобів), проте збільшує витрати власного капіталу на їх фінансування, що за інших рівних умов призводить до зниження рівня його рентабельності, що й було доведено за результатами розрахунку ефекту фінансового левереджу.

Вибір підприємством підходів до фінансування активів залежить від ставлення до ризику. Якщо підприємство впевнене в тому, що короткострокові зобов'язання будуть легко поновлені, то, застосувавши агресивний підхід, воно заощадить значні кошти на оплаті запозичень. З іншого боку, коли немає впевненості, що можна буде постійно підтримувати зобов'язання на визначеному рівні (що характерно для сучасних кризових умов), поміркований підхід, або навіть консервативний, буде ефективнішим.

3.2. Забезпечення фінансової стійкості підприємства в кризових умовах з використанням діагностики ймовірності його банкрутства

Незважаючи на достатній рівень фінансової стійкості ПП ВТК «Лукас» у докризовий період, ризик різкого погіршення його діяльності в умовах воєнного стану є високим. Тому доцільно здійснити діагностику ймовірності його банкрутства з метою формування превентивних заходів, направлених на зміцнення фінансової стійкості підприємства в кризових умовах.

Основною метою діагностики банкрутства є раннє виявлення ознак кризового розвитку підприємства та попередня оцінка масштабів його кризового стану. Експрес-діагностика банкрутства характеризує систему оцінки кризових параметрів фінансового розвитку підприємства, що здійснюється на базі даних його фінансового обліку за стандартними алгоритмами аналізу. Для більш поглибленого аналізу фінансового стану підприємства та прогнозування можливого банкрутства протягом досліджуваного періоду використовуються такі моделі:

1. Модель Е. Альтмана:

$$Z = 1,2 K_1 + 1,4 K_2 + 3,3 K_3 + 0,6 K_4 + 1,0 K_5, \quad (3.5)$$

де K_1 – власні оборотні активи / валюта балансу; K_2 – нерозподілений прибуток / валюта балансу; K_3 – прибуток до сплати відсотків і податків / валюта балансу; K_4 – власний капітал (ринкова оцінка)/позиковий капітал; K_5 – виручка від реалізації (чиста) /валюта балансу.

Інтерпретація результатів за такими критеріями:

$Z < 1,8$ – вірогідність банкрутства досить висока;

$1,8 < Z < 2,7$ – вірогідність банкрутства середня;

$2,7 < Z < 2,9$ – банкрутство можливе, але за певних обставин;

$Z > 3,0$ – вірогідність банкрутства досить незначна.

Розрахуємо вірогідність банкрутства для ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки за даною моделлю у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Вірогідність банкрутства для ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки
за моделлю Е. Альтмана

Коефіцієнт	Значимість	2018	2019	2020
K1	1,2	0,264	0,338	0,252
K2	1,4	0,560	0,556	0,535
K3	3,3	0,020	0,020	0,056
K4	0,6	1,569	1,535	1,394
K5	1	2,640	2,439	2,580
Z		4,746	4,609	4,652

Провівши розрахунки за моделлю Альтмана за 2018–2020 роки можна сказати, що для ПП ВТК «Лукас» вірогідність банкрутства досить незначна, тому що протягом аналізованого періоду показник Z та має позитивні значення, які перевищують норму, що є позитивним для підприємства, оскільки показує стабільний фінансовий стан та можливості для розвитку підприємства.

2. Модель Спрінгейта:

$$Z = 1,03 K_1 + 3,07 K_2 + 0,66 K_3 + 0,4 K_4, \quad (3.6)$$

де K_1 – власні оборотні активи / валюта балансу; K_2 – прибуток до сплати податків та процентів / валюта балансу; K_3 – прибуток до сплати податків / поточні зобов'язання; K_4 – виручка від реалізації / валюта балансу.

Якщо Z -показник $< 0,862$, то підприємство є потенційним банкрутом.

Розрахуємо вірогідність банкрутства для ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки за даною моделлю у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Вірогідність банкрутства для ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки
за моделлю Спрінгейта

Коефіцієнт	Значимість	2018	2019	2020
K1	1,03	0,264	0,338	0,252
K2	3,07	0,020	0,020	0,056
K3	0,66	0,063	0,066	0,140
K4	0,4	2,640	2,439	2,580
Z		1,430	1,428	1,555

Провівши розрахунки за моделлю Спрінгейта, можна зробити висновок, що протягом 2018–2020 років підприємство мало значення показника Z , які перевищують нормативне 0,862. Це значить, що ПП ВТК «Лукас» не є потенційним банкрутом.

3. Метод рейтингової оцінки фінансового стану підприємства, Р.С. Сайфулін та Г.Г. Кадиков запропонували використовувати для експресоцінки фінансового стану підприємства рейтингове число:

$$R = 2 * K_3 + 0,1 * K_{пл} + 0,08 * K_i + 0,45 K_m + K_{рвк}, \quad (3.7)$$

де K_3 – коефіцієнт забезпеченості власними коштами; $K_{пл}$ – коефіцієнт поточної ліквідності; K_i – інтенсивність обігу авансованого капіталу, яка характеризує обсяг реалізованої продукції, що приходить на 1 у. о. коштів, вкладених у діяльність підприємства; K_m – коефіцієнт менеджменту, який характеризується відношенням прибутку від реалізації до величини виручки від реалізації; $K_{рвк}$ – рентабельність власного капіталу (відношення балансового прибутку до власного капіталу).

Якщо рейтингове число R для підприємства є більшим за 1, то підприємство перебуває у задовільному стані, якщо менше за 1 – у незадовільному.

Розрахуємо вірогідність банкрутства для ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки за даною моделлю у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Вірогідність банкрутства для ПП ВТК «Лукас» за 2018–2020 роки за моделлю рейтингової оцінки фінансового стану підприємства Р.С. Сайфуліна та

Г.Г. Кадикова

Коефіцієнт	Значимість	2018	2019	2020
K_3	2	0,325	0,381	0,358
$K_{пл}$	0,1	1,847	2,131	1,634
K_i	0,08	51,612	49,157	54,599
K_m	0,45	0,006	0,007	0,018
$K_{рвк}$	1	0,025	0,027	0,078
R		4,991	4,937	5,333

Провівши розрахунки за моделлю Р.С. Сайфуліна та Г.Г. Кадикова, можна зробити висновок, що протягом 2018-2020 років підприємство мало задовільний фінансовий стан так як значення показника R перевищують нормативне у 5 разів. Також, помітна тенденція до збільшення, що значить покращення ефективності управління структурою майна та капіталу.

Розширена факторна модель розрахунку коефіцієнта стійкості економічного зростання Г.О. Крамаренка має такий вигляд:

$$KCEZ = K1 * K2 * K3 * K4 * K5 * K6 * K7, \quad (3.8)$$

де KCEZ – коефіцієнт стійкості економічного зростання; K1 – частка прибутку, реінвестована у виробництво (чистий прибуток за мінусом виплачених дивідендів / чистий прибуток); K2 – рентабельність реалізації (чистий прибуток / чиста виручка від реалізації); K3 – оборотність власного оборотного капіталу (чиста виручка від реалізації / середній розмір власного оборотного капіталу); K4 – забезпеченість власним оборотним капіталом (середній розмір власного оборотного капіталу / середній розмір оборотних активів); K5 – коефіцієнт поточної ліквідності (середній розмір оборотних активів / середній розмір короткострокових зобов'язань); K6 – частка короткострокових зобов'язань у капіталі підприємства (середній–розмір короткострокових зобов'язань / середній розмір капіталу); K7 – коефіцієнт фінансової залежності (середній розмір капіталу / середній розмір власного капіталу).

Розрахуємо коефіцієнт стійкості економічного зростання для ПП ВТК «Лукас» за 2018-2020 роки у таблиці 3.4. Провівши розрахунки, можна зробити висновок, що спостерігається негативна тенденція до зменшення даного коефіцієнта. Найбільший вплив на загальну стійкість економічного зростання має оборотність власного оборотного капіталу: у 2018 році – 9,983, у 2019 році – 7,213, у 2020 році – 10,227. Найменший вплив має рентабельність реалізації: у 2018 році – 0,006, у 2019 році – 0,007, у 2020 році – 0,018.

Таблиця 3.4

Факторна модель розрахунку коефіцієнта стійкості економічного зростання
Г.О. Крамаренка для ПП ВТК «Лукас» за 2018-2020 роки

Коефіцієнт	2018	2019	2020
K1	1,000	0,887	0,134
K2	0,006	0,007	0,018
K3	9,983	7,213	10,227
K4	0,505	0,565	0,401
K5	1,949	1,988	1,841
K6	0,295	0,305	0,350
K7	1,510	1,645	1,685
KCEЗ	0,026	0,024	0,011

Провівши аналіз ймовірності банкрутства підприємства за чотирма моделями, можна зробити висновок, що за моделлю Альтмана, спостерігається перевищення нормативних значень, тому це говорить про задовільний фінансовий стан та незначну ймовірність банкрутства. Провівши розрахунки за моделлю Спрінгейта, можна сказати, що протягом 2018-2020 років підприємство мало значення показника Z , які перевищують нормативне 0,862. Це значить, що ПП ВТК «Лукас» не є потенційним банкрутом. Провівши розрахунки за моделлю Р.С. Сайфуліна та Г.Г. Кадикова, можна зробити висновок, що протягом 2018-2020 років підприємство мало задовільний фінансовий стан так як значення показника R перевищують нормативне у 5 разів. Провівши розрахунки за факторною моделлю розрахунку коефіцієнта стійкості економічного зростання Г.О. Крамаренка, можна зробити висновок, що спостерігається негативна тенденція до зменшення даного коефіцієнта. Найбільший вплив на загальну стійкість економічного зростання має оборотність власного оборотного капіталу: у 2018 році – 9,983 грн/грн, у 2019 році – 7,213 грн/грн, у 2020 році – 10,227 грн/грн. Найменший вплив має рентабельність реалізації: у 2018 році – 0,006 грн/грн, у 2019 році – 0,007 грн/грн, у 2020 році – 0,018 грн/грн.

В цілому підприємство має достатній запас фінансової міцності, проте в кризових умовах з такими масштабними негативними наслідками, вважаємо за

доцільне внести наступні пропозиції щодо покращення фінансово-господарської діяльності ПП ВТК «Лукас» в умовах воєнного стану:

1. Більш раціональне використання як матеріальних, так і трудових ресурсів, зменшення питомої ваги постійних затрат у собівартості продукції, що дозволить знизити собівартість продукції та отримати прибуток.

2. Збільшити обсяг грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства, що можна забезпечити за рахунок реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, здачі їх в оренду.

3. Виробництво і розробка нових видів продукції, яка зацікавить споживачів. Як відомо, підприємство активно працює на виробництво нових видів продукції, що передбачає залучення нових клієнтів та збільшення прибутків підприємства.

4. Ширше використання маркетингових заходів: розширення збутової мережі, маркетингове дослідження ринку, використання реклами тощо.

Ще одним напрямом покращення фінансового стану є його прогнозування, оскільки, щоб грамотно керувати виробництвом, активно впливати на формування показників господарської і фінансової діяльності, необхідно постійно використовувати дані про його стан, а також зміни, які в ньому проходять [58].

Отже, знання механізму дії операційно-фінансового важеля на рівень фінансового ризику дозволяє цілеспрямовано здійснювати управління структурою капіталу підприємства в рамках забезпечення цільових показників фінансової стійкості в кризових умовах. Так, розрахувавши значення фінансового левеліду ПП ВТК «Лукас» було виявлено, що підприємство мало оптимальну структуру капіталу у докризовий період. Це дозволило генерувати достатній обсяг прибутку на вкладений капітал. Проте у зв'язку з воєнними діями на території України та введенням воєнного стану існує ризик неплатоспроможності будь-якого підприємства, в тому числі, досліджуваного, незважаючи на високий рівень його фінансової стійкості та сформований запас фінансової міцності,

зважаючи на низьку ймовірність його банкрутства. Обґрунтовано необхідність збільшення обсягів власних фінансових ресурсів, у зв'язку зі зростанням вартості кредитних ресурсів та їх дефіцитом.

Виявлено напрями й особливості забезпечення фінансової стійкості підприємства в сучасних кризових умовах. З метою підвищення фінансової стійкості підприємству необхідно вишукувати резерви по збільшенню темпів нагромадження власних джерел, забезпеченню матеріальних оборотних засобів власними джерелами. Крім того, необхідно знаходити найбільш оптимальне співвідношення фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперебійний процес виробництва та реалізації продукції, а також витрати по його розширенню та оновленню.

Загалом можна сказати, що підприємство у своїй діяльності на перспективу повинно орієнтуватися на таку політику по покращенню фінансового стану і підвищення рівня фінансової стійкості, при якій основна діяльність буде прибутковою при одночасній максимальній віддачі всіх елементів, тобто підвищення рівня рентабельності продукції за рахунок зниження собівартості і збільшення обсягів її реалізації. Безумовно слід наголосити на тому, що мають відбуватися якісні зміни в управлінні підприємством шляхом активної, зорієнтованої на майбутнє стратегії, побудованої на зв'язку між намаганням забезпечити прибутковість і додержати стабільності фінансових процесів в кризових умовах.

ВИСНОВКИ

Проблема забезпечення фінансової стійкості підприємства завжди характеризувалася актуальністю і посідала помітне місце серед напрямків економічних досліджень. В сучасних кризових умовах зовнішнього середовища перед підприємствами постає задача забезпечення ефективного функціонування використовуючи невикористані резерви економічного зростання та запас своєї фінансової стійкості. Тому очевидною є необхідність пошуку оптимальних шляхів забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання з урахуванням особливостей їх фінансового стану та показників фінансово-господарської діяльності.

У ході написання випускної роботи був викладений матеріал, що розкриває сутність, методичку оцінювання та особливості забезпечення фінансової стійкості підприємства в кризових умовах та обґрунтування заходів щодо поліпшення фінансово-господарського стану досліджуваного підприємства. Також робота містить реальне відображення фінансово-господарської діяльності у динаміці за три роки та рекомендації щодо підвищення її ефективності.

На основі теоретичного матеріалу роботи можна зробити наступні висновки.

Вважається, що підприємство є фінансово стійким, якщо воно може вільно формувати фінансові ресурси, маневрувати та ефективно їх використовувати, забезпечувати фінансову рівновагу між власним та позиковим капіталом, зберігаючи при цьому платоспроможність. В залежності від значення показника забезпечення запасів і витрат власними та позиковими коштами існують такі типи фінансової стійкості підприємства: абсолютна, нормальна стійкість фінансового стану, нестійкий та кризовий фінансовий стан. Разом з цим для оцінювання фінансової стійкості підприємства використовується сукупність абсолютних та відносних показників, що відображають співвідношення власних та позикових фінансових ресурсів підприємства для фінансування його активів.

За результатами проведеного аналізу фінансового стану та оцінювання фінансової стійкості підприємство ПП ВТК «Лукас» мало високий рівень фінансової незалежності та абсолютну фінансову стійкість у довоєнний період, незважаючи на кризу, зумовлену пандемією COVID-19. Приблизно 80% майна формується за рахунок власних засобів. Проте, потрібно покращувати показники прибутковості і рентабельності, щоб зберегти позитивний фінансовий результат діяльності в надзвичайно несприятливому економічному середовищі.

Зберігання високого рівня фінансової стійкості, зростання загальної величини активів, позитивна динаміка балансу – усе це можна вважати великим досягненням у діяльності ПП ВТК «Лукас» в сучасних умовах. Проте поліпшення основних фінансових показників ефективності використання наявного майна та зростання рентабельності можливо тільки на основі мобілізації внутрішніх резервів і проведення комплексу заходів щодо оптимізації структури капіталу. Цьому не сприяє кризовий стан більшості галузей промисловості України і низка зовнішніх викликів і загроз.

Протягом 2018–2020 рр. було виявлено, що необоротні активи ПП ВТК «Лукас» є значно меншими за величиною, ніж оборотні, основну частку яких займають основні засоби, а більшість оборотних активів складають запаси й дебіторська заборгованість. Варто зазначити, що підприємство до 2020 року мало проблеми з недостатністю величини готівкових коштів, яка була вирішена. Проте слід тримати під контролем показник абсолютної ліквідності підприємства в кризових умовах, що забезпечує мобільність розрахунку з кредиторами і запобігає неплатоспроможності підприємства. Щодо пасивів можна сказати, що їх більшість складають власний капітал та поточні зобов'язання і з часом величина власного капіталу збільшується за рахунок нерозподіленого прибутку, що безумовно є позитивним явищем, яке дозволяє нарощувати свою ліквідність та залучати позиковий капітал з метою максимізації прибутку та зростання рентабельності.

Окремо варто згадати основні позитивні та негативні статті балансу ПП ВТК «Лукас». До «хворих» статей балансу можна віднести лише зменшення грошових коштів нижче 10 % від суми оборотних активів у 2018-2019 рр та відсутність рівноваги дебіторської та кредиторської заборгованостей.

До позитивних статей балансу даного підприємства належать:

- збільшення валюти балансу протягом 2018-2020 рр.;
- збільшення статутного капіталу;
- збільшення нерозподіленого прибутку;
- темпи росту оборотних активів є більшими, ніж темп зростання не-оборотних активів;
- збільшення частки оборотних активів.

У структурі капіталу підприємства серед позитивних рис слід відзначити переважання частки власного капіталу порівняно з позиковим, адже наявність значної частки власного капіталу в умовах кризи є позитивною рисою діяльності підприємства, що значно підвищує його фінансову стійкість і стабільність функціонування.

Оскільки протягом аналізованого періоду величина чистого прибутку ПП ВТК «Лукас» поступово зменшується, то й рентабельність також, має аналогічну тенденцію. Проте для більш інтенсивного підвищення рентабельності ПП ВТК «Лукас» потрібно збільшувати кінцевий фінансовий результат шляхом:

- 1) нарощення обсягів виробництва і реалізації послуг;
- 2) здійснення заходів щодо підвищення продуктивності праці своїх працівників;
- 3) зменшення витрати на виробництво (реалізацію) продукції, тобто її собівартість;
- 4) здійснення виваженої цінової політики на підприємстві, адже на ринку діють переважно вільні (договірні) ціни.

Провівши аналіз фінансової стійкості можемо стверджувати, що ПП ВТК «Лукас» є абсолютно стійким протягом 2018 – 2020 років. Такий тип фінансової стійкості характеризується тим, що всі запаси підприємства покриваються власними коштами, тобто підприємство не залежить від зовнішніх кредиторів. Така ситуація зустрічається вкрай рідко. В умовах кризи та здорожчання кредитних ресурсів така політика фінансування активів є виправданою, оскільки як показали розрахунки ефекту фінансового важеля це означає, що віддача від основної діяльності є високою.

У випускній роботі були викладені рекомендації щодо поліпшення ефективності фінансово-економічної діяльності ПП ВТК «Лукас». Серед шляхів покращення діяльності підприємства особливо треба виділити заходи, спрямовані на оптимізацією структури капіталу в напрямку подальшого збільшення частки власних коштів в умовах кризи. Також необхідно звернути увагу на вдосконалення системи розрахунків підприємства з метою скорочення дебіторської заборгованості. Потребує вдосконалення і маркетингова політика. Підвищення ролі маркетингових служб у фінансово-комерційній діяльності дозволить підприємству значно покращити свій фінансовий стан, збільшити прибутки, зменшити кількість готової продукції на складі, прискорити обіг оборотних коштів.

Таким чином, оцінювання фінансової стійкості підприємства є невід'ємною частиною управління підприємством, що дозволяє контролювати поточну ситуацію, визначати перспективи розвитку в кризових умовах з метою збереження прибуткової діяльності підприємства та недопущення зниження його платоспроможності й банкрутства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». – URL : http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article/main?art_id=366860&cat_id=285157
2. Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Положення Міністерства фінансів України від 26.01.2001р. № 49/121. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>
3. Філімоненков О.С. Фінанси підприємства: навч. посібник. К.: Кондор, 2005. 400 с.
4. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник / за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової. К.: Центр учбової літератури, 2015. 384с.
5. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навчальний посібник. 2-ге вид. К.: ЦУЛ, 2011. 328 с.
6. Поддєрьогін А. М., Наумова Л. Ю. Фінансова стійкість підприємств в економіці України : [монографія]. К. : КНЕУ, 2011. 184 с.
7. Галушак В. В. Фінансова стійкість та фінансова стратегія підприємства як ефективне формування та використання фінансових ресурсів. *Вісник Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського*. 2015. № 4. С. 810 – 813.
8. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник. 6-те вид., доповн. і перероб. К.: Алерта, 2015. 982 с.
9. Довбня С.Б., Разганяєва Т.М. Методичні основи оцінки фінансової стійкості підприємства з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2020. Випуск 3 (59). С. 89-94.
10. Костирко Л.А. Євтушенко М.В. Фінансова стійкість корпоративних підприємств у категоріях економіко-вартісного тяжіння показників. *Інвестиції практика та досвід*. 2019. № 21. С. 28-33.

11. Ковальчук Н. О., Руснак Т. В. Фінансова стійкість вітчизняних підприємств як передумова їх стабільного функціонування. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. В. 11. С. 368-371.
12. Варланов Ю. Ю., Варланов О. Ю. Моделювання фінансового стану підприємств: сутнісний підхід до інтегрованої оцінки. *Журнал «Економічні науки»*. 2015. № 59. С. 139-146.
13. Білик М. Д., Павловська А. В. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2007. 592 с.
14. Аніловська Г. Я., Столяренко О. О. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Львів : ЛДУВС, 2014. 403 с.
15. Ареф'єва О.В., Городянська Д.М. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи з її забезпечення. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. №8. С. 83–90.
16. Лісничук О.А., Нестерчук Т.А. Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск № 18. С. 454-462.
17. Костирко Р. О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. Х.: Фактор, 2007. 784 с.
18. Русіна Ю.О., Полозук Ю.В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають. *International Scientific Journal*. 2015. № 2. С. 91–94.
19. Базілінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навчальний посібник для студентів ВУЗів. К.: ЦУЛ, 2009. 328 с.
20. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2006. 552 с.
21. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2007. С. 302-335.
22. Москалець К.М. Визначення поняття та функцій категорії «фінансова стійкість» як критерію ефективності фінансової діяльності підприємства.

Materialy Vi Мѣдзнародowej naukowipraktycznej konferenji «Nauka I wyksztaicenie bez granic – 2010». 2010. С. 81–88.

23. Шовкопляс Н.В. Аналіз підходів до визначення сутності поняття «фінансова стійкість підприємства». URL : <http://archive.nbuiv.gov.ua>.

24. Азаренкова Г.М., Дудінова А.П. Оптимальні напрямки підвищення фінансової стійкості та ліквідності підприємства. *Комунальне господарство міст*. 2015. № 77. С. 431–438.

25. Васильєва Т. А., Заруцька О.В. Розвиток структурно–функціонального підходу до аналізу фінансової стійкості в системі банківського нагляду. *Вісник Національного банку України*. 2015. № 10 (212). С. 28–35.

26. Коваленко Ю. М. Фінансова стійкість та її підтримання у фінансовому секторі економіки: міжнародний і національний контексти. *Бізнес-інформ*. 2015. № 9. С. 274–279.

27. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: ЦНЛ, 2007. 488 с.

28. Гізатулліна О. М., Чучко О. П. Фінансова стійкість підприємства: економічна сутність та методика оцінки. *Фінанси, грошовий обіг і кредит*. 2010. № 3. С. 240–249.

29. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: навчальний посібник. Вид. 2-ге, доповн. та переробл. Вінниця: ВНТУ, 2015. 84с.

30. Матросова В. О., Буряк Т. В. Фактори впливу на фінансову стійкість підприємств в період кризи. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. 2010. №56. С. 27-30.

31. Бутинець Ф.Ф. Економічний аналіз : [навч. посіб.]. Житомир : ПП «Рута», 2013. 680 с

32. Гринкевич С. С., Михалевич М. А. Економічні основи стратегічного забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах ринкових перетворень. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2015. Вип. 18.5. С. 110–114.

33. Домбровська Л.В. Зміцнення фінансової стійкості підприємства шляхом оптимізації структури капіталу. *Ефективна економіка*. 2015. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>.
34. Кузенко О.Л. Теоретичні підходи до визначення сутності забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 43. С. 152-157.
35. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий аналіз: підручник. К., Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
36. Вознюк А.О. Оцінка фінансового стану підприємства як необхідна складова його економічного розвитку. *Інноваційна економіка*. 2014. №11. С. 101-105.
37. Гринів Б.В. Деякі проблеми методики аналізу фінансової стійкості підприємства. *Вісник Львівської комерційної академії. Серія : Економічна*. 2014. Вип. 44. С. 123-127.
38. Джумабаєва А., Шакулієва С., Смоліков Р. Аналіз деяких напрямків підвищення фінансової стійкості підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2015. №7 (1116).
39. Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. 2-е вид., без змін. К.: КНЕУ, 2017. 592 с.
40. Кремень В. М., Щепетков С. Я. Оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 1. С. 107-117.
41. Гарасюк О. А., Богачевська К. В. Удосконалення поняття забезпечення фінансової стійкості. *Економіка і регіон*. 2014. № 3(34). С. 228-232.
42. Бабій В. Комплексний аналіз в діяльності підприємства URL: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2014/Economics/10_123189.doc.htm
43. Косова Т. Д. Фінансовий аналіз, навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2015. 440 с.
44. Антипенко Є. Підвищення фінансової стійкості підприємства. *Економічний аналіз*. 2011. Вип. 9. С. 29-32.

45. Єлецьких С. Я. Послідовність етапів процесу управління розвитком промислового підприємства з позицій забезпечення його фінансової стійкості. *Науковий огляд*. 2016. № 9. Т. 8. С. 41-57.
46. Гончаренко В.В., Бондаренко А.Г. Механізм забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Економіка*. 2016. № 2. С. 87–91.
47. Міокова Г. І., Самсонова К. В. Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства. *Вісник Харківського національного економічного університету*. 2011. № 11. С. 407-415.
48. Шпанковська Н. Г. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навчальний посібник; за ред. К. Ф. Ковальчука. К. : ЦУЛ, 2014. 328 с.
49. Івченко Л.В., Федорченко О.Є. Аналіз фінансового стану підприємств: інформаційне та методичне забезпечення. *Фінанси, облік і аудит : зб. наук. пр.* 2015. Вип. 1. С. 197–210
50. Захарова Н. Ю. Оцінка фінансової стійкості аграрних підприємств: фінанси, банки, інвестиції. *Науковий вісник*. 2014. №3, С. 82.
51. Безручко О.О. Сутність фінансової стратегії діяльності підприємства. URL: <http://www.uanauka.com>.
52. Квасницька Р. Інструментарій та методи оптимізації цільової структури підприємства. *Економіст*. 2014. №5. С. 73 –75.
53. Тульчинська С. О., Нікітіна М. В. Проблеми оцінки фінансового стану підприємства і напрямки їх вирішення. *Сучасні проблеми економіки та підприємництва*. 2013. Вип. 12 . С. 295-301.
54. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз і планування: навчальний посібник. К. : ЦНЛ, 2003. 224 с.
55. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз : підручник. К. :Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 536 с.
56. Кругляк С.О. Формування інтегрального показника для комплексного оцінювання фінансової стійкості підприємства. Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції [«Новини наукової думки - 2015»], (Чехія, Прага,

20-30.10.2015 р.) Прага: Видавничий дім «Education and Science» s.r.o, 2015. С. 81-85.

57. Головка О. Г., Тараскіна А. С. Удосконалення оцінки та прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах господарювання. *Вісник ЖДТУ*. 2014. №1 (59).

58. Крейніна М. Н. Финансовая устойчивость предприятия: оценка и принятие решения. *Фінансовий менеджмент*. 2009. №2. С. 236 – 241.

59. Смачило В.В., Дубровська Є.В. Управління дебіторської заборгованістю. *Фінансовий директор*. 2014. №5. С. 29 – 31.

60. Куропаткина О. М., Неупокоева Т. Є. Мониторинг внутренних и внешних факторов финансовой устойчивости розничных торговых организаций. *Вестник научно-технического развития*. 2014. №2 (54).

61. Докієнко Л. М. Забезпечення фінансової стійкості підприємств торгівлі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.07.05 Економіка торгівлі та послуг. Київ, 2015. 23 с.

62. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: монографія. К. : КНЕУ, 2011. 387 с.

63. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: «Хай-Тек Прес», 2008. 336 с.

64. Трусова Н. В. Фінансовий аналіз підприємства: теорія та практика: навчальний посібник: рекомендовано МОН України. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2014. 392 с.

65. Мороз Ю.Ю. Система показників для моніторингу рівня фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств та їх облікове забезпечення: Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 1(16). URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua>.

66. Партин Г. О. Особливості впливу основних чинників на фінансову стійкість підприємства в умовах фінансово-економічної кризи. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. №20.8. С. 275- 279.

67. Лігоненко Л. О. Обґрунтування теоретичних засад економічного управління підприємством з позиції теорії фірми. *Бізнес Інформ*. 2015. № 5. С. 227–231.

68. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: підручник. 2-е изд., перераб. і доп. Тернопіль : Економічна думка, 2004. 416 с.

69. Притуляк Н. М. Ознаки фінансової стійкості – теоретична основа моделювання факторних систем. *Економіка. Фінанси. Право*. 2015. № 1. С. 26-31.

70. Круш П. В., Тульчинська С. О., Тульчинський Р. В., Кириченко С.О. Внутрішній економічний механізм функціонування підприємства : навч. пос. К. : Центр учбової літератури, 2008. 206 с.

71. Проценко Н.Б., Писаренко Б.А. Визначення ресурсів для створення резервів забезпечення економічної стійкості підприємств. *Міжнародний випуск наукових праць*. 2015. № 2 (17). С. 298 – 304.

72. Рябенко Г.М. Шляхи покращення фінансового стану підприємства. *Всеукраїнський науково-виробничий журнал*. 2014. № 7 URL: <http://archive.nbuv.gov.ua>.

73. Філонич О. М., Дряпак Я. О. Забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Економіка і регіон*. 2016. № 1(32). С. 199-202.

74. Скляр Г. П., Педик О. О. Механізм забезпечення фінансової стійкості підприємств споживчої кооперації та його удосконалення в умовах перехідної економіки. *Українська кооперація*. 2010. №3. С. 36-43.

75. Єлецьких С. Я. Удосконалення процесу управління фінансово стійким розвитком промислового підприємства. *Економіка промисловості*. 2014. № 3-4(59-60). С. 74-80.

76. Рудницька О.М., Біленська Я.Р. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/2700/1/19.pdf>

77. Шандова Н. В. Розробка механізму управління стійким розвитком підприємств машинобудування. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 2. С. 101-105.

78. Шершньова З.Е. Стратегічне управління: [навч. посіб.]. К.: КНЕУ, 2010. 384 с.

79. Тютюнник Ю.М., Литвиненко А.М. Оцінювання оптимальності співвідношення власного й позикового капіталу. URL: <http://archive.nbuv.gov.ua>.

80. Рубан Т., Білоброва І., Кандиба К. Механізм забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Економіка*. 2016. № 6 (120). С. 67–73.

81. Гончар Л.О., Беляк А.О. Удосконалення механізму формування фінансової стійкості підприємств сфери гостинності. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск №25. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/257/245>

82. Тридід О.М., Орехова К.В. Оцінювання фінансової стійкості підприємства : монографія. Київ : вид-во Університету БС НБ України, 2010. 143 с.

83. Смірнова Т.О., Усатюк К.К. Фінансова стійкість підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. Львів : РВВ НЛТУ України, 2011. Т. 21. №. 11.

84. Слободян Н.Г. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика. *Економічний аналіз*. Тернопіль, 2014. № 18 (2). С. 239–245.

ДОДАТКИ

Додаток Б

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВИРОБНИЧО - ТОРГОВА КОМПАНІЯ "ЛУКАС"	Дата (рік, місяць, число) 2019, грудень, 31	КОДИ
Територія ПОЛТАВСЬКА	за ДІДЛОУ МЕТ 123456789	531040000
Організаційно-правова форма господарювання Приватне підприємство	за КОПФГ	120
Вид економічної діяльності Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів та тістечок тривалого зберігання	за КВЕД	10.72
Середня кількість працівників 1 178		
Адреса, телефон вулиця Івана Приходька, буд. 69, м. КРЕМЕНЬЧУК, ПОЛТАВСЬКА обл., 39621	776836	

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	v
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2018** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	399	970
первісна вартість	1001	2 077	2 869
накопичена амортизація	1002	1 678	1 899
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2 464	5 768
зновні засоби	1010	120 202	142 215
первісна вартість	1011	192 062	237 812
знос	1012	71 860	95 597
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	73
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гульні	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	123 065	149 026
II. Оборотні активи			
пасив	1100	81 639	103 961
виробничі запаси	1101	75 959	93 306
Незавершене виробництво	1102	6	-
Готова продукція	1103	3 643	10 035
Товари	1104	2 031	620
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	49 456	80 534
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	7 388	10 842
з бюджетом	1135	2 009	564
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 062	2 641
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	20 766	3 740
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	20 766	3 291
Витрати майбутніх періодів	1170	24	328
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
інші оборотні активи	1190	1 519	328
Усього за розділом II	1195	165 863	202 938
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	288 928	351 964

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіювий) капітал	1400	18 000	18 000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	191 576	196 936
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	209 576	214 936
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	21 182
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	5 968
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	5 968
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	27 150
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	20 280
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	49 673	65 362
розрахунками з бюджетом	1620	2 335	1 958
у тому числі з податку на прибуток	1621	487	114
розрахунками зі страхування	1625	1 949	1 814
розрахунками з оплати праці	1630	7 139	6 784
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	17 128	11 497
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	20	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 108	2 183
Усього за розділом III	1695	79 352	109 878
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
У. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	288 928	351 964

ЕП Лукацький
 Віталій
 Олександрович
 ЕП Червинецька
 Людмила
 Сергіївна

Лукацький Віталій Олександрович

Червинецька Людмила Сергіївна

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВИРОБНИЧО - ТОРГОВА КОМПАНІЯ "ЛУКАС"**
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2019	01	01
23808087		

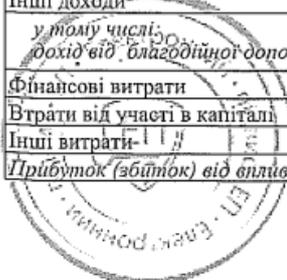
ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2018 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	929 023	850 864
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(808 571)	(753 650)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	120 452	97 214
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	15 135	11 247
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(33 587)	(19 685)
Витрати на збут	2150	(72 210)	(55 617)
Інші операційні витрати	2180	(20 394)	(9 789)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	9 396	23 370
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	206	183
Інші доходи	2240	-	457
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(2 643)	(115)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(47)	(1 819)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	6 912	22 076
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(1 479)	(4 208)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	5 433	17 868
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	5 433	17 868

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	567 286	584 283
Витрати на оплату праці	2505	172 371	115 290
Відрахування на соціальні заходи	2510	33 592	25 256
Амортизація	2515	26 775	22 500
Інші операційні витрати	2520	82 180	72 476
Разом	2550	882 204	819 805

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Віталій
Олександрович
ЕП Червильська
Людмила
Сергіївна

Лукацький Віталій Олександрович

Червильська Людмила Сергіївна

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВИРОБНИЧО - ТОРГОВА КОМПАНІЯ "ЛУКАС"**
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за СДРПОУ

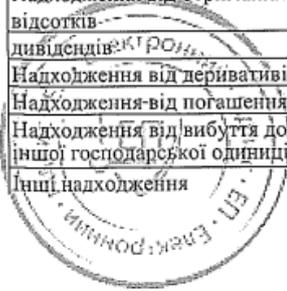
КОДИ		
2018	12	31
23808087		

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2018 р.**

Форма N3 Код за ДКУД **1801004**

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	1 006 906	941 712
Повернення податків і зборів	3005	6 093	4 701
у тому числі податку на додану вартість	3006	6 093	4 701
Цільового фінансування	3010	16	6
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	41 048	58 458
Надходження від повернення авансів	3020	639	2 882
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	206	183
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	2	-
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	6 775	13 952
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(767 675)	(768 070)
Праці	3105	(130 059)	(88 946)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(35 891)	(24 395)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(36 036)	(25 846)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(1 851)	(4 595)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(34 185)	(21 251)
Витрачання на оплату авансів	3135	(60 523)	(41 428)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(18 845)	(1 800)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(6)	(10)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(11 585)	(22 622)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1 065	48 777
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	1 661	519
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(58 025)	(30 023)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-56 364	-29 504
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Находження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	233 905	-
Находження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	192 679	1 636
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(2 420)	(115)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	38 806	-1 751
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-16 493	17 522
Залишок коштів на початок року	3405	20 766	3 070
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(533)	174
Залишок коштів на кінець року	3415	3 740	20 766

Віталій
Олександрович
ЕП Червинська
Людмила
Сергіївна

Лукацький Віталій Олександрович

Червинська Людмила Сергіївна

Підприємство

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВИРОБНИЧО - ТОРГОВА КОМПАНІЯ
"ЛУКАС"

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

КОДИ

2019 01 01

23808082

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

(найменування)

Звіт про власний капітал
за Рік 2018 р.

Форма №4

Код за ДКУД

1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	18 000	-	-	-	191 576	-	-	209 576
Коригування: Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	(73)	-	-	(73)
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	18 000	-	-	-	191 503	-	-	209 503
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	5 433	-	-	5 433
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку: Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цілевих) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Вкуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	5 433	-	-	5 433
Залишок на кінець року	4300	18 000	-	-	-	196 936	-	-	214 936

Керівник

Головний бухгалтер

Віталій
Олександрович
ЕП Червинська
Людмила
Сергіївна

Лукацький Віталій Олександрович

Червинська Людмила Сергіївна

Додаток В

Додаток І
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку І "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВІРОБНИЧО - ТОРГОВА КОМПАНІЯ "ЛУКАС"	Дата (рік, місяць, число)	2020, грудень, 31	КОДИ
Територія	ПОЛТАВСЬКА	за ЄДРПОУ	144000000	5310400000
Організаційно-правова форма господарювання	Приватне підприємство	за КОПФГ	120	
Вид економічної діяльності	Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів та тістечок тривалого зберігання	за КВЕД	10.72	
Середня кількість працівників	1 054			
Адреса, телефон	вулиця Івана Приходька, буд. 69, м. КРЕМЕНЧУК, ПОЛТАВСЬКА обл., 39621		776836	
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)				
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):				
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				V
за міжнародними стандартами фінансової звітності				

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	970	781
первісна вартість	1001	2 869	2 741
накопичена амортизація	1002	1 899	1 960
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5 768	9 069
основні засоби	1010	142 215	121 829
первісна вартість	1011	237 812	244 271
знос	1012	95 597	122 442
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	73	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені оцізційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	149 026	131 679
II. Оборотні активи			
запаси	1100	103 961	100 757
Виробничі запаси	1101	93 306	89 591
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	10 035	10 700
Товари	1104	620	466
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	80 534	108 685
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	10 842	19 999
з бюджетом	1135	564	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 641	232
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 740	974
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	3 291	974
Витрати майбутніх періодів	1170	328	233
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	328	256
Усього за розділом II	1195	202 938	231 136
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	351 964	362 815

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	18 000	18 000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у доцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	196 936	201 669
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	214 936	219 669
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	21 182	27 236
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	5 968	7 438
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	5 968	7 438
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	27 150	34 674
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	20 280	7 105
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	65 362	78 380
розрахунками з бюджетом	1620	1 958	2 633
у тому числі з податку на прибуток	1621	114	490
розрахунками з страхування	1625	1 814	2 080
розрахунками з оплати праці	1630	6 784	7 521
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	11 497	7 991
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 183	2 762
Усього за розділом III	1695	109 878	108 472
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
Усього за розділом IV	1800	-	-
Баланс	1900	351 964	362 815

ЕП Лукацький
 Віталій
 Олександрович
 ЕП Червинецька
 Людмила
 Сергіївна

Лукацький Віталій Олександрович

Червинецька Людмила Сергіївна

Визначається порядком, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВИРОБНИЧО - ТОРГОВА КОМПАНІЯ "ЛУКАС"**

Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ

КОДИ		
2020	01	01
23808087		

(найменування)

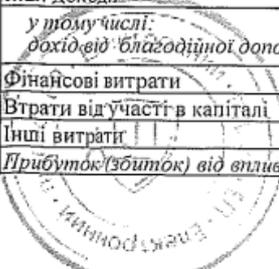
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2019 р.

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	884 819	929 023
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестрахування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(748 841)	(808 571)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	135 978	120 452
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	17 806	15 135
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(50 183)	(33 587)
Витрати на збут	2150	(75 744)	(72 210)
Інші операційні витрати	2180	(16 603)	(20 394)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	11 254	9 396
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	125	206
Інші доходи	2240	-	-
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(4 190)	(2 643)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(47)
Прибуток(збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	7 189	6 912
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(1 340)	(1 479)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	5 849	5 433
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
I	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	5 849	5 433

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
I	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	526 953	567 286
Витрати на оплату праці	2505	188 202	172 371
Відрахування на соціальні заходи	2510	37 820	33 592
Амортизація	2515	29 902	26 775
Інші операційні витрати	2520	87 995	82 180
Разом	2550	870 872	882 204

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
I	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Віталій
Олександрович
БП Червинська
Людмила
Сергіївна

Лукацький Віталій Олександрович

Червинська Людмила Сергіївна

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВИРОБНИЧО - ТОРГОВА КОМПАНІЯ "ЛУКАС"** за ЄДРПОУ
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2019	12	31
23808087		

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2019 р.**

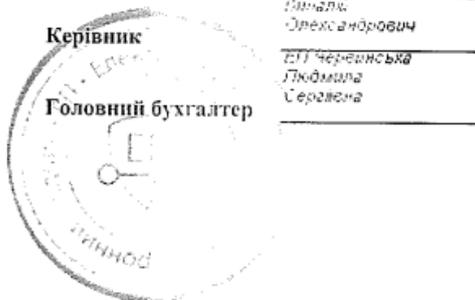
Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	951 355	1 006 906
Повернення податків і зборів	3005	-	6 093
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	6 093
Цільового фінансування	3010	2 468	16
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	43 422	41 048
Надходження від повернення авансів	3020	1 186	639
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	103	206
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	99	2
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	991	6 775
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(692 186)	(767 675)
Праці	3105	(146 665)	(130 059)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(40 034)	(35 891)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(45 676)	(36 036)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(1 543)	(1 851)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(6 283)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(37 850)	(34 185)
Витрачання на оплату авансів	3135	(47 762)	(60 523)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(14 686)	(18 845)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(42)	(6)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(10 310)	(11 585)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	2 263	1 065
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	72	-
необоротних активів	3205	-	1 661
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	22	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	2 487	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

1

8

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(-)	(58 025)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	2 581	-56 364
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	336 047	233 905
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	340 963	192 679
Сплату дивідендів	3355	(660)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(3 493)	(2 420)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-9 069	38 806
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-4 225	-16 493
Залишок коштів на початок року	3405	3 740	20 766
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	1 459	(533)
Залишок коштів на кінець року	3415	974	3 740

Людмила
Олександрівна
Людмила
Сергіївна

Лукацький Віталій Олександрович

Червинська Людмила Сергіївна

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВИРОБНИЧО - ТОРГОВА КОМПАНІЯ "ЛУКАС"** за ЄДРПОУ
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2020	01	01
23808087		
ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО		

Звіт про власний капітал
за Рік 2019 р.

Форма №4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	18 000	-	-	-	196 936	-	-	214 936
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	(456)	-	-	(456)
Скоригований залишок на початок року	4095	18 000	-	-	-	196 480	-	-	214 480
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	5 849	-	-	5 849
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	(660)	-	-	(660)
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Видучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Видучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	5 189	-	-	5 189
Залишок на кінець року	4300	18 000	-	-	-	201 669	-	-	219 669

Керівник

Головний бухгалтер

Віталій
Олександрович
ЕП Червинська
Людмила
Сергіївна

Лукацький Віталій Олександрович

Червинська Людмила Сергіївна

Додаток Г

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВИРОБНИЧО - ТОРГОВА КОМПАНІЯ "ЛУКАС"	Дата (рік, місяць, день)	31 грудня 2020
Територія	ПОЛТАВСЬКА	за КОДІ	5310400000
Організаційно-правова форма господарювання	Приватне підприємство	за КОПФІ	120
Вид економічної діяльності	Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів та тістечок тривалого зберігання	за КВЕД	10.72
Середня кількість працівників	978		
Адреса, телефон	вулиця Івана Приходька, буд. 69, м. КРЕМЕНЧУК, ПОЛТАВСЬКА обл., 39621		776836
Одиниці виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (робити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

КОДИ
ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО
5310400000
120
10.72

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	781	1 012
первісна вартість	1001	2 741	3 231
накопичена амортизація	1002	1 960	2 219
Незавершені капітальні інвестиції	1005	9 069	13 130
Основні засоби	1010	121 829	119 017
первісна вартість	1011	244 271	267 979
знос	1012	122 442	148 962
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	131 679	133 159
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	100 752	71 274
Виробничі запаси	1101	89 591	51 800
Незавершене виробництво	1102	-	2 439
Готова продукція	1103	10 700	16 519
Товари	1104	466	516
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	108 685	126 698
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	19 999	16 265
з бюджетом	1135	-	912
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточна дебіторська заборгованість	1155	232	327
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	974	31 844
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	974	31 844
Витрати майбутніх періодів	1170	233	235
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	256	180
Усього за розділом II	1195	231 136	247 735
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	362 815	380 894

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	18 000	18 000
Висеки до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у довідках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	201 669	203 821
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	219 669	221 821
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	27 236	400
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	7 438	7 030
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	7 438	7 030
Цільове фінансування	1525	-	1
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Привзовий фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	34 674	7 431
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	7 105	46 705
Векселі видані	1605	-	1 516
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	78 380	84 148
розрахунками з бюджетом	1620	2 633	5 034
у тому числі з податку на прибуток	1621	490	-
розрахунками зі страхування	1625	2 080	2 311
розрахунками з оплати праці	1630	7 521	9 276
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	7 991	125
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 762	2 527
Усього за розділом III	1695	108 472	151 642
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Усього вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	362 815	380 894

Електронний підпис
 Віталій
 Олександрович
 ЕП Червинська
 Людмила
 Сергіївна

Лукацький Віталій Олександрович

Червинська Людмила Сергіївна

Відомості надані за наказом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВИРОБНИЧО - ТОРГОВА КОМПАНІЯ "ЛУКАС" .**

Дата (рік, місяць, число) за СДРПОУ

КОДИ		
2021	01	01
23808087		

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2020 р.

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	982 781	884 819
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(779 641)	(748 841)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	203 140	135 978
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	28 437	17 806
у тому числі:			
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(75 241)	(50 183)
Витрати на збут	2150	(101 248)	(75 744)
Інші операційні витрати	2180	(31 630)	(16 603)
у тому числі:			
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	23 458	11 254
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	299	125
Інші доходи	2240	-	-
у тому числі:			
дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(2 565)	(4 190)
Зтрата від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
(збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	21 192	7 189
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(3 862)	(1 340)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	17 330	5 849
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	17 330	5 849

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	568 377	526 953
Витрати на оплату праці	2505	205 457	188 202
Відрахування на соціальні заходи	2510	38 817	37 820
Амортизація	2515	29 718	29 902
Інші операційні витрати	2520	137 938	87 995
Разом	2550	980 307	870 872

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Віталій
Олександрович
ЕП Червинська
Людмила
Сергіївна

Лукацький Віталій Олександрович

Червинська Людмила Сергіївна

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВИРОБНИЧО - ТОРГОВА КОМПАНІЯ "ЛУКАС"** (найменування)

Дата (рік, місяць, число) **2020 | 12 | 31**
за СДРПОУ **23808087**

КОДИ

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2020** р.

Форма N3 Код за ДКУД **1801004**

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	1 078 590	951 355
Повернення податків і зборів у тому числі податку на додану вартість	3005 3006	- -	- -
Цільового фінансування	3010	6 558	2 468
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	28 203	43 422
Надходження від повернення авансів	3020	1 395	1 186
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	114	103
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	59	99
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	688	991
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(743 518)	(692 186)
Праці	3105	(163 709)	(146 665)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(41 635)	(40 034)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(57 146)	(45 676)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(1 953)	(1 543)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(13 507)	(6 283)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(41 686)	(37 850)
Витрачання на оплату авансів	3135	(45 955)	(47 762)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(44)	(14 686)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(459)	(42)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	-	-
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	-	-
Інші витрачання	3190	(19 858)	(10 310)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	43 283	2 263
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	72
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих відсотків	3215	185	22
Надходження від дивидендів	3220	-	-
Надходження від ліквідації позик	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	2 487
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та інших господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(-)	(-)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	185	2 581
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	264 609	336 047
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	261 865	340 963
Сплату дивідендів	3355	(15 000)	(660)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(1 878)	(3 493)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-14 134	-9 069
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	29 334	-4 225
Залишок коштів на початок року	3405	974	3 740
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	1 536	1 459
Залишок коштів на кінець року	3415	31 844	974

Керівник

Лукацький Віталій
Олександрович

ЕП Червинська
Людмила
Сергіївна

Лукацький Віталій Олександрович

Червинська Людмила Сергіївна

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВИРОБНИЧО - ТОРГОВА КОМПАНІЯ "ЛУКАС"** за ЄДРПОУ

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2021	01	01
23809067		

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

(найменування)

Звіт про власний капітал
за **Рік 2020** р.

Форма №4 Код за ДКУД **1801005**

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	18 000	-	-	-	201 669	-	-	219 669
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	(178)	-	-	(178)
Скоригований залишок на початок року	4095	18 000	-	-	-	201 491	-	-	219 491
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	17 330	-	-	17 330
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	(15 000)	-	-	(15 000)
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних цільових фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	2 330	-	-	2 330
Залишок на кінець року	4300	18 000	-	-	-	203 821	-	-	221 821

Керівник

Головний бухгалтер

Віталій
Олександрович
ЕП Червинська
Людмила
Сергіївна

Лукацький Віталій Олександрович

Червинська Людмила Сергіївна